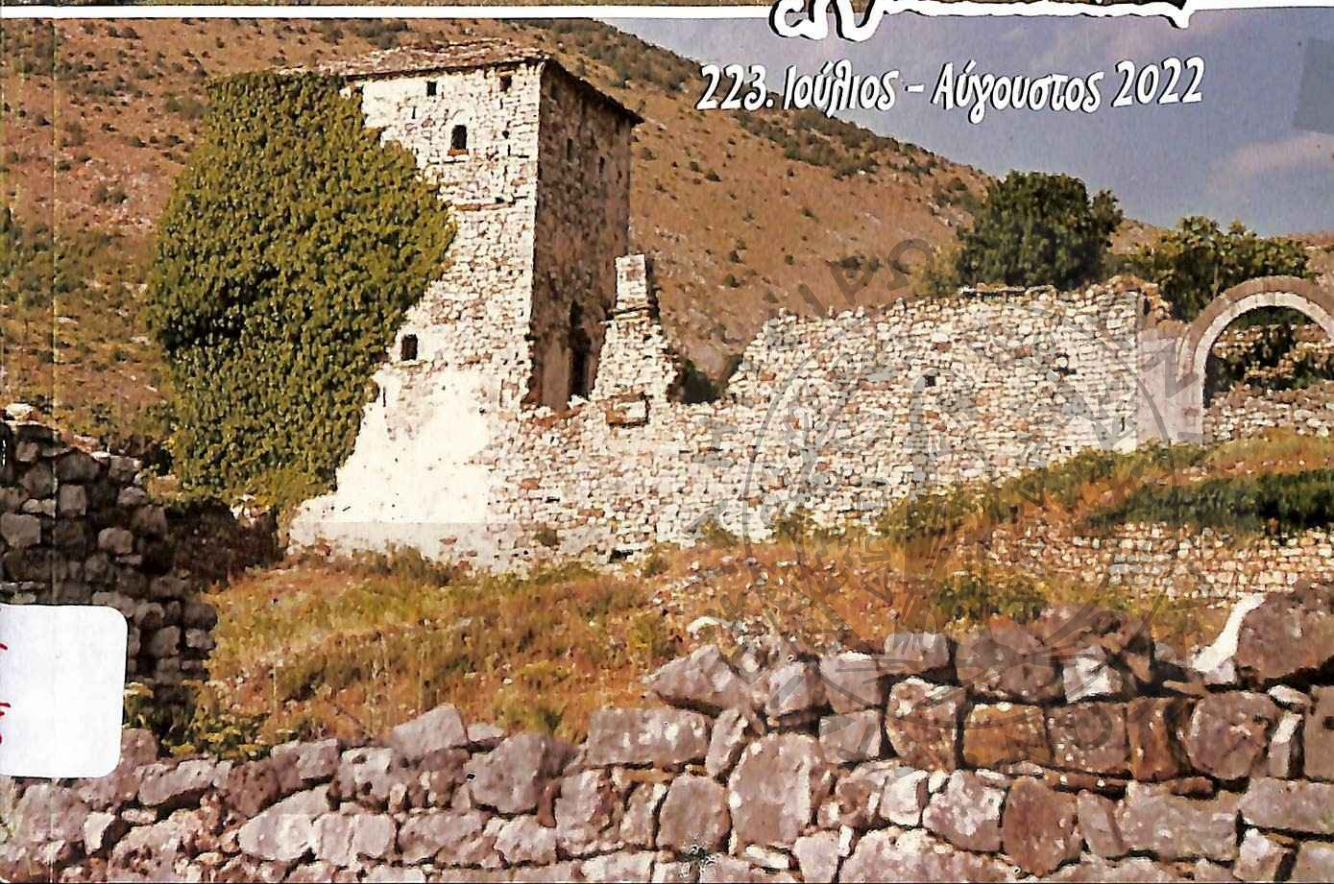
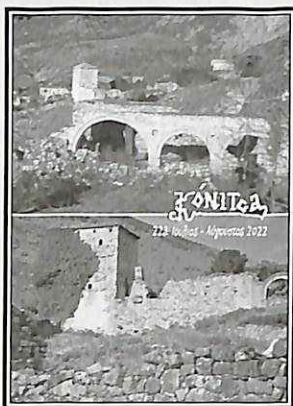

ΚΟΝΙΤΣΑ

223. Ιούλιος - Αύγουστος 2022

223. Ιούλιος - Αύγουστος 2022

Φωτ. Εξωφύλλου:
"Αρχοντικό Χάμκως" Κόνιτσα. (Σ.Τ.)

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. - fax. 26550 22212

Κιν. 6979 138 737

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας

Τουφίδης Σωτήρης

Τσιάνγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 20 Ευρώ,

Εξωτερικού 40 Ευρώ ή 50 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές

στον υπεύθυνο Σ. Τουφίδη

ή

Τρ. Πειραιώς: 6302-010076-607

IBAN: GR 32 0171 3020 0063 0201 0076 607

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 223 Ιούλιος - Αύγουστος 2022 • Euro 3

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

Σελ.

233	Με απλά λόγια, Σ.Τ.
234	Τεκμερίωση, Η. Ανδρέου
237	Από την ιστορία Αρίστης, Χ. Γκούτος
246	Αλησμόνητες πατρίδες, Η. Ανδρέου
251	Μ. Θεοδωράκης, Α. Παπαχρήστου
253	Το λιотρόπι - μερομήνια, Δ. Ζιακόπουλος
256	Άπνοη Πολιτεία, Γ. Μαυρογιάννης
260	Υπάρχει ελπίς; Βασ. Κουέση
266	Η παιδοκτονία, Αγ. Πολίτης
267	Ποίημα (Ζαλοκώστα)
268	Παραλιακά ταβερνάκια, Σ. Μανουσιουδάκης
273	Εύθυμα και σοβαρά, Μ. Σπηλιόπουλος
275	Ερμηνείωση, Φ. Ζήσης
276	Έχασε σημαντικές ευκαιρίες, Ε. Ευαγγελίδη
278	Φούρκα Κόνιτσας
281	Εκδήλωση στο Αηδονοχώρι
283	Εκδήλωση στη Μολυβδοσκεπάστη
290	Εκδήλωση για Αγ. Παΐσιο
292	Γιορτή στην Αετομηλίτσα, Κ. Παγανιάς
294	Εκδήλωση για Αγ. Κοσμά
295	Η βαλανιδιά, Σωτ. Οικονόμου
296	Τη αγνώστω Γυναικί (ποίηση Ν. Ντάγκα)
297	Το βιβλίο, Μ. Μηλιώνη
298	Πάδες, Μ. Τσουμάνη
300	Από τον Δήμο - Εκδηλώσεις
308	Ειδήσεις - Κοινωνικά

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ι Δ Η

Γαριβάλδη 10,
45221 Ιωάννινα
τηλ. 26510 77358
e_theodo@otenet.gr

Κόνιτσα

Με απλά λόγια

Τα ευλογημένα χωριά μας και η απογραφή...

Σε όλα, σχεδόν, τα ορεινά χωριά μας υπήρχαν κάποιες εκτάσεις μικρές ή μεγαλύτερες τις οποίες καλλιεργούσαν οι κάτοικοι για τις ανάγκες της διατροφής τους. Και γράφουμε υπήρχαν γιατί στις μέρες μας βρίσκονται σε «αγρανάπαυση» αφού εγκαταλείφθηκαν και σιγά σιγά γίνονται δάσος!

Σε μας τους μεγαλύτερους αυτή η κατάσταση προκαλεί νοσταλγικές αναμνήσεις και πικρές σκέψεις. Αναλογίζεται κανείς πώς αυτό το Κράτος, που τώρα γιόρτασε τα διακόσια χρόνια της δημιουργίας του, εγκατέλειψε τόσο άσπληχνα την υπαίθρο; Προπολεμικά, αλλά και μετά την κατοχή και τον εμφύλιο τα χωριά ήταν «ζωντανά».

Η κάθε οικογένεια καλλιεργούσε μερικά στρέμματα με σιτηρά, είχε αμπέλι, λαχανόκηπο, έναν αριθμό γιδοπροβάτων, φορτηγά ζώα, βόδια, πουλικά κ.α. Με το υνί στο ξύλινο αλέτρι (πριν έρθουν τα σιδερένια της UNRA) όργωναν, έσπερναν χωράφια σε κάμπους και λοφοπλαγιές παράγοντας το μεγαλύτερο μέρος της διατροφής τους, ενώ με την πώληση ή ανταλλαγή προμηθεύονταν αυτά που τους έλειπαν.

Έτσι ζούσαν οι παππούδες και οι γιαγιάδες μας από τα παλιά χρόνια. Με σύμπνοια, αλληλεγγύη και παρά τις όποιες δυσκολίες ένοιωθαν ευτυχισμένοι, με τις κοινωνικές εκδηλώσεις (γόμους, πανηγύρια, ζιαφέτια κ.λπ.). Αυτά τα ευλογημένα χωριά μας τροφοδοτούσαν τους αγωνιστές της ελευθερίας του 1821, αυτά συνέδραμαν τους φαντάρους μας στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο

και τους αγωνιστές στην Αντίσταση κατά την κατοχή.

Όλα αυτά μέχρι τον καταραμένο εμφύλιο και λίγο αργότερα με τη δεκαετία του 1960, πού φούντωσε η εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση αδειάζοντας τα χωριά μας. Μπήκαμε και στο χορό της λεγόμενης «παγκοσμιοποίησης» = (παγκοσμιοχαρασμός) και τα πράγματα χειροτέρεψαν...

Τι κι αν στρώθηκαν οι δρόμοι με ασφάλτο, τι κι αν φτιάχτηκαν πλατείες ηλεκτροφωτισμένες και υδραγωγεία; Τα χωριά μας ερήμωσαν από κόσμο. Τα σχολεία είναι κλεισμένα, παιδικές φωνές δεν ακούγονται πια και οι μετρημένοι κάτοικοι περιμένουν τους 2-3 μήνες του καλοκαιριού να δουν ένα προσωρινό ζωντάνεμα του χωριού...

Τα χωριά μας περιμένουν ανάκαμψη, αλλά φως δε φαίνεται. Ακόμα και ο τουρισμός δε λύνει το πρόβλημα.

Έγινε και η απογραφή που έδειξε ελάττωση πληθυσμού. Θα βάλουν μυαλό οι κυβερνώντες αυτόν τον τόπο να αναλύσουν τα αποτελέσματα και να λάβουν μέτρα για το ξαναζωντάνεμα της υπαίθρου. Με το άδειασμα της υπαίθρου, τη συγκέντρωση του πληθυσμού στις μεγάλες πόλεις και τη φυγή στο εξωτερικό θα είμαστε εσείς εξαρτημένοι από τα «μνημόνια».

Οι σπουδαγμένοι με τα πολλά πτυχία οικονομολόγοι μας ας βρουν κάποια στιγμή την πατριωτική λύση του προβλήματος!

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΕΙΡΟΤΕΚΝΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
BIBΛΙΟΘΗΚΗ
233
Δωρεά
Ημερομ. 3-10-2022
Αριθμ. 24634

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

του Ηλία Ανδρέου

Φίλτατε Αναγνώστη του Περιοδικού μας «ΚΟΝΙΤΣΑ». Ασφαλώς θα διαπίστωσες πως στα τελευταία τεύχη φιλοξενούνται άρθρα τα οποία με σοβαρότητα και υπευθυνότητα προσεγγίζουν το πλέον ακανθώδες πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο τόπος μας και δεν είναι άλλο παρά η πληθυσμιακή καθίζηση και η συνακόλουθη οικονομική κατάρρευση. Το πρόβλημα δεν είναι μονοδιάστατο και δεν περιορίζεται στο δίπολο πληθυσμολογία, τουρισμός είναι πολυδιάστατο και εφάπτεται θεμάτων πολιτισμού, κοινωνικού βίου, θρησκευτικού βίου και γενικά θεμάτων που έχουν σχέση με την ύπαρξη του ανθρώπου.

Το κοινωνικό φαινόμενο της αστυφιλίας δεν υπήρξε κεραυνός εν αιθρία. Ευθύς αμέσως μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και ειδικότερα με τον Εμφύλιο η ύπαιθρος χώρα άρχισε να αιμορραγεί. Οι λόγοι δεν ήταν μόνον η αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής που έκανε την εμφάνισή της στα αστικά κέντρα αλλά και η αποφυγή των διασταυρούμενων πυρών των δύο αντιμαχόμενων εμφυλιοπολεμικών παρατάξεων.

Η αμφιταλάντευση του πληθυσμού της υπαίθρου μεταξύ των δύο παρατάξεων είχε και τις ανάλογες αρνητικές επιπτώσεις με διώξεις, φυλακίσεις, ξυλοδαρμούς, βίαιες στρατολογήσεις και άλλα συναφή.

Αλλά και στους νεώτερους καιρούς

σταθήκαμε άβουλοι και μοιραίοι στην αντιμετώπιση της αστυφιλίας η οποία οδήγησε τα δύο τρίτα του πληθυσμού της Χώρας να διαβιούν στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λάρισα, Ηράκλειο και στις λοιπές πόλεις της Περιφέρειας. Η επόμενη χρονιά του 2023 κυριαρχείται από εκλογές τόσο Εθνικές όσο και Αυτοδιοικητικές. Θέλω να πιστέψω πως σε Δήμους μειονεκτικούς όπως ο δικός μας το θέμα της ερημοποίησης θα είναι εκείνο που θα κυριαρχήσει.

Θα ήταν θλιβερό και αναξιοπρεπές οι υποψήφιοι να ακολουθήσουν για μια ακόμη φορά την προεκλογική πεπατημένη. Και ποιά είναι αυτή: Σωρηδόν υποσχέσεις οι οποίες δεν πρόκειται να πραγματοποιηθούν υποσχέσεις διορισμών, Υποσχέσεις ανάθεσης έργων, υπενθυμίσεις εξυπηρετήσεων, συμμετοχή σε εορτές και πανηγύρεις και πένθη. Δεν αναιρώ την κοινωνικότητα των αιρετών αλλά όμως συμβαίνει και υπερβολή. Πλην όμως και ο Δημότης ψηφοφόρος για τον οποίον λέγεται πως είναι ευκολόπιστος και πάντα προδομένος κρύβει και αυτός επιμελώς στο πίσω μέρος του μυαλού του το προσωπικό συμφέρον και τις εν αναμονή εξυπηρετήσεις.

Σε ένα από τα προηγούμενα τεύχη του Περιοδικού είχα διατυπώσει την άποψη πως η επιβίωση των κωμοπόλεων όπως η Κόνιτσα είναι όχι μόνο θέμα εθνικής-ιστορικής αναγκαιότητας αλλά

πρωτίστως θέμα που σχετίζεται με την ύπαρξη του ανθρώπου και γίνομαι σαφής.

Η ύπαιθρος και οι κωμοπόλεις αντιπροσωπεύουν έναν τρόπο ζωής ο οποίος στο εγγύς μέλλον θα είναι ο πνεύμονας υπαρξιακού οξυγόνου για τις πόλεις οι οποίες ήδη ασφυκτιούν εξ αιτίας πολλών καταστάσεων και άλλων απρόβλεπτων μέχρι στιγμής οι οποίες όμως αχνοφαίνονται στον ορίζοντα των γεγονότων.

Και μιά που το έφερε η γραφίδα ας κάνουμε αναφορά στον ορίζοντα γεγονότων που έχουν οι μαύρες τρύπες του διαστήματος. Ότι προσεγγίσει αυτόν τον ορίζοντα χάνεται δια παντός εντός της οπής λόγω της ισχυρής βαρυτικής έλξης. Το ίδιο μπορεί να συμβεί με την ύπαιθρο, η οποία αν πληθυσμιακά φθάσει στο όριο των γεγονότων δεν θα υπάρξει για αυτήν επιστροφή.

Το Δίστρατο γίνεται πληθυσμιακά Παλαιοσέλλι (22 κάτοικοι τον Χειμώνα) και η Κόνιτσα Δίστρατο (180 κάτοικοι του Χειμώνα).

Δεν θα μου ήταν δύσκολο να κατέσω την προσωπική μου τεκμηρίωση υπέρ της υπαίθρου αλλά το Περιοδικό μας με την μακρόχρονη πορεία του μέσω της οποίας κατέκτησε ένα πολύ αξιόλογο πνευματικό υπόβαθρο, στοχεύει και στην παρουσίαση του λόγου σπουδαίων και αξιόλογων ανθρώπων του πνεύματος.

Στην προκειμένη περίπτωση θα παρουσιάσουμε φιλοσόφους του 19ου και 20ου αιώνα οι οποίοι πολύ ενωρίς προ-

φήτευσαν για την αρνητική πλευρά των μεγαλουπόλεων. Η αρνητική πλευρά των μεγαλουπόλεων αποτελεί τρόπον τινά την θετική της υπαίθρου.

Νομίζω πως με την επιλογή αυτή δεν περιοριζόμαστε στον μονόλογο υπέρ της υπαίθρου. Ως κορυφαίο έργο του 20ου αιώνα θεωρείται το «Είναι και ο Χρόνος» του Μάρτιν Χαϊντέγκερ ο οποίος προέρχονταν από αγροτική οικογένεια του Μέλανα Δρυμού. Υπέρ το δέον λάτρης της υπαίθρου είχε κατασκευάσει ένα αγροτόσπιτο την περίφημη «καλύβα» σε υψόμετρο 1.600 στον Μέλανα Δρυμό όπου διαβιούσε οικογενειακά ακόμη και στην περίοδο που διετελέσε Πρύτανης στο πανεπιστήμιο του Φράϊμπουργκ. Εκεί στην καλύβα συνέλαβε και την κεντρική ιδέα του Είναι και ο Χρόνος. Το έτος 1929 κατά την διάρκεια του διάσημου Φιλοσοφικού Συνεδρίου στο Νταβός ξέσπασε η περίφημη αντιπαράθεση μεταξύ Μάρτιν Χαϊντέγκερ και Έρνστ Κασίρερ ηγετικές φιλοσοφικές φωνές στη Γερμανία την εποχή μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο οι οποίες υποστήριζαν εκ διαμέτρου αντίθετα πολιτιστικά πρότυπα: τοπικισμός εναντίον κοσμοπολιτισμού, νοσταλγία εναντίον εκσυγχρονισμού ανόθευτη ταυτότητα εναντίον πολυφωνικών μορφών και το κυριότερο αγωνία εναντίον ελπίδας.

Ο Χαϊντέγκερ υποστήριζε επίμονα τις πρώτες έννοιες ο δε Γερμανοεβραίος Κασίρερ τις δεύτερες. Πυρήνας της Φιλοσοφίας του Χαϊντέγκερ αποτελεί το «Εδανά Είναι» δηλαδή η αυθεντική διαβίωση. Αυτό το κατορθώνουν λίγοι μό-

νον άνθρωποι. Αυτοί που δεν το πράττουν είναι υπέρ το δέον πολλοί. Πρέπει να γίνει δεκτό πως στην σημερινή εποχή ο άνθρωπος που ζει στην μεγαλούπολη είναι ένας άνθρωπος χωρίς ιδιότητες όπως επιγράφεται ένα μυθιστόρημα του Μουζιλ. Εμείς θα λέγαμε πως απλά είναι ένας άνθρωπος χωρίς ταυτότητα. Και ποια είναι αυτή η ταυτότητα ποια στοιχεία την συγκροτούν! Προς τούτο διερευνώ την δική μου ταυτότητα.

Όλοι οι συμπολίτες μου γνωρίζουν τα θετικά και αρνητικά του χαρακτήρα μου, τις ιδέες μου, τις συμπεριφορές, τις αντιλήψεις, τις δράσεις μου και γενικά το όλο μου είναι. Αυτό δεν ισχύει στο χάος της μεγαλούπολης όπου η ταυτότητά σου περιορίζεται στον επαγγελματικό περίγυρο και σαν έρθει η συνταξιοδότηση εξανεμίζεται και αυτή.

Στα χωριά όπου ζήσαμε και εμείς υπήρχε μια υλική και μια υπαρξιακή ταυτότητα συνοχής. Την πρώτη την αντιπροσώπευε η Κοινότητα την δεύτερη η Ενορία.

Ο Χαϊντέγκερ παραδέχονταν πως η αληθινή αυθεντικότητα εκφράζονταν πολύ περισσότερο από την κοινωνία των απλών ανθρώπων του Μέλανα Δρυμού παρά στο συνήθως παραμορφωμένο ακαδημαϊκό περιβάλλον. «Τη συντροφιά με τους καθηγητές δεν την αποζητώ. Οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι μου είναι πολύ πιο ευχάριστοι, ακόμη μάλιστα και πιο ενδιαφέροντες» εμπιστεύεται στον

κορυφαίο φιλόσοφο-καθηγητή Κάρλ Γιάσπερς.

Οι έννοιες της νοσταλγίας και της αγωγής όπως τις δέχεται ο Χαϊντέγκερ συγγενεύουν με το νόημα που τους δίνει ο Δανός φιλόσοφος και θεολόγος Σαίρεν Κίρκεγκωρ.

Με το προπατορικό αμάρτημα ο Αδάμ γνώρισε κάτι το οποίο αγνοούσε: την διάκριση ανάμεσα στο καλό και το κακό. Το προπατορικό αμάρτημα εισήγαγε στον κόσμο μία άλλου είδους ποιότητα και μια καινούργια ταυτότητα με κύρια χαρακτηριστικά την νοσταλγία για το χαμένο παράδεισο και την αγωνία μήπως ανανεωθεί το αμάρτημα. Η αγωνία σηματοδοτεί το κίνδυνο να αμαρτάνουμε ανά πάσα στιγμή αλλά και την δυνατότητα της απελευθέρωσης από αυτήν. Ο θεολόγος Κίρκεγκωρ προβάλλει το Χριστιανικό καθήκον ο καθένας μας να γίνει ο εαυτός του, το είπε και ο Χριστός στον πλούσιο νέο, και από αυτόν να δημιουργήσει μια νέα ενότητα με τον Θεό.

Σήμερα ο άνθρωπος ως αντίδοτο στην υπαρξιακή αγωνία δημιούργησε τους τεχνητούς παραδείσους των μεγαλουπόλεων, απέτυχε όμως να κατασιγάσει την νοσταλγία για τον απωλεσθέντα παράδεισο και την απώλεια του εαυτού μας.

Στο επόμενο σκέφεις του φιλοσόφου Ζήμερ από το δοκίμιο «Πόλη και ψυχή» και του Όσβαλντ Σπένγκλερ «Η Παρακμή της Δύσης».

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΤΣΙΣΤΑΣ (ΑΡΙΣΤΗΣ)

Χαρίλαος Γ. Γκουτος

Όμ. Καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου

Α.- Αρχαία και Βυζαντινά κατάλοιπα σέ γειτονικούς τόπους

1. Μετά από οδοιπορία μιάς ώρας προς τα βορειοδυτικά από τό χωριό Αρτσίστα (νεότ. Αρίστη), φθάνει κανείς στην κορυφή του βραχώδους ύψωματος Καστράκι. Εκεί σώζονται τμήματα τείχους ακρόπολης καί δύο κτηρίων, βρέθηκαν δέ όστρακα μελαμβαφή καί αρχαία νομίσματα. Πιθανότατα πρόκειται γιά λείψανα οικισμού πού συστήθηκε επί βασιλείας του Πύρρου (297-272 π.Χ.) καί καταστράφηκε από τόν Αιμίλιο Παύλο τό

168 π.Χ. Επίσης σώζονται τμήματα τείχους, πύργου, οικημάτων, δεξαμενών, φρεάτων κ.ά., τά όποια κατασκευάσθηκαν κατά τήν βυζαντινή εποχή καί κατά τούς πρώτους όθωμανικούς χρόνους¹.

Ο Π. Αραβαντινός έγραψε ότι στόν χώρο αυτό του όρους Όρονίκου υπήρξε ή όχυρή βυζαντινή πόλη Ρευνίκο, ή όποία κτίσθηκε επί της αρχαίας πόλης Εύρυμενές, άκμασε μέχρι καί τόν 15ο αιώνα, ήταν έδρα της τοπαρχίας του Παπίγκου καί καταστράφηκε από τόν Άλβανό συνεργάτη των όθωμανών Ίσαήμ, ό όποιος κατέσφαξε τούς αυτόχθονες καί τούς Άλβανούς πολιορκούμενους κατοίκους της. Ο Ί. Λαμπρίδης ανάφέρει ότι στόν έν λόγω χώρο υπήρξε αρχαία έλληνική πόλη άγνώστου ονόματος καί έπειτα βυζαντινή πόλη, ή όποία, σύμφωνα μέ τό Χρονικό της Ήπειρου [1440], λεγόταν Ρευνίκιον (=κοκκινορράχη), άρχισε νά άκμάζει τόν 13ο αιώνα ή ένωρίτερα καί καταστράφηκε από τόν προαναφερθέντα Ίσαήμ τό 1380 [άκριβέστερα τό 1382] καί ότι άκολουθώς οι κάτοικοί της πήγαν μέχρι τήν είσοδο των Ιωαννίνων καί απέσπασαν χρήματα από τόν Δεσπότη της Ήπειρου προς όχύρωση των χωριών Αρτσίστα, Σουδενά καί Δοβρά².

1. Βλ. Φ. Πέτσας/Γ. Σαραλής, Αρίστη καί Δυτικό Ζαγόρι, 1982 σελ. 58-60, 70, Ν. Hammond, Ήπειρος, μτφρ. Αθ. Γιάγκα, 1971, τ. Β' 99-100, Α. Μηλιαράκης, Οδοιπορικά Ήπειρου καί Θεσσαλίας κατά τόν Emile Isambert, 1878 250.

2. Βλ. Π. Αραβαντινός, Χρονογραφία της Ήπειρου, τ. Β' 1856 141, ό ίδιος, Περιγραφή της Ήπειρου τ. Α 45, 78, τ. Β' 116-117, τ. Γ' 68, 74, Ί. Λαμπρίδης, Ήπειρωτικά μελετήματα, τχ Η'

2. Τό Ρευνίκο τό διαδέχθηκε τό χωριό Καστράκι, τό ὁποῖο εἶχε τρεῖς τουλάχιστον ἐκκλησίες (Εὐαγγελίστρια πού κτίσθηκε τό 1576, Ἅγιος Νικόλαος καί Ἅγιοι Ἀπόστολοι), ἐρειπωμένες ἤδη. Στόν ἴδιο τόπο βρέθηκε σφραγίδα τοῦ βασιλιᾶ τῆς Πολωνίας Σιγισμούνδου Β' ἀναγράφουσα τό ἔτος 1550. Στά τέλη τοῦ 17ου αἰώνα οἱ περισσότεροι κάτοικοι ἔφυγαν ἐπειδή οἱ γαῖες τους κατελήφθησαν ἀπό Καραμουρατάτες μουσουλμάνους. Κατά τά ἔτη 1718-1760, οἱ γαῖες τοῦ χωριοῦ πωλήθηκαν στήν μονή τῆς Ἀρτσίστας³.

3. Κοντά στήν Ἀρτσίστα καί στό Καστράκι βρίσκεται τό χωριό Ἅγιος Μηνᾶς, τό ὁποῖο κατά τήν βυζαντινή ἐποχή εἶχε 700 οἰκογένειες καί μεγάλη ἐκκλησία, ἀφιερωμένη στόν Ἅγιο Μηνᾶ, γι' αὐτό ἀρχικά τό χωριό εἶχε ὀνομασθεῖ Μεγάλη, ὄνομα μέ τό ὁποῖο καταγράφηκε καί σέ ὀθωμανικό κατάστιχο τοῦ 1564. Τήν ἐκκλησία αὐτή θεωρῶ ὅτι τήν διαδέχθηκε μία νεότερη πού κτίσθηκε τό 1571, σύμφωνα μέ τήν ἐξῆς ἐπιγραφή ἐπ' αὐτῆς: «Σταμάτης καί Γερένης ἔτη ΖΟΗ'». Ἄλλη ἐπιγραφή σέ κεραμίδι ἀναφέρει «δοῦλος θεοῦ Σταμάτης Γερένης», ὑποδηλώνοντας τό ὀνοματεπώνυμο τοῦ κτίτορα τῆς ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος ἀπεικονίσθηκε σέ τοιχογραφία τῆς φορῶντας περικεφαλαία. Πιθανότατα ἦταν ἀπόγονος μεγαλογαιοκτημόνων⁴.

Τό 1598 οἱ κάτοικοι ἀλληλομάχησαν διχασμένοι ἐπειδή ἓνας χωριανός ἐβίασε τήν κόρη ἄλλου, ἐκδικούμενος τόν βιασμό τῆς συζύγου ἀπό τόν δεύτερο, σκοτώθηκαν δέ ἓνας Γερένης, ἡ σύζυγός του καί δύο ἀνεψιοί τους. Προσκάλεσαν τότε πρὸς προστασία τους Καραμουρατάτες Ἀλβανούς, ἀλλά ἐπακολούθησε σύγκρουσή τους μέ ἐκείνους ἐπειδή ἓνας ἐξ αὐτῶν ἐξύβρισε χωριανό νεόνυμφο, ἐν συνεχείᾳ δέ οἱ Καραμουρατάτες πυρπόλησαν τό χωριό καί οἱ περισσότεροι κάτοικοί του ἐκπατρίσθηκαν⁵. Ἀπό τά τέλη τοῦ 17ου αἰώνα τουλάχιστον, τό χωριό κατεχόταν ἀπό Καραμουρατάτες. Τό 1752 ὑπαγόταν στό χάσι τῆς Πογδόριανης καί οἱ Καραμουρατάτες τό ἐπώλησαν ἐξ ἡμισείας ἀφ' ἑνός στήν κοινότητα τῆς Ἀρτσίστας καί ἀφ' ἑτέρου στήν μονή τῆς καί στήν οἰκογένεια Μίσιου πού καταγόταν ἀπό τό Μονοδένδρι. Οἱ κάτοι-

1889 23, 25-26, 34, 39, ὁ ἴδιος, Ζαγοριακά, 1870 23-24, Γκοῦτος, Ἀπό τήν ἱστορία τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας, τ. Α' 2017 29-30, 36. Τό 1458, ὅποτε κατεδαφίσθηκαν τά κάστρα τῆς Βελλᾶς, τοῦ Λαχανόκαστρου κ.ἄ. (βλ. Γκοῦτος, ὁ.π. 39, 40, 224), ἴσως κατεδαφίσθηκε καί τό κάστρο τοῦ Ρευνίκου.

3. Λαμπρίδης, Ἡπειρ. μελετήματα, τχ Η' 23, τχ Θ' 40-41, Πέτσας/Σαραλῆς, ὁ.π. 67-70, 73-74, 90-92. Ὁ Β. Νικολαΐδης (Στρατιωτική γεωγραφία, 1851 377), ὁ ὁποῖος πέρασε ἀπό τήν Ἀρτσίστα τό 1850, λέει ὅτι εἶδε πρὸς ΒΑ «μίαν ἀρχαίαν ἐκκλησίαν, ἐφ' ἧς ὑπάρχει κεραμωτὴ ἐπιγραφή 1078». Πιθανότατα πρόκειται γιὰ τό ἔτος 7078 ἀπὸ κτίσεως κόσμου, δηλαδή γιὰ τό ἔτος (7078-5508=) 1570 μ.Χ. Ἀλλά ποιά ἦταν ἡ ἐκκλησία αὐτή;

4. Λαμπρίδης, Ἡπειρ. μελετήματα, τχ Η' 26, ὁ ἴδιος, Ζαγοριακά, 1870 22-23, Γ. Παπαγεωργίου, Οἰκονομικοὶ καί κοινωνικοὶ μηχανισμοὶ στόν ὀρεινὸ χῶρο. Ζαγόρι, 1995 16, Πέτσας/Σαραλῆς, ὁ.π. 66, 72-73.

5. Λαμπρίδης, Ἡπειρ. μελετ., τχ Η' 26, 27, τχ Β' 9, τχ Ζ' 31, ὁ ἴδιος, Ζαγοριακά, 22-23.

κοι τοῦ χωριοῦ ὑπολογίσθηκαν ὡς ἐξῆς: τό 1856 σέ 260, τό 1868 σέ 132, τό 1873 σέ 102, τό 1902 σέ 97, τό 1913 σέ 124⁶.

Β.- Ἡ μονή Παναγίας τῆς Σπηλαιώτισσας

1. Ἐπιγραφή σέ τοῖχο τοῦ ναοῦ τῆς μονῆς ἀναφέρει ὅτι ὁ ναός αὐτός, «ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Σπηλαιώτισσας, οἰκοδομήθη» τό ἔτος 1665 καί ἱστορήθηκε τό 1673 ἀπὸ ἱερομονάχους. Ὅμως, κατά τήν παράδοση, ἡ μονή ἱδρύθηκε τό 1579 καί ἀνακαινίσθηκε τό 1634 μέ συνδρομές κατοίκων τῶν γειτονικῶν οἰκισμῶν⁷. Ἐν μέρει εἶναι κτισμένη μέσα στήν σπηλιά ἐνός ἀπότομου μεγάλου βράχου καί περιβάλλεται ἀπὸ ψηλὸ τοῖχο πού κατασκευάσθηκε τό 1733. Διατηροῦνται σέ σχετικῶς καλὴ κατάσταση τό καθολικὸ μέ τις τοιχογραφίες του καί τό τέμπλο του (17ος αἰώνας), τά κελλιά καί ἡ κρύπτη-ὀστεοφυλάκιο⁸.

Σέ ἔγγραφο τοῦ 1813 καταγράφηκαν περιληπτικῶς, βάσει προγενεστέρων σημειώσεων, οἱ 16 ἀγοραπωλησιές κτημάτων, σέ τόπους τῶν χωριῶν Λιτοινιάβιστα, Ἅγιος Μηνᾶς, Καστράκι καί Μεσοβούνι, οἱ ὁποῖες ἐγίναν κατά τά ἔτη 1644-1764 μέ ἀγοραστὲς τοὺς ἡγουμένους «τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ»⁹. Θεωρῶ ὅτι ἡ ὀνομασία αὐτὴ ὑποδηλώνει τό «μοναστήρι τοῦ χωριοῦ Ἁγίου Μηνᾶ» καί ὑπῆρχε στὰ προαναφερθέντα προγενέστερα ἔγγραφα, διότι στό ἔγγραφο τοῦ 1813 ἡ μονή ὀνομάζεται «μοναστήρι Ἀρτζίστας». Τό ἴδιο ἔγγραφο περιέχει καί τήν ἐξῆς ἀχρονολόγητη σημείωση: «ἀρτζουάλι μπογιουρδισμένον (= αἴτηση ἐγκεκριμένη) διὰ τήν φκιάση τοῦ μοναστηριοῦ». Ἡ σημείωση αὐτὴ ὑποδηλώνει πιθανότατα τήν προαναφερθεῖσα ἀνακαίνιση τῆς μονῆς κατά τό 1634. Ὑπὸ τήν ἐκδοχή ὅτι ὑπονοεῖ τήν προαναφερθεῖσα «οἰκοδόμησι» τῆς μονῆς κατά τό 1665, πρόκειται καί πάλι γιὰ ἀνακαίνισή της, διότι ἡ μονή ὑπῆρχε πρὸ τοῦ 1644, ἀφοῦ ὁ ἡγούμενός της, κατά τό ἐν λόγῳ ἔγγραφο, ἀγόρασε κτήματα καί τό 1644. Ἐπομένως, φαίνεται πιθανὴ ἡ ἱδρυσις τῆς μονῆς τό 1579, σύμφωνα μέ τήν παράδοση, καθόσον μάλιστα τότε ἄκμαζε ἡ κώμη Ἅγιος Μηνᾶς, εἶχαν δέ κτισθεῖ τό 1571 ἡ ἐκεῖ Μεγάλη ἐκκλησία καί τό 1576 ἡ Εὐαγγελίστρια στό Καστράκι (ἀνωτ. ὑπὸ Α' 3).

2. Ἡ μονή εἶχε ἓνα οἰκημὰ τῆς στὰ Γιάννενα (κῆκε τό 1822), 8 μοναχοὺς

6. Λαμπρίδης, Ἡπειρ. μελετ., τχ Η' 44, τχ Θ' 41, Παπαγεωργίου, ὁ.π. 25-29, 177.

7. Βλ. Δ. Καμαρούλιας, Τὰ μοναστήρια τῆς Ἡπείρου, 1996 294, Λαμπρίδης, Ζαγοριακά, 21, ὁ ἴδιος, Περὶ τῶν ἐν Ἡπείρῳ ἀγαθοεργημάτων, τ. Α' 58, Ἀγγ. Παπακώστας, εἰς Μεσαιωνικά Γράμματα, τ. 1936 55-58, Πέτσας/Σαραλῆς, ὁ.π. 86, 88. Κατά τόν Π. Αραβαντινὸ (Περιγραφή τῆς Ἡπείρου, τ. Γ' 68), ἡ μονή κτίσθηκε τόν 17ο αἰώνα.

8. Ἀναλυτικότερα βλ. Ἐλ. Κογχυλάκη, εἰς Ἐκκλησίες στήν Ἑλλάδα μετὰ τήν Ἄλωση, τ. Β' 1982 47-56 καί τήν ἐκεῖ βιβλιογραφία.

9. Βλ. Πέτσας, εἰς Ἡπειρωτικά Χρονικά, τ. 1983 ἐπ., Παπακώστας, ὁ.π., ἰδίως σελ. 62. Ἡ μονή καί ἡ κοινότητα Ἄνω Ραβενίων τό 1766 ἀγόρασαν ἐξ ἡμισείας τήν περιοχὴ Μεσοβουνίου ἀπὸ μπέηδες (Μ. Κωστόπουλος, Μεσοβούνι, 2006 26-28).

τό 1809 και 327 αίγοπρόβατα τό 1823. Χρηματοδότησε την λειτουργία σχολείων στην Άρτσίστα (από τό 1800 περίπου) και στά χωριά Άγιος Μηνᾶς, Μεσοβούνι και Λιτολιάβιστα (από τό 1860 περίπου), την κατασκευή ναού και δεξαμενής στο Μεσοβούνι (1858), την κατασκευή γέφυρας (1873) κ.ἄ. Τά οικονομικά της μονής τά διαχειρίζονταν ὁ ἡγούμενός της και, από τό 1835 τουλάχιστον, ἐπίτροποι πού ἐκπροσωποῦσαν την κοινότητα Άρτσίστας. Ἐπί Ἀλῆ πασᾶ, ἕνας ἡγούμενός της φυλακίσθηκε, βασανίσθηκε και θανατώθηκε ὅταν περιῆλθε στόν Ἀλῆ ἐπιστολή τοῦ ἡγουμένου πρὸς τόν τσάρο τῆς Ρωσίας, μέ την ὁποία ἐπαινοῦσε τόν τσάρο και κατέκρινε τοὺς Τούρκους¹⁰.

Τό Μεσοβούνι και τά Ἄνω Ραβένια ἰσχυρίσθηκαν, τό 1856 και τό 1861 ἀντιστοίχως, ὅτι τά κτήματα τῶν τόπων τους δέν ἀνήκουν στην μονή, μετά δέ τό 1874 τά χωριά αὐτά, καθώς και τά χωριά Πάπιγκο, Βιτσικό και Ἄγιος Μηνᾶς, ἀπαίτησαν ἀνεπιτυχῶς νά μετέχουν στην διοίκηση τῆς μονῆς λόγω τῶν δωρεῶν τῶν προγόνων τους πρὸς αὐτήν, καθώς και νά καταστεί ἡ μονή σταυροπηγιακή. Ἀκολουθῶς, τά χωριά Ἄγιος Μηνᾶς και Μεσοβούνι δέν κατέβαλλαν πλέον στην μονή τό γεώμορο, ἡ μονή ἀδυνατοῦσε νά ἐξοφλήσει τά χρέη της, ποσοῦ 200 λιρῶν, οἱ ἡγούμενοί της ἦσαν ἀνίκανοι, σπάταλοι και πλεονέκτες, ἡ Μητρόπολη Ἰωαννίνων ὑποστήριζε κρυφά ἢ ἔμμεσα τοὺς ὀφειλέτες τοῦ γεώμορου και τελικά ἡ μονή ἔχασε την σχετική δίκη. Ὁ ἡγούμενος Γρηγόριος πού διορίστηκε τό 1898 ἦταν μέθυσος και διατηροῦσε «κρυφίως γυναῖκας κακῶν ἡθῶν». Τό 1895 ἡ μονή ὑπέστη ζημιές ἀπό σεισμό. Τό 1902 ὁ ξενώνας κατέρρευσε λόγω πυρκαϊᾶς πού προξενήθηκε ἀπό ἄγνωστο, ὁ ἡγούμενος ἔφυγε και στην μονή ἔμεινε μόνον ἕνας φύλακας¹¹.

Γ.- Διοικητικά, ἐκκλησιαστικά, ἐκπαίδευση

1. Τήν ἐποχή τοῦ Δεσποτάτου τῆς Ἠπείρου ἡ Άρτσίστα ὑπαγόταν διοικητικῶς στην τοπαρχία τοῦ Παπίγκου. Ἐπὶ τουρκοκρατίας, θεωρεῖται ὅτι ὑπαγόταν στόν καζᾶ τῶν Ἰωαννίνων ὡς Ζαγοροχώρι. Ὅμως, πιθανολογῶ ὅτι μέχρι τό 1830 περίπου ἀνῆκε στόν καζᾶ τῆς Κόνιτσας, περιοδικῶς τουλάχιστον, διότι κατά τόν Πουκεβίλ ὁ καζᾶς αὐτός χωριζόταν ἀπό τό Ζαγόρι στό ὄρος Πανέστι, κατά τόν Λαμπρίδη τά χωριά Ἄγιος Μηνᾶς και Βοῖδομάτι ὑπάγονταν στόν καζᾶ αὐτόν την περίοδο 1680-1735, ὅπως και τά Ἄνω Σουδενά την περίοδο 1714-1780 και 1822-1827, σύμφωνα δέ μέ ἔγγραφο τοῦ 1826 ὁ

10. Rouqueville, Ταξίδι στην Ἑλλάδα. Τά Ἠπειρωτικά, 1994 148, Λαμπρίδης, Περί τῶν ἐν Ἠπείρῳ ἀγαθοεργημάτων, τ. Α' 58, Πέτσας/Σαραλῆς, ὅ.π. 131, 96, 114-5, 304-8, 113, 126, Τ. Λάμπας, εἰς Ἠπειρ. Ἑστία, τ. 1955 980. Λόγω θανάτου τοῦ ἡγουμένου τό 1869 διορίσθηκε στην μονή ἕνας ἐπιστάτης, διέμενε δέ σέ αὐτήν τότε και μία καλόγρια (Πέτσας/Σαραλῆς, ὅ.π. 101, 104, 106).

11. Πέτσας/Σαραλῆς, ὅ.π. 129-153, Παπακώστας, ὅ.π. 69-75, Φωνή τῆς Ἠπείρου 25.3.1894 και 19.9.1901.

μουχτάρης τοῦ Βιτσικοῦ δικάστηκε τότε στην Κόνιτσα¹².

Στά χωριά τοῦ Ζαγορίου και γειτονικῶν του περιοχῶν πού παραδόθηκαν ἐκουσίως, στοὺς Τούρκους τό 1831, δόθηκαν προνόμια μέχρι τό 1690, ὑπό τόν ὄρο νά στέλνουν ἀγόρια τους στόν στρατό γιά νά φροντίζουν ἄλογα και ἄμαξες (βοϊνίκηδες). Ἡ Άρτσίστα τό 1630 ἔστειλε 4 βοϊνίκηδες. Ἀκόμη, μέχρι τό 1680, ἡ Άρτσίστα, ὁ Ἄγιος Μηνᾶς, τό Μεσοβούνι και 34 χωριά τῶν Κουρέντων ἀνῆκαν φορολογικῶς στην μητέρα τοῦ σουλτάνου, γι' αὐτό κατέβαλλαν ἐλαφρεῖς φόρους στόν ἐκπρόσωπό της πού ἔδρευε στην Πογδόριανη και ἦσαν αὐτοδιοίκητα¹³.

Δέν γνωρίζομε ἂν ἡ Άρτσίστα μετεῖχε διαρκῶς στην ὁμοσπονδία τῶν Ζαγοροχωρίων. Πάντως, ὁ γενικός προεστός τοῦ Ζαγορίου τό 1799, κατόπιν συμφωνίας μέ τους χωριανούς, ὑποκατέστησε τόν καθαιρεθέντα ἀπό αὐτοὺς προεστό τοῦ χωριοῦ, τό δέ 1834, ἀποφάσισε μαζί μέ ἐκπροσώπους τῆς Άρτσίστας και τῶν Ἄνω Ραβενίων νά διορισθοῦν 4 διαιτητές γιά νά ὀρίσουν τά σύνορα τῶν δύο χωριῶν. Τόν 19ο αἰῶνα τουλάχιστον, μέχρι τό 1880 περίπου, ἐκπρόσωποι τοῦ χωριοῦ ἦσαν συνήθως διάφοροι πρόκριτοί του και ὄχι ὀρισμένοι προεστοί του¹⁴.

2. Ἡ Άρτσίστα ὑπαγόταν ἀπό τόν 12ο αἰῶνα τουλάχιστον στην ἐπισκοπή Βελλᾶς, ἀπό τό 1834 στην μητρόπολη Βελλᾶς και Πωγωνιανῆς, ἀπό τό 1842 στην μητρόπολη Βελλᾶς και Κονίτσης, ἀπό τό 1863 στην ἐπισκοπή Βελλᾶς και Κονίτσης, ἀπό τό 1895 στην μητρόπολη Βελλᾶς και Κονίτσης, κατά δέ τό 1924 μετατάχθηκε στην μητρόπολη Ἰωαννίνων. Μολονότι δέν ὑπῆρξε ποτέ «ἐπισκοπή Ἀρίστης», ὑπηρετήσαν στην μητρόπολη Ἰωαννίνων ὡς τιτουλάριοι ἐπίσκοποι Ἀρίστης ὁ Λεόντιος μέχρι τό 1823 και ὁ Γεράσιμος κατά τά ἔτη 1834-63¹⁵.

Τό 1791 ἡ ἐνοριακή ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ «ἐχάλασε» και ὁ Ἀλῆ πασᾶς διέταξε νά μήν ἐμποδισθοῦν ἀπό κανέναν οἱ χωριανοί «νά την φκιάσουν». Ἡ ἱστορία της ἔγινε τό 1806 με δαπάνες τῶν συγχωριανῶν. Στά περιουσιακά στοιχεῖα της πού καταγράφηκαν τό 1918, περιλαμβάνονταν ἱερά σκεῦη, πολλά χωράφια, ἀμπέλια, λιβάδια και ἕνα χάνι. Τό 1888 μιᾶ γερόντισσα πού ὑπηρετοῦσε στην ἐκκλησία ἐδῶρισε σέ αὐτήν τρία κτήματά της. Ἀπό τό 1889

12. Μ. Κκολάκης, Τό ὕστερο Παγνιώτικο πασαλίκι, 2003 177-179, Γκοῦτος, Ἀπό την ἱστορία τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας, τ. Α' 29, τ. Β' 139. Κατά τόν Isambert (Μηλιαράκης, ὅ.π. 259), τά ὄρια τοῦ Ζαγορίου ἐφθάναν περίπου μέχρι την Άρτσίστα.

13. Λαμπρίδης, Ἠπ. μελετήματα, τχ Α' 40, τχ Γ' 38, τχ Θ' 5-8, τχ Ε' 26-29, τχ Η' 42-44, Γκοῦτος, ὅ.π., τ. Α' 38, 47.

14. Παπαγεωργίου, ὅ.π. 224, Πέτσας/Σαραλῆς, ὅ.π. 205-206 και γιά τοὺς προεστοὺς 293-294. Τό 1826 οἱ πρόκριτοι τοῦ χωριοῦ ὄρισαν ὡς βεκίλη του ἕναν χωριανό ἱερέα (Πέτσας, εἰς Ἠπειρ. Ἡμερολόγιο, τ. 1983 139).

15. Γκοῦτος, ὅ.π., τ. Β' 222 ἐπ., ὁ ἴδιος, εἰς Κόνιτσα, τ. 2021 98, π. Γ. Παῖσιος, εἰς Ἠπ. Ἑστία, τ. 1953 254 ἐπ.

τουλάχιστον μέχρι το 1915 ή εκκλησία χρηματοδοτούσε και την λειτουργία των σχολείων του χωριού. Στο χωριό υπήρχαν και 4 έξωκκλήσια, καθώς και τρεις παλιές εικόνες του Κοσμά Αιτωλού, μία στην ένοριακή εκκλησία και δύο στις οικίες Μίσου και Ζαχάρη¹⁶.

3. Ο Ι. Λαμπρίδης έγραψε το 1870: «Η Άρτσίστα συγκαταριθμείται μεταξύ των πρώτων του Ζαγορίου χωρίων των συστησάντων σχολεία, φροντίσασα να προικίση ταῦτα και μέ βιβλιοθήκην, ὅποσούν καλήν, ἀλλά δυστυχῶς πυρποληθεῖσαν» το 1850, μαζί με το σχολείο, που ἀνακαινίσθηκε ἐσχάτως λαμπρότερο με δαπάνες τῆς κοινότητος, πρὸς διατήρησιν δὲ τῶν σχολείων τῆς συνεισφέρει και ἡ μονὴ τῆς πρὸ πολλοῦ. Ο ἴδιος ἔγραψε το 1880: ἡ μονὴ ἀπὸ τῆς ιδρύσεώς τῆς ἐδίδασκε τὴν χριστιανικὴν πίστη στοὺς περιοίκους, περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνα ἄρχισε νὰ διατηρεῖ τὴν ἑλληνικὴν σχολὴν τῆς Άρτσίστας, ἐσχάτως δὲ δαπανᾷ γιὰ τὴν σχολὴν αὐτὴν 55 λίρες ἐτησίως καὶ γιὰ τὰ σχολεῖα τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, τοῦ Μεσοβουνίου καὶ τῆς Λιτονιάβιστας ἀνὰ 5 λίρες ἐτησίως, ἐνῶ τὸ παρθεναγωγεῖο τῆς Άρτσίστας χρηματοδοτεῖται ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν σχολὴν τῆς. Τὸ 1889 ἔγραψε ὅτι τὴν Άρτσίστα ιδρύθηκε ἑλληνικὸν σχολεῖο τὸ 1825 καὶ ὅτι τὴν ἄνω Μηνᾶ καὶ τὸ Μεσοβούνι λειτουργοῦν γραμματοδιδασκαλεῖα μόνον. Ο Π. Ἀραβαντινὸς ἔγραψε τὸ 1866 ὅτι τὴν Άρτσίστα υπήρχε διδασκαλεῖο τὸ 1823 καὶ ὅτι ἐδιδασκάλευσεν σὲ αὐτὸ μέχρι τὸ 1824 ὁ Κοσμάς Θεσπρωτὸς μαθητὴς τοῦ Ψαλῖδα¹⁷.

Μεταφέρω ἐδῶ ἀπὸ ἔγγραφα ἄλλες πληροφορίες γιὰ τὰ σχολεῖα τοῦ χωριού: Ἡ μονὴ θὰ πληρώνει «τὸν μισθὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ διδασκάλου μας, ὡς ἐκπαλαί» (1841, 1848) ἢ «κατὰ παλαιὰν συνήθειαν» (1843) ἢ «ὡς ἀνέκαθεν» (1888). Ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῆς μονῆς θὰ πληρώνονται οἱ δάσκαλοι «διὰ το κεντρικόν σχολεῖον ὅπου ἐκτίσαμε διὰ νὰ διαβάζουν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὰ πέριξ χωρία ἀμισθί» (1835). Ἡ μονὴ ὀφείλει νὰ συντηρεῖ τὴν Άρτσίστα «κοινόν σχολεῖον Ἑλληνικόν νὰ σπουδάζωσι ὅλα τὰ τέκνα τῆς Άρτσίστης καὶ τῶν πέριξ χωρίων ἀμισθί κατὰ τὸ ἐκπαλαί» (1841). Ἐλαβα τὸν μισθὸν μου ὡς δασκάλου τῆς Λιτονιάβιστας ἀπὸ τὴν μονὴν Άρτσίστας (1865, 1866, 1875). Ἡ μονὴ θὰ συντηρεῖ ὡς ἀνέκαθεν τὰ σχολεῖα τῆς Άρτσίστας, ἐὰν δὲ εὐπορεῖ, καὶ τῶν περιχώρων (1873). Ἡ μονὴ θὰ πληρώνει τοὺς διδασκάλους Άρτσίστας, Ἁγίου Μηνᾶ καὶ Μεσοβουνίου (1884). Θὰ πληρώνονται ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖο ὁ δάσκαλος τοῦ Δημοτικοῦ (1889), ὁ ἑλληνοδιδάσκαλος καὶ ὁ βοηθὸς του (1901) καὶ ὁ δάσκαλος τοῦ ἀρρεναγωγείου ἐργαζόμενος ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἑλληνοδιδασκάλου (1902). Τὴν Άρτσίστα τὸ 1875 λειτουργοῦν σχολεῖα ἑλληνικὸν, ἀλληλοδιδασκτικὸν καὶ παρθεναγωγεῖο, με 95 μαθητὲς καὶ με

16. Πέτσας/Σαραλῆς, ὅ.π. 161, 159, 180-6, 311, 116, Παπακώστας, εἰς Νέος Κουβαράς, τ. 1962 27.

17. Λαμπρίδης, Ζαγοριακά, 21, ὁ ἴδιος, Περί τῶν ἐν Ἠπείρῳ ἀγαθοεργημάτων τ. Α' 58, ὁ ἴδιος, Ἠπ. μελετήμ., τχ Η' 53, 55, Ἀραβαντινός, Περιγραφή τῆς Ἠπείρου, τ. Γ' 41, 209. Γιὰ τὸν Κοσμά Θεσπρωτό, βλ. Γκοῦτος, εἰς Βορειοηπειρωτικά, τ. 2018 115 ἐπ.

δύο δασκάλους καὶ μία δασκάλα πού μισθοδοτοῦνται ἀπὸ τὴν μονὴ Σπηλαιώτισσας με 8.500 γρόσια¹⁸.

Δ.- Ἡ περιοχή τῆς Άρτσίστας, ἀσχολίες, ἀπόδημοι, πληθυσμός

Ἡ ἐδαφικὴ περιοχή τῆς Άρτσίστας ἐκτεινόταν ἀπὸ τὸν Βοῖδομάτη μέχρι τὰ Δολιανά. Τὸ 1825 προστέθηκαν καὶ ἐδάφη τοῦ διαλυθέντος χωριού Καλπάκι. Κοντὰ στὸ Μεσοβούνι, τὴν θέσιν Καλύβια στὰ Ἄνω Ραβένια υπήρχε φυσικὴ λίμνη, ἡ ὁποία ξηραίνονταν μερικῶς τὸ θέρος καὶ ὀριοθετήθηκε τὸ 1755 καὶ τὸ 1834 μεταξύ τῶν δύο κοινοτήτων, κατὰ δὲ τὸ 1893 ἀποξηράνθηκε καὶ διαμοιράσθηκαν οἱ γαῖες τῆς σὲ κατοίκους τῶν δύο κοινοτήτων. Ἡ Άρτσίστα δὲν ἔγινε ποτὲ τσιφλικὸ χωριό, ἀλλὰ ἀντίθετα, κατὰ τὴν περίοδο 1752-1874, κατεῖχε ὡς τσιφλίκι τὴν μισήν περιοχήν τοῦ χωριού Ἅγιος Μηνᾶς¹⁹.

Τὸ χωριὸν ἀρχικὰ βρισκόταν τὴν τοποθεσίαν Βόπατη. Τὰ σπίτια τοῦ τὸ 1806 ἦσαν «συγκεντρωμένα σὲ νησίδες ἢ ψηλοὺς βράχους», κατὰ δὲ τὸ 1889 εἶχαν στίς στέγες λίθινες πλάκες, ἐνῶ οἱ στέγες τῶν γειτονικῶν χωριῶν εἶχαν κεραμίδια κατασκευασμένα κοντὰ τὴν προαναφερθεῖσα λίμνη. Τὸ 1878 τὸ χωριὸν εἶχε τρεῖς συνοικίες πού ἀπεῖχαν μεταξύ τους. Τὸ 1982 σώζονταν 50 σπίτια κατασκευασμένα κατὰ τὰ ἔτη 1841-1902²⁰.

Σύμφωνα με ὁθωμανικὸν φορολογικὸν κατάστιχο τοῦ 1583, στὸ χωριὸν παράγονταν τότε σιτάρι, σίκαλη, λινάρι, κάνναβη, οἶνος, μέλι, καρύδια καὶ κεράσια, ἐκτρέφονταν δὲ πουλερικά καὶ χοῖροι. Τὸ 1809 ὁ περιηγητὴς Λήκ παρατήρησεν τὰ ἑξῆς: «Οἱ πλαγιές κάτω τοῦ χωριού εἶναι σπαρμένες με σίκαλη καὶ κριθάρι, στοὺς γειτονικοὺς λόφους κόβεται θαυμάσιον μακρὺ χορτάρι πού ξηραίνεται στίς στέγες τῶν σπιτιῶν. Αὐτὸ καὶ οἱ ἄλλες γεωργικὲς ἐργασίες γίνονται κυρίως ἀπὸ τίς γυναῖκες, διότι οἱ ἄνδρες ἀπουσιάζουν τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἔτους γιὰ νὰ ἀποκτήσουν, διὰ τῆς ἐργασίας τους ὡς ἔμποροι, τεχνίτες καὶ ἐργάτες, τὰ μέσα συντήρησής τους καὶ ἐπιστρέφουν τὸ καλοκαίρι». Κατὰ τὸν Λαμπρίδην, ἡ Άρτσίστα παράγει κυρίως κρασί καὶ ἀμύγδαλα, ἀκμάζει διὰ τῆς ἀποδημίας καὶ τῆς λιτότητος τῶν οἰκογενειακῶν ἀναγκῶν, οἱ γυναῖκες, ἐνεκα τῶν πολλῶν ἐργασιῶν τους, ἀδιαφοροῦν γιὰ τὸν καλωπισμὸν τους, στὸ ποτάμι κοντὰ τὴν μονὴ ἀλιεῦνται ψάρια καὶ με δυναμίτιδα, πολλοὶ χωριανοὶ ταξιδεύουν τὴν Σερβίαν, «ὅπου πλουτοῦσι μὲν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἀλλὰ, συγχρωτιζόμενοι με τοὺς ἐκεῖ, ἀποβάλλουσι σχεδὸν πᾶν ἐθνικὸν αἴσθημα»,

18. Πέτσας/Σαραλῆς, ὅ.π. 305, 114, 305, 144, 304, 120, 115, 124, 143, 311, 116, 314, Ἐπετ. Ἠπ. Φιλ. Συλλ., τ. 1975 193.

19. Βλ. Πέτσας/Σαραλῆς, ὅ.π. 250 (ὅπου χάρτης τῆς ἐδαφικῆς περιοχῆς τοῦ χωριού), 199-218, Λαμπρίδης, Ἠπ. μελετήμ., τχ Θ' 75, ὁ ἴδιος, Ζαγοριακά, 21, ἀνωτ. ὑπὸ Α' 3 καὶ Β' 2.

20. Λαμπρίδης, Ζαγοριακά, 19, Rouqueville, ὅ.π. 151, Λαμπρίδης, Ἠπ. μελετήμ., τχ Η' 10, Μηλιαράκης, ὅ.π. 259, Πέτσας/Σαραλῆς, ὅ.π. 162, Φ. Μουδόπουλος-Αθανασίου, ἐν Άρτσίστῃ τῇ..., 2021 56.

ίδρυσαν εκεί αδελφότητα τό 1873, αλλά ό ζήλος της μαράνθηκε²¹.

Η αδελφότητα αυτή είχε πρωτοσυσταθεί τό 1843 στό Κρούσεβατς υπό τήν έπωνυμία «Μέλισσα». Τό 1907 υπήρχε στό Κουμάνοβο ή αδελφότητα Αρτσιστινών «Άλληλοβοήθεια». Στήν Γιουγκοσλαβία τό 1905 ήσαν έγκατεστημένοι 195 χωριανοί (άρρενες 147, θήλεις 48), κυρίως ώς υπάλληλοι, ξενοδόχοι, άρτοποιοί, έμποροι καί έπιστήμονες. Άλλοι συνήθεις τόποι μετανάστευσης ήσαν ή Βουλγαρία, ή Ρουμανία, ή Αθήνα καί ή Πόλη. Η μετανάστευση άρχισε κυρίως τό 1820, αυξήθηκε δέ έκτάκτως άφ' ενός τό 1893 έπειδή τότε τό χωριό επιβαρύνθηκε καί μέ φόρους πού όφειλε άπό τό 1867 καί άφ' έτέρου κατά τά έτη 1878-1883, όποτε αυξήθηκαν οι ληστείες στό χωριό, προκλήθηκαν σέ αυτό ζημίες 750 λιρών καί γι' αυτό έκπατρίσθηκαν 24 οικογένειες. Ήδη τό 1855 καί τό 1872 ληστές Καραμουρατάτες είχαν άρπάξει άντιστοιχώς άπό τό σπίτι του Χρ. Μίχου πράγματα αξίας 10.000 γρ. καί άπό τό σπίτι του Ν. Σταμάτη πράγματα αξίας 20.000 γρ.²².

Στήν περιοχή του χωριού τό 1903 υπήρχαν: άγροί σέ ποσοστό 51%, άμπέλια 6%, λιβάδια 2%, βοσκότοποι 30%, κλαδερά 10%, άγελάδες 80, μοσχάρα 29. Τό 1894 υπήρχαν μόνον 4 τσελιγκάδες πού είχε έκαστος 832, 414, 388, 385 αίγοπρόβατα. Πολλοί χωριανοί ψάρευαν στόν Βοϊδομάτη μέ πεζόβολουσ, σουλιπά, βότανα καί δυναμίτη. Μέ τίς γεωργικές έργασίες ασχολούνταν οι γυναίκες κυρίως. Καλλιεργούσαν καί ροδακινιές, συκιές, άχλαδιές, άμυγδαλιές, κυδωνιές²³.

Στατιστικές πληροφορίες γιά τίς οικίες-οικογένειες (κατά προσέγγιση) ή τόν πληθυσμό των κατοίκων του χωριού: α) 1530 οικίες 80, χήρες 23, άγαμοι 7. β) 1583 οικίες 120, άγαμοι 31. γ) 1806 οικίες 150. δ) 1845 οικίες 80, στέφανα 210. ε) 1850 οικίες 150 κάτοικοι 600. στ) 1870 οικίες 170, κάτοικοι 940. ζ) 1875 οικίες 212. η) 1888 οικίες 215. θ) 1895 οικίες 183. ι) 1905 οικίες 174, κάτοικοι 871. ια) 1911 κάτοικοι 774, άρρενες 382, θήλεις 392. ιβ) 1920 κάτοικοι 527. ιγ) 1940 κάτοικοι 424²⁴.

21. W. Leake, "Ηπειρος 1805-1810, μτφρ. Γ. Στάθη, 1996 163, *Λαμπρίδης*, Ζαγοριακά, 19, 20, 21, ό ίδιος, Ήπ. Μελετήμ., τχ Η' 82-83, 18, ό ίδιος, Περί των έν Ήπειρω... Α' 151.

22. Πέτσας/Σαραλής, ό.π. 235, 350, 355-7, 237, Χ. Γκούβης, Ή Αρτσιστα, 2003 70-71, 66, *Λαμπρίδης*, Ήπ. μελετημ., τχ Η' 69, 70, 59, 60.

23. Γκούβης, ό.π. 50, Πέτσας/Σαραλής, ό.π. 174-176, 275-7, 268.

24. Βλ. κατά σειρά: α) Μουδόπουλος-Αθανασίου, ό.π. β) Αυτόθι. γ) Rouqueville, ό.π. 147. δ) Αραβαντινός, Χρονογραφία της Ήπειρου, τ. Β' 332. ε) Νικολαΐδης, ό.π. 337, 380. στ) *Λαμπρίδης*, Ζαγοριακά, 19. ζ) Έπετ. Ήπ. Φιλ. Συλλ. Κων/πόλεως, τ. 1875 193. η) *Κοκολάκης*, ό.π. 431. θ) Αυτόθι. ι) Παπαγεωργίου, ό.π. 180. ια) Π. Τζιόβας, εις Ήπ. Ήμερολόγιο, τ. 2007 301. ιβ) Πέτσας/Σαραλής, ό.π. 253. ιγ) Αυτόθι 25.

Ε.- Διακριθέντες Αρτσιστινοί

Μεταξύ των Αρτσιστινών πού γεννήθηκαν πρό του 1940 καί διακρίθηκαν λόγω κάποιων δραστηριοτήτων τους, περιλαμβάνονται οι έξής²⁵, γιά τούς όποιους βρήκα βιογραφικές πληροφορίες.

Κων. Βέρκος, 1825;-1879, δικηγόρος στήν Σερβία, έγραψε τό βιβλίο «Ή δεινοπαθοΰσα Έλλάς» καί άρθρα σέ εφημερίδες.

Νικ. Πράσιнос, 1839-1897, άπόφοιτος της Ζωσιμαίας σχολής, δάσκαλος στό Ζαγόρι καί στήν Μακεδονία, καθηγητής μαθηματικών σέ εκπαιδευτήρια της Σμύρνης, έγραψε βιβλίο αριθμητικής χρησιμοποιούμενο στά ελληνικά σχολεία της Ανατολής.

Ιωάννης Πέτσας, 1873-1939, πτυχιούχος της Νομικής σχολής Αθηνών, δικηγόρος στό Κουμάνοβο, μουχτάρης καί εκπρόσωπος του χωριού όταν διέμενε σέ αυτό, ευεργέτης του.

Άγγελος Παπακώστας, 1907-1981, πτυχιούχος της Φιλοσοφικής σχολής Αθηνών, υπηρέτησε ως καθηγητής γυμνασίων εις Κόνιτσα, Πρέβεζα, Πειραιά κ.ά., έπιμελητής των Γενικών Αρχείων του Κράτους καί των Αρχείων του Ύπ. Έξωτερικών, έγραψε πολλές ιστορικές μελέτες, δημοσίευσε τό βιβλίο του Μακρυγιάννη «Οράματα καί θάματα».

Ιωάννης Σαραλής, γενν. τό 1906, διετέλεσε δάσκαλος, καθηγητής γυμνασίων, γυμνασιάρχης καί γενικός επιθεωρητής μέσης εκπαίδευσης, έγραψε 13 βιβλία σχολικά καί λογοτεχνικά.

Γεώργιος Ζωΐδης, γενν. τό 1916, φιλόλογος, δημοσίευσε σέ χώρες της Ανατ. Ευρώπης 18 ιστορικά καί σχολικά βιβλία του καί 18 μεταφράσεις βιβλίων.

Ερμής Μουδόπουλος, γενν. τό 1917, πτυχιούχος της Θεολογικής σχολής Βουκουρεστίου, καθηγητής γυμνασίων στό Βουκουρέστι καί στήν Αττική, δημοσίευσε 5 βιβλία του καί άρθρα.

Φώτιος Πέτσας, γενν. τό 1918, πτυχιούχος της Φιλοσοφικής σχολής Θεσσαλονίκης, μετεκπαιδεύτηκε στήν Αγγλία καί στίς ΗΠΑ, διετέλεσε έφορος Αρχαιοτήτων καί καθηγητής της Κλασσικής Αρχαιολογίας στό Πανεπιστήμιο Ίωαννίνων, διενήργησε ανασκαφές εις Μυκήνες, Μακεδονία, Ρούμελη, Νικόπολη, δημοσίευσε 84 μελέτες του, έκ των όποιών οι δέκα άφορούν στήν Ήπειρο.

Νικ. Οικονόμου-Πέτροβιτς, γενν. τό 1921, πτυχιούχος της Φαρμακευτικής σχολής Βελιγραδίου, διδάκτωρ Φυσικών επιστημών του πολυτεχνείου της Ζυρίχης, καθηγητής Φαρμακοτεχνίας του Αριστοτελείου πανεπιστημίου, έγραψε 4 συγγράμματα γιά φοιτητές καί 31 άλλες μελέτες του.

25. Βλ. Πέτσας/Σαραλής, ό.π. 321-333, 342-343.

ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΕΣ ΠΑΤΡΙΔΕΣ

του Ηλία Ανδρέου

Στην παρούσα χρονική στιγμή και πολιτική συγκυρία το σύνολο των Βαλκανικών Λαών αποβάλλει από το είναι του τα ελάχιστα εναπομείναντα κατάλοιπα της οθωμανικής κυριαρχίας με κυρίαρχο χαρακτηριστικό τον εκδημοκρατισμό και την ένταξή τους στην μεγάλη Ευρωπαϊκή οικογένεια.

Την ίδια στιγμή οι μέχρι πρότινος επικυρίαρχοι οθωμανοί σημερινοί Τούρκοι πορεύονται σε εντελώς αντίθετη κατεύθυνση διολισθαίνοντας στον αυταρχισμό, τον σκοταδισμό, στην ανελευθερία.

Μεταξύ των πολλών που έχει πει ο νέο-σουλτάνος για την Ελλάδα μας είναι και το ακόλουθο: Η συμπεριφορά των Ελλήνων απέναντι μας δεν συνάδει με τον πολιτισμό μας. Μειδίασα πικρά και έκανα τον συλλογισμό: άκουσον-άκουσον ποίος ομιλεί για πολιτισμό.

Όλοι σας γνωρίζετε την αρχαία Πέργαμο και τον περίφημο ναό της, δημιούργημα του Ευμένη του Β' προς τιμήν του πατρός του Απάλλου εις ανάμνησιν της νίκης του επί των Γαλατών. Έτος ανέγερσης περίπου το 181-159 π.Χ.

Ο ναός αυτός σήμερα εκτίθεται στο Βερολίνο και διεσώθηκε από τον επικεφαλής της Γερμανικής Αρχαιολογικής Σχολής. Κάποια από τα μάρμαρα του Ναού ήταν επιφανειακά θρυματίζονταν για το στρώσιμο ενός δρόμου. Πεντακόσια εβδομήντα χρόνια μετά την Άλωση της Βασιλεύουσας και μην έχοντας να προ-

βάλλουν κάτι αξιόλογο δικό τους μετέτρεψαν σε τζαμί τον Ιερό Ναό της Αγίας της του Θεού Σοφίας.

Ακόμη και αυτό το Μπλέ τζαμί είναι δημιούργημα του Έλληνα αρχιτέκτονα Σινάν όπως και τα τζαμιά της Ανδριανούπολης. Η Θεσσαλονίκη φημίζεται για τις εξοχές και πολλές Βυζαντινές Εκκλησίες υπερτερεί δε και της Κωνσταντινούπολης.

Με το που η Θεσσαλονίκη έπεσε στα χέρια των οθωμανών όλες αυτές οι εξοχές Εκκλησίες είχαν την τύχη της Αγίας Σοφίας ως ακολούθως:

Ιερός Ναός της Αχειροποιήτου:

Είναι ο πρώτος Χριστιανικός ναός που μετατράπηκε σε τζαμί αμέσως μετά την άλωση το 1430 από τον σουλτάνο Μουράτ και παρέμεινε τέμενος των κατακτητών καθόλη τη διάρκεια της τουρκοκρατίας με το όνομα Εσκή Τζαμί (Παλιό τζαμί).

Ιερός Ναός Αγίου Δημητρίου:

Το 1493 μετατράπηκε σε τζαμί και το 1912 έγινε και πάλι Χριστιανικός ναός.

Ιερός Ναός Αγίας Σοφίας: Το 1524 μετατράπηκε σε τζαμί. Στη βορειοδυτική πλευρά του κατασκευάστηκε ο πρώτος μιναρές και το 1890 πυρκαγιά προκάλεσε καταστροφές.

Ιερός Ναός της Παναγίας των Χαλκίων: Το 1430 μετατράπηκε σε τζαμί με την επωνυμία Καζαντζιλάρ τζαμί (τζαμί των χαλκωματάδων ή άλλως όπως τους γνωρίζουμε ως γαλαντζήδες).

Ιερός Ναός Αγίων Αποστόλων:

Περί το 1530 μετατράπηκε σε τζαμί με την επωνυμία Σουούκ Σου Τζαμί (τζαμί του κρύου νερού).

Ιερός Ναός Αγίου Παντελεήμονα:

Στα μέσα του 16ου αιώνα ο ναός μετατράπηκε σε τζαμί με την επωνυμία Ισακίε τζαμί (το τζαμί του Ισαάκ).

Ιερά Μονή Λατόμου:

Αφιερωμένη στον Προφήτη Ζαχαρία μετατράπηκε σε τζαμί τον 16ο αιώνα.

Ιερά Μονή Βλατάδων:

Το Καθολικό μετατράπηκε σε τζαμί με την οθωμανική κατάκτηση ενώ το 1430 επαναλειπούργησε ως χριστιανικό ίδρυμα καθόλη τη διάρκεια της τουρκοκρατίας.

Προφήτης Ηλίας:

Η επωνυμία του επί τουρκοκρατίας ήταν Σαραϊλί.

Η Πατρίδα μας με πρώτους τους Ρωμαιοί, δέχθηκε πολλούς ετερόφυλους η πλειοψηφία τους σεβάστηκε, εντυπωσιάστηκε, εγκολπώθηκε, αντέγραψε, έδωσε ιστορική συνέχεια στον πολιτισμό μας. Η μόνη εξαίρεση ήταν οι οθωμανοί, σημερινοί Τούρκοι.

Ποια ήταν η στάση της αντιβενιζελικής παρατάξεως έναντι της διεκδικήσεως της Μικράς Ασίας;

Επιμέλεια: Η. Ανδρέου

Το διακύβευμα του Εθνικού Διχασμού δεν σχετιζόταν με τον στόχο, που ήταν ο ίδιος -η εκπλήρωση της Μεγάλης Ιδέας-, αλλά με τα μέσα για την επίτευξή του.

Εάν οι βενιζελικοί προέβαλλαν το σενάριο μιας Ελλάδας που θα μετατρέπονταν, χάρη στον ηγέτη τους, σε ενεργό

Πρέπει να το πάρουμε απόφαση ότι επί ματαίω περιμένουμε να αλλάξει το κατεστημένο της γείτονος. Τα παθήματα του Λαού της δεν μας αφήνουν ασυγκίνητους και αδιάφορους.

Ο ισλαμοεθνικισμός του νέο-σουλτάνου δεν πρόκειται στο παραμικρό να βλάψει την Πατρίδα μας η οποία έδωσε την πρώτη νίκη στο ελεύθερο κόσμο εναντίον των ολοκληρωτισμών του φασισμού-ναζισμού.

Για τα νησιά του Αιγαίου και συγκεκριμένα τα Δωδεκάνησα η Πατρίδα μας θυσίασε οκτώ χιλιάδες επακόσια ογδόντα παιδιά της στα Βορειο-Ηπειρωτικά βουνά (λάθος κάθε αναφορά σε Αλβανικά βουνά και Αλβανικό Έπος). Σε αυτά τα Ελληνόπουλα πρέπει να προσθέσουμε και εκείνα που πρόταξαν τα γυμνά στήθη τους στα εκτελεστικά αποσπάσματα των ναζιστών. Και ενώ η Πατρίδα μας στέναζε και βίωνε την βαρβαρότητα του ναζισμού η γείτων ητρώσε ουδετερότητα, ήτοι επί το λαϊκότερον λούφα και παραλλαγή.

παράγοντα και περιφερειακή δύναμη στην Ανατολική Μεσόγειο, αυτό για πολλούς αντιβενιζελικούς φάνταζε ως μια υπερφίαλη αξίωση από την οποία αισθάνονταν υποχρεωμένοι να λάβουν αποστάσεις. Άλλωστε, η προτεραιότητα των αντιβενιζελικών ήταν πάντοτε η Πόλη παρά η Σμύρνη.

Τα προαναφερόμενα μέτωπα της εξωτερικής πολιτικής ήταν κοινά για βενιζελικούς και αντιβενιζελικούς. Αλλά η αυτονόητη συνεργασία κατέστη άπιαστο όνειρο την περίοδο του Διχασμού. Η πιο αντιπροσωπευτική πράξη που δείχνει την παράνοια εκείνης της περιόδου ήταν η απόπειρα δολοφονίας κατά του Βενιζέλου στον σταθμό Λών στο Παρίσι

Πώς εξελίχθηκαν οι διαπραγματεύσεις στο Παρίσι με την Οθωμανική Αυτοκρατορία, έως τη σύναψη της Συνθήκης των Σεβρών;

Το κύριο βάρος των εκθροπραξιών στην Εγγύς και Μέση Ανατολή κατά τη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου είχε αναλάβει η Βρετανία, που υπέγραψε και την ανακωχή με την Οθωμανική Αυτοκρατορία στον Μούδρο της Λήμνου στις 17/30 Οκτωβρίου 1918.

Ακολούθησε η σύγκληση, στο Παρίσι, της Συνδιασκέψεως της Ειρήνης.

Οι σύμμαχοι προχώρησαν στην υπογραφή Συνθηκών Ειρήνης με:

την Οθωμανική Αυτοκρατορία (Συνθήκη των Σεβρών, 10 Αυγούστου 1920).

Από τότε, η κατάσταση στο εσωτερικό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας είχε διαφοροποιηθεί αρκετά.

• Τον Νοέμβριο του 1918 οι σύμμαχοι εγκατέστησαν στην Κωνσταντινούπολη διασυμμαχική αρμοσεία η οποία ασκούσε στρατιωτικό και διοικητικό έλεγχο στην ευρύτερη περιοχή.

από δύο απότακτους Έλληνες αξιωματικούς (τους Απόστολο Τσερέπη, απότακτο υποπλοίαρχο του Πολεμικού Ναυτικού, και Γεώργιο Κυριάκη, απότακτο υπολοχαγό του Μηχανικού) τον Ιούλιο του 1920. Μόλις ημέρες νωρίτερα ο Βενιζέλος είχε υπογράψει τη Συνθήκη των Σεβρών.

• Τον Μάιο του 1919 επετράπη από το Ανώτατο Συμμαχικό Συμβούλιο η στρατιωτική κατάληψη της Σμύρνης από τον ελληνικό στρατό για την αποκατάσταση της τάξεως και την προστασία του ελληνικού πληθυσμού.

• Τον Μάρτιο του 1920 κατελήφθη στρατιωτικά η Κωνσταντινούπολη από συμμαχικά στρατεύματα.

Η διεκδίκηση των ίδιων περίπου περιοχών δημιουργούσε ένταση μεταξύ Ιταλίας και Ελλάδας. Η Ελλάδα είχε εκφράσει τις διεκδικήσεις της στη Μικρά Ασία με υπόμνημα που είχε καταθέσει προς τους συμμάχους στις 17/30 Δεκεμβρίου 1918.

Αντιθέτως, ο πρωθυπουργός Νταϊνβιντ Λούδ Τζωρτζ και ο υπουργός Εξωτερικών λόρδος Κώρζον στόχευαν στην πλήρη αποδυνάμωση της Τουρκίας και στην ενίσχυση των δικαιωμάτων των μειονοτήτων. Ακόμη όμως και αυτοί οι

δύο πολιτικοί δεν συμφωνούσαν απολύτως μεταξύ τους (άλλωστε, ανήκαν σε διαφορετικά κόμματα, το Φιλελεύθερο και το Συντηρητικό αντίστοιχα, που συγκυβερνούσαν τη χώρα). Ο Λούδ Τζωρτζ πίστευε ότι έπρεπε να αποσπαστούν από την Οθωμανική Αυτοκρατορία όλες οι περιοχές στις οποίες δεν είχαν πλειοψηφία οι Τούρκοι. Μόνον με αυτόν τον τρόπο θα διαφυλάσσονταν τα δικαιώματα των μη μουσουλμανικών κοινοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό υποστήριζε ότι η περιοχή της Σμύρνης έπρεπε να δοθεί στην Ελλάδα.

Στις 30 Ιανουαρίου / 12 Φεβρουαρίου 1920 συνήλθε στο Λονδίνο το Ανώτατο Συμβούλιο με συμμετοχή των πρωθυπουργών της Βρετανίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας. Τα θέματα επί των οποίων έλαβε αποφάσεις ήταν τα ακόλουθα:

- Ελευθερο-ναυσιπλοΐα Στενών:
- Έλεγχος εσόδων τουρκικής οικονομίας:
- Διομολογήσεις:

Σφαίρες επιρροής: Το Ανώτατο Συμβούλιο αποδέχθηκε την Κιλικία ως σφαίρα επιρροής της Γαλλίας, την Απάλεια ως σφαίρα επιρροής της Ιταλίας και το Κουρδιστάν ως σφαίρα επιρροής της Βρετανίας.

Σμύρνη: Ο Λούδ Τζωρτζ επέτυχε να δοθεί η περιοχή της Σμύρνης στους Έλληνες. Θεωρούσε ότι η ελληνική παρουσία θα ήταν φρουρός των συμφερόντων της Συνεννοήσεως στο Αιγαίο και στα Δαρδανέλλια και θα μπορούσε να ασκήσει πίεση σε μια απειθή Τουρκία.

Χριστιανικές μειονότητες:- Οι σύμμαχοι αποφάσισαν να θέσουν ειδικούς όρους στην Οθωμανική Αυτοκρατορία για την προστασία των μειονοτήτων που θα παρέμεναν εκτός της Σμύρνης και των ζωνών επιρροής τους.

• **Αρμενία:** Θέση του Λούδ Τζωρτζ και του Κώρζον ήταν η δημιουργία ενός αρμενικού κράτους για ανθρωπιστικούς λόγους.

Ποια ήταν η πολιτική κατάσταση στην Οθωμανική Αυτοκρατορία / Τουρκία μετά το τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου;

Το τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου βρήκε την οθωμανική δυναστεία να επιβιώνει στον θρόνο της. Αντιθέτως, οι δυναστείες των Ρομανόφ στη Ρωσία, των Χοεντζόλερν στη Γερμανία και των Αψβούργων στην Αυστροουγγαρία είχαν χαθεί.

Προβληματισμό δημιουργούσαν μόνον δύο άρθρα της Ανακωχής του Μούδρου μεταξύ των συμμάχων και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που υπεγράφη τον Οκτώβριο του 1918. Στο άρθρο 7 αναφερόταν ότι οι σύμμαχοι είχαν το δικαίωμα να καταλάβουν στρατη-

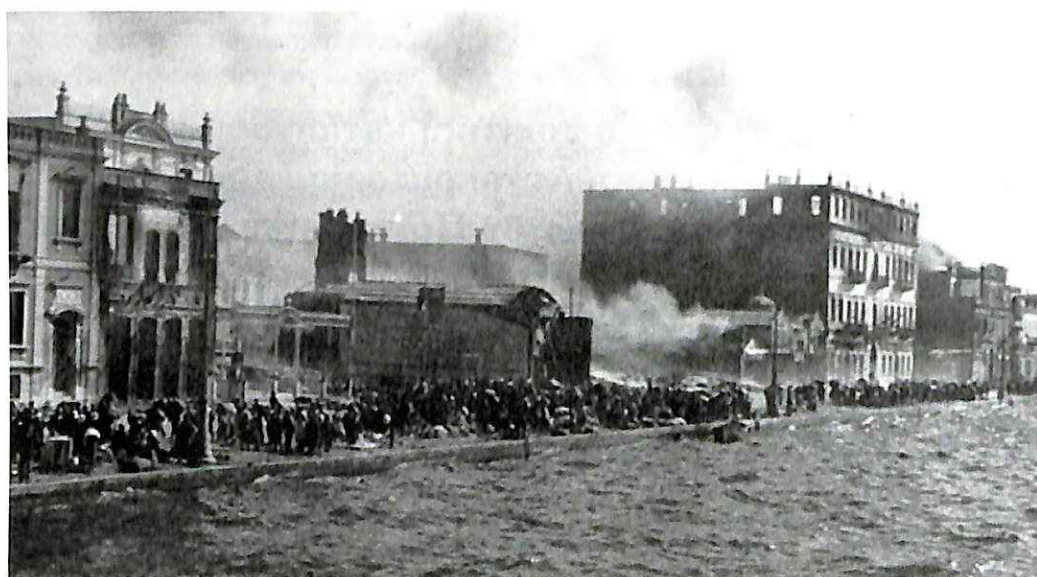
γικά σημεία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας σε περίπτωση που έκριναν ότι υπήρχε πρόβλημα ασφάλειας. Στο πλαίσιο αυτό, τον Νοέμβριο του 1919 γαλλικά στρατεύματα εισήλθαν στην Κωνσταντινούπολη. Τις αμέσως επόμενες ημέρες ένας συμμαχικός στόλος αποτελούμενος από βρετανικά, γαλλικά, ιταλικά και ελληνικά αγκυροβόλησε στην είσοδο του Κερατίου Κόλπου. Παράλληλα, οι σύμμαχοι κατέλαβαν σιδηροδρομικούς σταθμούς, λιμάνια και ορυχεία.

Αυτά τα δεδομένα είχαν δημιουργήσει μεταξύ των Οθωμανών αξιωματούχων δύο τάσεις.

Η πρώτη τάση υποστήριζε πως ήταν απαραίτητο η Τουρκία να συμμορφωθεί με τις αποφάσεις των συμμάχων. Οποιαδήποτε αντίσταση προς αυτές τις αποφάσεις θα σήμαινε τον ολοκληρωτικό αφανισμό της Τουρκίας. Οπαδοί αυτής

της τάσεως ήταν ο σουλτάνος, συντηρητικά και φιλελεύθερα τμήματα της κοινωνίας και κυρίως όσοι αντιπαθούσαν τους Νεοτούρκους θεωρώντας τους ως υπεύθυνους επειδή έσυραν τη χώρα στον πόλεμο και στην ήττα.

Η τάση που εξέφραζε το Κόμμα Ελευθερίας και Συνεννοήσεως και κατ' επέκτασιν ο σουλτάνος έχασε κρίσιμα ερείσματα μετά την κατάληψη της Σμύρνης από ελληνικά στρατεύματα τον Μάιο του 1919 και την επίσημη κατοχή της Κωνσταντινουπόλεως από τα βρετανικά στρατεύματα τον Μάρτιο του 1920. Κατ' αντιδιαστολή, οι δύο αυτές ενέργειες των συμμάχων εκτίναξαν τη δημοτικότητα του εθνικιστικού κινήματος του Μουσταφά Κεμάλ. Ο τελευταίος διακινούσε την άποψη ότι ο σουλτάνος ήταν ουσιαστικά αιχμάλωτος στην υπό συμμαχική κατοχή Κωνσταντινούπολη.

Μίκης Θεοδωράκης

Η μνήμη – Ένας χρόνος μέσα στην αιωνιότητα

Το μέγεθος του κάθε ανθρώπου, επισημόνα, καλλιτέχνη, εργάτη σε κάθε μετερίζι, εξαρτάται από κάποιες συντεταγμένες που έχει βγάλει οδηγούς στη ζωή του, όπως οι γνώσεις του, οι εμπειρίες του, οι αξίες, τα οράματα, τα ιδανικά του.

Ένας απ' τους λίγους ξεχωριστούς που σημάδεψαν την εποχή μας ήταν ο Μίκης Θεοδωράκης ο Κρητικός, σύμβολο μιας πρωτοπόρας σκέψης τόσο στην αποπνευματοποίηση της ύλης μέσα απ' την υψηλή Τέχνη της μουσικής όσο κι απ' τον συνεχή και αδιάλειπτο αγώνα για τα ιδανικά της ανθρωπίνης υπόστασης για προσφορά, αλληλεγγύη, κοινωνική δικαιοσύνη, με απήχηση στην πατρίδα και στον κόσμο όλο. Ολόκληρη η ζωή και το έργο του, μπορούν να κατανοηθούν και να ερμηνευτούν μέσα σε τρεις λέξεις: Ελλάδα, Πατρίδα, Ελευθερία, καθώς το γονιδίωμά μας είναι η απόλυτη ανεξαρτησία έναντι των πάντων, η ανυπακοή έναντι των ισχυρών, και η υπεράσπιση με κάθε θυσία της Παράδοσής μας. Ακούραστος μαχητής, εμπνευσμένος καθοδηγητής κάνοντας την ελπίδα-στίχο, την αντίσταση-τραγούδι, την προσαγή για κοινωνική δικαιοσύνη ισότητα και Δημοκρατία Μουσική, όλα αυτά

αφύπνισαν καταπιεσμένες συνειδήσεις, μεταμόρφωσαν την αγωνία σε αγώνα και το φόβο σε τολμηρή ανατροπή.

Ο Μίκης είναι σαν ένα ποτάμι που παρσέρνει τα πάντα.

Η πολιτική του ψαύει τον τρόπο, με τον οποίο ο καθένας ανιχνεύει τον εαυτό του μέσα στον κόσμο, συνδυάζοντας το τώρα με το μέλλον ως πολύτιμος εγγυητής. Αν η ζωή μας κατατείνει στην πνευματικότητα, η Τέχνη είναι ένα μέσο να φτάσουμε εκεί. «Εάν οι ρίζες υπάρχουν θα υπάρχει αντίδραση για να διατηρήσουμε το κέλυφος που κλείνει την ελληνική συνείδηση. Η απέραντη αγάπη στην ελευθερία μας, είναι στοιχείο που πρέπει να το φορτίσουμε με τα πιο δυναμικά στοιχεία της παράδοσής μας», έλεγε συχνά ο άνθρωπος με τις παραπανίστιες διαστάσεις. Γιατί η Τέχνη είναι για τον πνευματικό πλουτισμό, για να τη χρησιμοποιήσει ο άνθρωπος και να ξεπεράσει τον εαυτό του. Έτσι η Τέχνη του, αποκάλυψε το προσωπικό όραμά του για τον κόσμο, φέροντας τη μεγάλη ποίηση στη μουσική να περάσει -μέσα απ' τις δικές του συνθέσεις- το έργο των ποιητών στις καρδιές των ανθρώπων, την ίδια την επανάσταση μέσα απ' τους βαθείς αναστεναγμούς της μουσικής του ταλέντου του. Αυτός ο Κρητικός Έλληνας ή ο Έλληνας Κρητικός με όλο το αξιακό βάρος της γενιάς του που το γονιμοποίησε, το μπόλιασε, το έκανε βιοθεωρία, πράξη και κορυφαία Τέχνη. Κι η Τέχνη του αυτή αποκάλυψε το προσωπικό όραμά του για τον κόσμο, έχοντας ως κύριο στόχο τη μετάδοση της συγκίνησης, τη δημιουργία υποβολής, εφ' όσον στιγμή δεν έμεινε ανεπηρέαστος από τις κυρίαρχες ιδέες και από τις αντιλήψεις

περί των αξιών της εποχής του. Η δική του ικανότητα ήταν να κάνει βίωμα την εποχή του και την παραποιημένη και παραμορφωμένη ιδεολογία να την μεταμορφώσει σε μια καθολική έκφραση της ανάγκης όλων των ανθρώπων για Δικαιοσύνη και Ελευθερία. Με το έργο του απορρόφησε, αναδιαμόρφωσε και παρέδωσε αρετές και ιδανικά που δίνουν αξία στην ανθρώπινη ύπαρξη, ανυψώνοντάς την σε πνευματικές και ψυχικές κορυφές, που κατακτώνται με θυσία και επίγνωση του ιερού καθήκοντος της προάσπισης της ατομικής και συλλογικής ελευθερίας, ανεξαρτήτως κόστους. Έτσι η διαμόρφωση του καλλιτεχνικού του πιστεύω, εξαρτήθηκε όχι τόσο από την πολιτική του τοποθέτηση, αλλά κυρίως από την ιδιοσυγκρασία του, τον αγώνα μιας ολόκληρης ζωής, τα βιώματα και τις εμπειρίες του. Στη μακρά επίπονη Οδύσσεια των διαφόρων γεγονότων που συγκλόνισαν τη ζωή του, όπως φυλακίσεις, εξορίες, καταδιώξεις -ασυμβίβαστος πάντα με το κακό και το άδικο,- δεν δειλίασε να το πολεμάει με πάθος και με ειλικρίνεια πέραν από προκαταλήψεις απ' την νεανική του ηλικία, το ίδιο αδούλωτος όπως το φρόνημα του ελληνισμού, το οποίο διακόνησε μέσα από την Τέχνη και την πολιτική. Αυτός ο ενσαρκωμένος μαχητικός αγωνιστής δεν έμεινε ταμπουρωμένος στις καλλιτεχνικές του επιτυχίες, αλλά μέσα στον ίδιο το λαό, εξηγίαζε, μαζί του τον ιδρώτα της καθημερινότητας. Αυτός ο πιστός αγωνιστής. Έτσι η τέχνη του είναι η ανάδειξη της πράξης και των αισθημάτων στην πρισματική τους κατάσταση με κυρίαρχο στοιχείο την ίδια τη συνείδηση, αναπτύσσοντάς μας αντισώματα μέσα από την ποίηση όλων αυτών που γράψανε για το αιώνια φωτεινό κι ωραίο αυτού του τόπου. Μας αφήνει μια τεράστια κληρονομιά ο διανοητής-στοχαστής Θεοδωράκης. Κι αν όλη η πολιτική του ήταν η σύγκρουση δυνάμεων του χάους και της

αγωνίας, η μουσική του ήταν γένεση κι όχι κατασκευή. Γιατί για να κατανοήσουμε ολότελα τις μεγάλες δημιουργίες, δεν φτάνει να τις δούμε στην τελική τους μορφή, μα πρέπει να τις συλλάβουμε στη γένεσή τους. «Να τώρα είναι η ώρα να λάβουν τα όνειρα εκδίκηση» γράφει ο Ελύτης. Κι ο Θεοδωράκης έθεσε ως πρώτη προϋπόθεση: «Υπάρχει κατ' αρχήν μια ιδέα. Για να μπορέσει η ιδέα αυτή να υλοποιηθεί, πρέπει ένας άνθρωπος να πιστέψει απόλυτα σ' αυτήν και να την προβάλει στον κόσμο». Κι είναι η φωνή που συνεπαίρνει και τώρα μέσα απ' το κοιμητήριο του Γαλατά: «Προσπαθείστε να κλείσετε τις χαραμάδες του κόσμου τείνοντας το χέρι και μιλώντας δυνατά με τη σκέψη και με λογισμό και με όνειρο νάναι η ζωή σας, γιατί Ζωή είναι πόσο γεμάτος είσαι με ιδέες με ονειρέματα με ιδανικά με αυταπάτες, αυτό είναι Ζωή». Στη μνήμη των γονιών μου και της αδελφής μου, που μέσα απ' την αναφορά και την μέθεξη στο έργο του Μίκη Θεοδωράκη -τον γνήσιο αγωνιστή, τον ποιητικό επαναστάτη,- σ' όλο μου το εκπαιδευτικό έργο, τον είχα νοερά τον πνευματικό μου οδηγό, κι αυτό ήταν που έδινε δύναμη στους μαθητές μου και στην ίδια για το κράτημα ζωής στις αιώνιες αξίες που προσφέρθηκαν.

Έτσι κατοπινά βαδίζοντας, θέλουμε να κρατούμε καλά τις νότες της αμεσότητας με τους στίχους του Σεφέρη, -«Κράτησα τη ζωή μου ταξιδεύοντας ανάμεσα στα κίτρινα δέντρα κατά το πλάγισμα της βροχής σε σιωπηλές πλαγιές φορτωμένες με τα φύλλα της οξιάς, καμιά φωτιά στην κορυφή τους»- που μας μάγεψαν, τους στίχους της δύναμης της αντίστασης της λευτεριάς, για να σταθούμε με δέος και συγκίνηση και στο δικό μας έργο που κύριο άξονά του, έχει τον Άνθρωπο.

Αρετή Παπαχρήστου-Κελαϊδή

Το λιοτρόπι και οι φωτιές του Αϊ-Γιάννη

Την 21^η, και πολύ σπάνια την 20^η Ιουνίου, ο Ήλιος βρίσκεται στο υψηλότερο σημείο του ουρανού πάνω από τις περιοχές του Βόρειου Ημισφαιρίου με γεωγραφικό πλάτος 23,5 μοιρών. Η ημέρα αυτή, που είναι γνωστή ως θερινό ηλιοστάσιο, θεωρείται από αστρονομικής πλευράς η πρώτη ημέρα του καλοκαιριού και το ηλιακό φως σε κάθε σημείο του Βόρειου Ημισφαιρίου διαρκεί περισσότερο από 12 ώρες. Το θερινό ηλιοστάσιο είναι γνωστό και ως θερινή τροπή του Ηλίου ή απλά λιοτρόπι. Από τον όρο λιοτρόπι προέκυψε και η ονομασία του Ιουνίου Λιοτρόπης, που απαντάται στη λαογραφία πολλών περιοχών της χώρας.

Την 21^η Ιουνίου, τη μεγαλύτερη μέρα του χρόνου στο Βόρειο Ημισφαίριο της Γης, σε όλη την Ευρώπη οι άνθρωποι

άναβαν φωτιές, θέλοντας με τον τρόπο αυτό να υποδηλώσουν την πίστη τους στον Ήλιο που δίνει φως και ζωή. Όπως έγραψε ο αείμνηστος λαογράφος Δημήτρης Λουκάτος: «Οι φωτιές είναι πυρολατρικά ενισχυτικές του ζωογόνου ηλιακού φωτός, που τώρα στις τροπές του ήλιου ταλαντεύεται ανησυχνητικά, επειδή επιστρέφει στη μειωμένη πορεία του προς τον χειμώνα». Η πανάρχαια γιορτή του λιοτροπιού συνδυάστηκε να γιορτάζεται με τις φωτιές του Αϊ-Γιάννη στις 24 του μήνα. Την ίδια μέρα τηρείται και το αρχαιοελληνικό έθιμο του Κλήδονα, μια λαϊκή μαντική διαδικασία με την οποία οι κοπέλες μαθαίνουν την ταυτότητα του άνδρα που θα παντρευτούν.

Δ. Ζιακόπουλος

Τα μερομήνια

Οι πρώτες έξι ή δώδεκα μέρες του Αυγούστου -γνωστές ως μερομήνια- είναι σημαντικές για τη μετεωρολογική παράδοση. Με βάση τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν τις συγκεκριμένες μέρες, γίνεται πρόγνωση του καιρού για τους δώδεκα μήνες που ακολουθούν. Στην περίπτωση των έξι ημερών, μία μέρα αντιστοιχεί σε δύο μήνες (δωδεκάωρο και

μήνας), ενώ στην περίπτωση των δώδεκα ημερών μία μέρα αντιστοιχεί σ' ένα μήνα ως εξής: η 1η Αυγούστου αντιστοιχεί στον Ιανουάριο, η 2η Αυγούστου στον Φεβρουάριο κ.λπ. Έτσι εξηγείται, για παράδειγμα, η παροιμία: «Η πέμπτη του Αυγούστου άνεφος και ο Μάης άβρεχος». Κάθε χρόνο γίνονται πολλές συζητήσεις για τις προγνώσεις που βασίζονται στα

μερομήνια. Αν και από επιστημονικής πλευράς οι συγκεκριμένες προγνώσεις δεν έχουν αξία, υπάρχουν άνθρωποι που τις παρακολουθούν και αρκετές φορές τα τηλεοπτικά κανάλια φιλοξενούν στα σκρινά τους γνωστούς μερομηνάδες.

Η θέση μου απέναντι στη «διαμάχη» επιστήμης και παράδοσης εκφράζεται με την ευαγγελική ρήση - προτροπή να αποδίδουμε στην κάθε μία από αυτές αυτά που της αξίζουν. Όπως έχουμε προαναφέρει, η επιστήμη δεν αποδέχεται ότι ο καιρός μιας μέρας του Αυγούστου συνδέεται με τον καιρό ενός μήνα του επόμενου έτους. Ωστόσο, η επιστήμη δεν σέρνει την παράδοση κάτω από το αυστηρό μικροσκόπιό της για να βγάλει στη συνέ-

χεια περιχαρής το πόρισμα της απόρριψής της. Αυτό το έκανε τους αιώνες του Διαφωτισμού για να απαλλάξει τον άνθρωπο από τις προλήψεις και τις δεισιδαιμονίες που τον κατέτρεχαν επί πολλούς αιώνες. Η (σεμνή) επιστήμη παρατηρεί τα πάντα και δεν δίνει κατηγορηματικές απαντήσεις, γιατί έχει διδαχθεί από την ιστορία.

Προσωπικά, απολαμβάνω τους όμορφους θρύλους και τους μύθους που έχει πλάσει η εκπληκτική φαντασία των προγόνων μας και χαίρομαι ιδιαίτερα όταν σε κάποιους από αυτούς ανακαλύπτω σπέρματα ορθολογισμού και επιστημονικής αλήθειας.

Δ. Ζιακόπουλος

Ιουλιανές αναμνήσεις

Ο Ιούλιος του 1973 με βρήκε στη γενέθλια γη. Από όσο θυμάμαι, στα μέσα του μήνα άρχισαν να σφίγγουν οι ζέστες όχι μόνο στην Κόνιτσα, αλλά και σε όλη τη χώρα. Η κορύφωση ήλθε το τετραήμερο 17 με 20 Ιουλίου, στη διάρκεια του οποίου στην πατρίδα μας σημειώθηκε ένας από τους ισχυρότερους καύσωνες του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα. Ο καύσωνας εκείνος έγινε ιδιαίτερα αισθητός στην ανατολική ηπειρωτική Ελλάδα τη 19η Ιουλίου, όταν επικράτησαν Δ-ΒΔ άνεμοι και σε ορισμένες περιοχές η θερμοκρασία ξεπέρασε τους 45 βαθμούς. Οι περιοχές αυτές ήταν: η Λαμία (46,5 βαθ-

μοί), η Ελευσίνα (46,4 βαθμοί), η Αγχίαλος (46,2 βαθμοί), η Τανάγρα (46,0 βαθμοί) και η Λάρισα (45,2 βαθμοί).

Το τρίτο δεκαήμερο εκείνου του Ιουλίου σημαδεύτηκε από δύο γεγονότα. Το πρώτο από αυτά αφορούσε όλους τους Έλληνες που κάτω από ανελεύθερες συνθήκες κλήθηκαν να συμμετάσχουν σε δημοψήφισμα - παρωδία της κούντας. Το νόθο δημοψήφισμα έλαβε χώρα στις 29 του μήνα και για τα αποτελέσματά του μιλάει καλύτερα παντός άλλου η ιστορική γελοιογραφία του αείμνηστου Βασίλη Χριστοδούλου που απεικόνιζε έναν λυράρη από την Κρήτη να παίζει και να τρα-

γουδάει: «Μαθές δεν εματάγινε τέτοιο κουτί ρημάδι, ΟΧΙ να ρίχνεις το πρωί, να βγαίνει ΝΑΙ το βράδυ!».

Το δεύτερο γεγονός ήταν προσωπικό. Στις 31 Ιουλίου παρουσιάστηκα στο 6ο Σ. Π. της Κορίνθου για να εκπληρώσω τη στρατιωτική μου θητεία, η οποία τότε διαρκούσε 28 μήνες. Από την παραμονή μου στην Κόρινθο θυμάμαι τη ζέστη, τη φοβερή έλλειψη νερού (πλέναμε τις καρβάνες με άμμο), τις πορείες στα Εξαμί-

λια, τα τραγούδια του Πασχάλη που ακούγονταν όλη μέρα από τα μεγάφωνα του στρατοπέδου και την πίκρα μου όταν μετά την ορκωμοσία δεν μου έδωσαν την πολυπόθητη 48ωρη άδεια. Πάντως, τα «δεινά» της Κορίνθου δεν ήταν τίποτε μπροστά σε αυτά που ακολούθησαν στη Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών Πεζικού στο Ηράκλειο της Κρήτης.

Δ. Ζιακόπουλος

Μετεωρολογικά στοιχεία από τον σταθμό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών στην Κόνιτσα σε συνεργασία με το Metar.gr.

Θέση Σταθμού: Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας-Πραμάντων (υψόμ. 530m)

Ιστοσελίδα Σταθμού: <http://penteli.meteo.gr/stations/konitsa/>

Μάιος 2021

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
17,9	33,8	6,0	96,8	14	BBA

Ιούνιος 2021

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
22,5	35,2	12,0	88,8	12	BBA

Ιούλιος 2021

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
25,2	39,2	12,9	13,8	5	ΝΔ

Αύγουστος 2021

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
23,1	38,2	12,6	53,8	11	BBA

Άπνοη Πολιτεία

*«Περνοῦν οἱ μέρες ἄπραγες, γοργὰ κυλοῦν τὰ χρόνια.
Τ' ἀηδόνια τῆς Ἀνοιξέως περίλυπα μοιρολογοῦν
τὴν παρακμὴ τῆς Κόνιτσας, ἀφέντρας τοῦ καλοῦ
καιροῦ ποὺ ἔσφυζε ἀπὸ ζωὴ, γοιήτευε τὸν κόσμον
μὲ τὶς περίσσιες ὁμορφιές»*

Ποιητικοὶ στίχοι ποὺ ἀποκαλύπτουν, ἀφτιασίδωτη τὴν Ἀλήθεια.

Τυχαῖο ἔτος 2022 συνεχοῦς ἀδράνειας. Ἡ Ἐπαρχία Κόνιτσας χάνει τὸ ζωηφόρο φῶς καὶ ἀργοσβήνει.

Ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῆς μειώνεται ἐπικίνδυνα. Χωριὰ καὶ οἰκισμοὶ ἐρημώνουν. Ἡ ποθητὴ καὶ γλυκεῖα Κόνιτσα μαραζώνει.

Μαραίνονται τὰ λούλουδα, χλωμιάζουν οἱ ἐλπίδες, παντοῦ σιγὴ μαρτυρική, βουβὸς καὶ ὁ ἀγέρας.

Ἄς μὴν ξεγελαστεῖ κανεὶς ἀπ' τὶς ὀλιγοήμερες, πρόσκαιρες μετακινήσεις καὶ προσκυνηματικὲς ἐπισκέψεις τῶν ξενιτεμένων ἀνθρώπων, στὶς πατρογονικὲς ἐστίες τους, τὴν ἐποχὴ τοῦ Θέρου.

Ἡ γενικὰ ἀναγνωρισμένη καὶ σαγηνευτικὴ ὁμορφιὰ τῆς ἀκριτικῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας, μὲ τοὺς ἀπομεινάντας ἐλάχιστους μόνιμους κατοίκους, φρουροὺς τῶν ἑλληνικῶν συνόρων, ἔχει ἀφεθεῖ πρὸ πολλοῦ στὴν τύχη τῆς ἐξαντλημένη, ξεχασμένη, παραπεταμένη καὶ ἐγκαταλειμμένη ἀπὸ Θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, βαδίζει τὸν ἀδιέξοδο καὶ ἐπικίνδυνο δρόμο πρὸς τὸ ζοφερὸ μέλλον χωρὶς πυξίδα καὶ ἐλπίδα.

Τὰ νειᾶτα φεύγουν, οἱ μεσήλικες ἀντιπαλεύουν τὴν φτώχεια, οἱ ἀπόμαχοι ἀνήμεροι στὸ περιθώριο τῆς ζωῆς λιγοστεύουν μὲ ταχὺ ρυθμό.

Ἀναπτυξιακὲς δραστηριότητες, ὅποιασδήποτε μορφῆς συγκράτησης τοῦ πληθυσμοῦ, φαντάζουν ὄνειρα καλοκαιρινῆς νύχτας καὶ παιδικὰ παραμύθια.

Μόνον ὁ συμπαθὴς γεωργοκτηνοτροφικὸς κόσμος μὲ τὰ μύρια προβλήματα παλεύει, ἐναγώνια, νὰ κρατηθῇ ζωντανὸς καὶ ὀρθιος, συντηρώντας ὅσο εἶναι δυνατόν τὸν ἑαυτό του καὶ τοὺς τελευταίους μόνιμους κατοίκους.

Ἡ λεγόμενη βαρὶα βιομηχανία τοῦ Τουρισμοῦ βρίσκεται ἀκόμα σὲ νηπιακὴ ἡλικία καὶ σκοντάφτει πάνω στὴν ἀνυπαρξία τῶν ἀπαραίτητων βασικῶν ὑποδομῶν καὶ στὴ σχεδὸν μηδενικὴ ἔως ἀσήμαντη προβολὴ τῆς Κόνιτσας στὸν εὐρύτερο ἑλλαδικὸ καὶ εὐρωπαϊκὸ ὁρίζοντα.

Δὲν ἀντέχει στὸν ἄνισο ἀνταγωνισμό ἄλλων περιοχῶν καὶ ὑστερεῖ στὴ διαφήμιση τῶν φυσικῶν πλεονεκτημάτων.

Ἀσθενικὲς, ἐπιπόλαιες καὶ σχεδὸν ἀνύπαρκτες θεωροῦνται οἱ προσπάθειες

ἀνάτασης τῆς οἰκονομίας. Στὸν ὁρίζοντα δὲν διαφαίνεται ἐλπιδοφόρο φῶς.

Εἰκόνα γενικῆς ἐρήμωσης, ἐγκατάλειψης, πρόωρης χρεοκοπίας, τῆς περιοχῆς, ὥσαν νὰ πρόκειται γιὰ ἐκποίηση αὐτῆς.

Ἔχει μεταβληθεῖ σὲ ἰδανικὸ τόπο ἐξορίας ἀνεπιθύμητων ἀτόμων ἢ σὲ ὁρίζοντα μόνιμης ἐγκατάστασης ἁλλοδαπῶν μεταναστῶν καὶ προσφύγων ἀλλὰ καὶ κατάλληλο διαμέρισμα ἐγκατάστασης φωτοβολταϊκῶν συστημάτων καὶ ἀνεμογεννητριῶν πάνω σὲ γόνιμη γεωργικὴ γῆ καὶ σὲ περικαλεῖς, ἁμοιαστες βουνοκορφὲς προσιτὲς στοὺς ἐπιχειρηματικοὺς ὁμίλους ποὺ καιροφυλαχοῦν, θεωρώντας τες ἀδάπανη καὶ κερδοφόρα λεία.

Τὰ σχέδιά τους διευκολύνονται καὶ ἀπ' τὴ φυγὴ Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν, Τραπεζῶν καὶ ἀνθρώπων πρὸς τὰ ἀστικά κέντρα, ἀπ' τὴν ἐγκατάλειψη γεωργικῆς γῆς καὶ τὴν ὑπογονιμότητα.

Σταθερὸς στόχος τους εἶναι ἡ ἀπόκτηση πλήρους κυριότητος τῆς καταπράσινης ἀκριτικῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας.

Κύριες αἰτίες οἰκονομικῆς ὑστέρησης μὲ τὰ ἐπακόλουθὰ τῆς εἶναι ἀναμφισβήτητα ἡ ἔλλειψη κρατικῶν ἢ ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων καὶ κατ' ἀρχὰς ἡ ἀδιαφορία τῆς Πολιτείας νὰ συμβάλῃ οὐσιαστικά καὶ ὑπεύθυνα στὴ δημιουργία παραγωγικῶν καὶ βιώσιμων ἔργων ὥστε νὰ ἐνθαρρυνθῇ ἡ ἐπιστροφή τῶν φυγάδων καὶ ἡ ἀπασχόληση τῶν νέων.

Σημαντικοὶ ἐπίσης παράγοντες τῆς ὀπισθοδρόμησης λογίζονται ἡ κραυγαλέα Ἀδράνεια σκέψης, ἐνέργειας, δράσης, ἡ ἄτονη καὶ χλιαρὴ ἀγωνιστικότητα τῶν ἐκλεγμένων, κάθε φορά, τοπικῶν καὶ περιφερειακῶν ἐκπροσώπων τῆς κοινωνίας καὶ ὁ ἀναγκαστικὸς, ἐγκληματικὸς συγκεντρωτισμὸς στὰ ἀστικά κέντρα.

Ὅμως ὅσο κι ἂν φαίνεται παράδοξο, στὴν πολύμορφη ὑστέρηση ἀνάπτυξης τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας, ἀρνητικὴ ἐπίδραση ἔχει καὶ ἡ ἀπαξίωση ἀπ' τὴν τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση κάθε συζήτησης γιὰ ἀξιολόγηση τῶν προβαλλόμενων κατὰ καιροὺς σοβαρῶν Ἰδεῶν καὶ προτάσεων, ρεαλιστικῆς καὶ καθοριστικῆς σημασίας.

Πιθανὸν νὰ φοβίζῃ, τρομάζῃ καὶ νὰ διαταράσῃ τὴν μακαρία ἡσυχία τῶν ἐφήμερων ἐξουσιαστῶν.

Ἔτσι ἐξαίρετες προτάσεις ἢ ἰδέες ἀπορρίπτονται ἀφιλοσόφητα καὶ ἀσυζητητὶ ἢ ἀποκρύπτονται, ἐνῶ παράλληλα ἐξορκίζεται κάθε προσπάθεια μεταβολῆς τῆς πολιτικῆς σκέψης γιὰ νεωτεριστικὲς καὶ ριζοσπαστικὲς δράσεις.

Ἐπίσης ἀντιαναπτυξιακὸς παράγοντας ψυχολογικὸς ἢ ὑπολογιστικὸς ἀποτελεῖ καὶ ἡ Ἀτολμία στὴ διεκδίκηση τῶν δικαιούμενων χρηματοδοτήσεων σημαντικῶν ἔργων διαρκοῦς καὶ σταθερῆς ἀνάπτυξης ὅλων τῶν κλάδων οἰκονομίας ὅπως Γεωργίας, Κτηνοτροφίας, Δασῶν, Τουρισμοῦ, Προστασίας Περιβάλλοντος, Μεταποίησης, Βιοτεχνίας, κ.ἄ. τομέων πνευματικῶν, πολιτιστικῶν δράσεων.

Ἡ Ἀτολμία ἀποθαρρύνει τὴν πραγματοποίηση τοῦ ἀποφασιστικοῦ, μεγάλου

άλματος πρὸς τὴν ἐπιθυμητὴν πρόοδο καὶ μὲ σύμπραξιν τῆς δειλίας ἀδρανοποιεῖται καὶ ἐγκαταλείπεται κάθε προοδευτικὴ διάθεσις καὶ σκέψις.

Κατὰ συνέπειαν ποικίλες σκοπιμότητες, δειλίαι, ἄγνοια, ἀδιαφορία τῶν παγκόσμιων καταστάσεων, τῶν καινοτόμων ιδεῶν, τῶν πολιτικοοικονομικῶν μεταβολῶν, παρατείνουν τὸ «Λήθαργο» τὸν ὕπνο δηλαδὴ τῆς Ἀπάθειας καὶ Ἀδράνειας, ἀποθαρρύνοντας τὴν ὁποιαδήποτε ἐπαναστατικὴ Ἰδέα καὶ δράσιν Οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης τῆς χειμαζόμενης ἐπαρχίας Κόνιτσας.

Ἀποτέλεσμα ὅλων αὐτῶν εἶναι νὰ χάνωνται ἀνεκμετάλλευτοι Ἐθνικοὶ ἢ Εὐρωπαϊκοὶ πόροι, ἐπενδυτικὰ προγράμματα καὶ εὐκαιρίες ἐκμετάλλευσης καὶ ἀξιοποίησης τοῦ φυσικοῦ πλούτου τῆς περιοχῆς ὅπως τῶν ὑδάτινων πηγῶν, τῶν ποταμῶν, τῆς γεωθερμίας (λουτροθεραπεῖες κ.λπ.) τῶν δασῶν καὶ δυνατότητες ἀνάδειξης τῆς ἱστορικῆς, ἀφθάστου φυσικοῦ κάλλους, περιοχῆς Κόνιτσας μὲ τὰ πλεονεκτήματά της ποὺ θὰ συνεργοῦσαν στὸ νέο ξεκίνημα μελλοντικῆς προόδου.

Μὲ τὴ σημερινὴ πνευματικὴ καὶ πολιτικὴ ἀδρανοποίηση χάνεται πολὺτιμος Χρόνος (= Χρῆμα) ὁ ὁποῖος τρέχει ἀσταμάτητα καὶ σπαταλᾶται ἄσκοπα ἀπ' τοὺς ἐκλεγμένους καὶ ἐντεταλμένους ἄρχοντες, μὲ τὶς ἀνούσιες κοσμοπολίτικες, καιροσκοπικὲς ἐπιδείξεις, τὶς μικροδραστηριότητες, ἀνωφελεῖς μὲν γιὰ τοὺς πολλοὺς, χρήσιμες δὲ καὶ ὠφέλιμες γιὰ τοὺς ἀρνητὲς καὶ ἀδιάφορους ὁπαδοὺς τῆς μὴ ἀνάπτυξης τοῦ τόπου.

Οἱ χαρακτῆρες αὐτοὶ πιθανὸν νὰ περιμένουν τὸν ἀπὸ μηχανῆς Θεό, τὸν Σωτήρα-Μεσσία.

Τέτοιος ὅμως δὲν ὑπάρχει καὶ μόνον ὅταν ὁ λαὸς ξυπνήσει καὶ ἀποκηρύξει τὴν Πολιτεία ἐκείνων ποὺ ἀφανίζουν ὄνειρα καὶ πόθους καὶ διαψεύδουν τὶς προσδοκίαις του... τότε μ' ἐπιμονή καὶ τόλμη θὰ διεκδικήσει ὅσα ἡ Πολιτεία τοῦ ὀφείλει καὶ ἡ Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση κωλυσιεργεῖ ἐκούσια ἢ ἀκούσια στερώνοντας αὐτά.

Ὁ Μεσσίας-λαὸς εἶναι ὁ μόνος ἰκανὸς ποὺ μὲ τὴ βοήθεια ἐντιμῶν προσώπων, κερδίζει καὶ ἀνατρέπει ἐμπόδια τῆς ὀπισθοδρόμησης.

Οἱ ἐκλεγμένοι ἄρχοντες Πολιτείας καὶ Αὐτοδιοίκησης, ὅσο εἶναι καιρὸς ἄς ἐνδυθοῦν τὴν ἐργατικὴ φορεσιά, ἄς ἀνασκουμπωθοῦν καὶ ἄς ρίχτοῦν θαρρετὰ καὶ δυναμικά, στὸν ἀγῶνα προώθησης καὶ πραγμάτωσης τῶν καλυτέρων καὶ ἐφικτῶν, κάθε φορά, Ἰδεῶν καὶ προτάσεων ποὺ διατυπώνονται ἀπὸ παλιοὺς καὶ νεώτερους ὁραματιστές.

Ἡ ἐπιλογή καὶ υἱοθέτηση τῶν σημαντικότερων, ἀπὸ κάθε ἄποψη, ιδεῶν καὶ προτάσεων, ἀνεξάρτητα κόστους, ἄς γίνουν λάβαρα ἀγωνιστικῶν διεκδικήσεων χρηματοδοτήσεων καὶ ὑλοποίησης αὐτῶν, μὲ τὴν ἐκμετάλλευση εὐκαιριῶν καὶ ὑπαγωγὴν στὰ προσφορότερα Εὐρωπαϊκὰ προγράμματα.

Ὅχι ἐπαιτεῖς ἀλλὰ δίκαιες ἀπαιτήσεις πραγμάτωσης ἔργων ἀποδοτικῶν γιὰ νὰ προληφθῇ ἡ ὀριστικὴ ἐρημοποίηση τῆς περιοχῆς καὶ ἡ ὑποβάθμιση τῆς

ἐπαρχίας Κόνιτσας ποὺ πολλοὶ τὴν ἐπιβουλεύονται καὶ ἐπιδιώκουν ὠφέλη.

Ἀναγκαῖα ἡ ἀπομόνωση τῶν ὑποπτῶν διεκπεραιωτῶν, μεσολαβητῶν, καλοθελητῶν καὶ ποικιλώνυμων πολιτικῶν μὲ τὴν ὑποκριτικὴ συμπεριφορὰ.

Οἱ ἀρμόδιοι, μὲ ὀρθολογικὴ σκέψις, ἄρχοντες ἐπικουρούμενοι ἀπ' τοὺς ὁραματιστὲς τοῦ μέλλοντος, ἔχουν τὴ δυνατότητα καὶ ἱκανότητα νὰ ὀδηγήσουν τὴν πατρίδα τους στὴ λεωφόρο τῆς ἀνάπτυξης... ἀρκεῖ ν' ἀγαποῦν αὐτὴν καὶ νὰ τὴν πονοῦν.

Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπίδοξοι συνεχιστὲς τῆς ὀρθῆς πολιτικῆς τοπικοὶ καὶ περιφερειακοί, ἔχουν νομικὴ καὶ ἠθικὴ ὑποχρέωση προώθησης καὶ ἐπίλυσης προβλημάτων τῆς περιοχῆς.

Φθάνει νὰ διαθέτουν ζῆλο καὶ ὄρεξιν γιὰ δράση.

Ἡ ἐπιτυχία ἔρχεται πάντοτε ὅταν συνεργάζονται στενὰ ἄρχοντες καὶ λαός.

Χωρὶς σκοπιμότητες, καιροσκοπισμούς, δισταγμούς, φοβίες, ἐξαρτήσεις, λιβανωτὰ καὶ Ἀδράνεια κάθε μορφῆς, εἶναι ὅλα δυνατὰ καὶ μὲ τὴν πραγματικὴ Ἀγάπην γιὰ τὴν πατρίδα τους, γῆ τῶν πατέρων, ἡρώων, ἀγωνιστῶν, ἄδολων πολιτῶν, ταπεινῶν ἀνθρώπων, ἄμισθων φρουρῶν τῶν συνόρων, ἡ Νίκη θὰ στεφανώσει τὶς προσπάθειες ἀνάκαμψης, ἀνάπτυξης τῆς Κόνιτσας καὶ θὰ ἀποφευχθεῖ ἡ ὀριστικὴ συρρίκνωση καὶ ὁ ἀφανισμὸς αὐτῆς. Μπορεῖ νὰ χάσει κα-
νεῖς, ὅμως τίμια, διότι ἀγωνίστηκε.

Ἀπαιτεῖται Τόλμη, ἀγωνιστικὴ συνείδησις, γνώσις.

Τελευταία ἀνιδιοτελεῖς γραπτὴ πονεμένη φωνὴ γιὰ ἓναν τόπο ἐλληνικὸ ἀπὸ ἀφανὴ πολίτη.

Σήμερα ἡχοῦν δυνατὰ οἱ καμπᾶνες συναγερμοῦ καὶ συνδιέγερσης γιὰ νέα ἀρχὴ οἰκονομικῆς ἐπανάστασης, ὥστε νὰ μὴ χρειαστῇ ν' ἀκουστοῦν καμπᾶνες τῆς ἀποτυχίας, τῆς ἀπογοήτευσης καὶ τῆς θλιβερῆς ἐρημοποίησης μιᾶς ἐπαρχίας ποὺ γνώρισε πολέμους, δυστυχίες ἀλλὰ καὶ ἀγωνιστικὲς δράσεις, νίκες, ἐπιτυχίες.

Ἄς ἀνάψει καὶ πάλι ἡ Φλόγα τῆς οἰκονομικῆς Ἀνάπτυξης.

Ὁ ἀγῶνας εἶναι κοινός. Δὲν χρειάζονται λιποταξίες καὶ λιποψυχίες. Ἡ ἱστορία τοῦ μέλλοντος θὰ κρίνει δίκαια τὴ συμπεριφορὰ τοῦ Κονιτσιώτικου λαοῦ καὶ θὰ κατανεῖμει ἀνάλογα καὶ δίκαια ἐπαίνους ἢ ἐνοχὲς καὶ στιγματισμό.

Ὁ χρόνος δὲν περιμένει. Ἡ Κόνιτσα κρᾶζει μὲ φωνὴ ἀγωνίας γιὰ τὴ σωτηρίαν της:

«Ἡ ἄπνοια τῆς οἰκονομικῆς ὑστέρησης μὲ πνίγει...!

Ἀναζωογονεῖστε μὲ ὀξυγόνο ζωῆς πρὶν σβῆσω καὶ χαθῶ».-

Γεώργιος Μαυρογιάννης
Μέτσοβο, Δευτέρα, 27/06/2022

ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΛΠΙΣ;

Τοῦ κ. Βασ. Κουκέση

Αἷτιον καί αἰτιατόν τῆς παρούσης γραφῆς, ὑπῆρξεν ἡ συγκλονιστική κραυγή ἀγωνίας, πού ἐξέπεμψε, ὁ πολυπράγμων γεωπόνος κ. Γ. Μαυρογιάννης, εἰς τό περὶ σπούδατο καί λίαν ἐμπεριστατωμένο δημοσίευμά του, κατ' αὐτάς, ἔνθα καταδεικνύεται ἡ ἔκπτωσις τῶν θεσμῶν, τό ἔλλειμα τῆς δημοκρατίας, ἡ παρακμή τοῦ κράτους, ἡ ὑποβάθμιση τῆς παιδείας καί ἡ σοβαρά ἐξασθένησις τῶν συνταγματικῶν ἐπιταγῶν.

Ὑπερθεματίζουμε καί συμμεριζόμεθα πλήρως τίς ἀπόψεις τοῦ κ. Μαυρογιάννη, διότι ἡ κοινωνία ἔχει κάθε δικαίωμα, νά κρίνει, διά νά ἐνταθεῖ ὁ προβληματισμός καί ἡ κοινωνική συνοχή. Κατά ταῦτα, εἶναι ἡλίου φαεινότερον ὅτι: Ἡ κυριαρχία ἀπειλεῖται, ἡ προστασία τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας προσβάλλεται, τά κεκτημένα δέν προστατεύονται καί πολλάκις καταργοῦνται, ὁ σεβασμός πρός τόν πολίτη ἀποτελεῖ πεπερασμένον, ἡ νομιμότητα ἔχει παραχωρήσει τήν θέση τῆς στήν αὐθαιρεσία, ἡ κοινωνική συνοχή ἔχει ραγεῖ ἀνεπανόρθωτα, ἡ ἰσονομία καί ἡ ἰσοπολιτεία ἔχουν ἀτονίσει καί ἡ ἀτιμωρησία, ἡ παρανομία καί ἡ παράλογος τάσις, πρός τόν εὐκολο πλουτισμό, ἐκτρέφουν νέα ἥθη καί *modus vivendi*.

Μικρά ἔως μέτρια πολιτικά ἀναστήματα, ἀναρριχητές καί ἐπιβήτορες τῆς ἐξουσίας, ἔνθα ἡ συγκυρία καί ὁ νεπωτισμός ἀνεβίβασε εἰς κέραιους πολιτικούς θώκους, διά νά παράξουν, ὑποτίθεται, πολιτική, προσπαθοῦν νά ἀνασυντάξουν (μᾶλλον νά ξεθεμελιώσουν), ὅ,τι ἀπέμεινε ἀπό τίς δομές τοῦ σύγχρονου; κράτους, πάντα ἀναποτελεσματικά. Καί ὁ «σοφός» λαός, ὁ ρυθμιστής τῶν πάντων, πῶς ἀνθίσταται; Περιμένει ἀγωνιωδῶς τήν ἐπόμενη πολιτική ἀναμέτρηση, διά νά ξαναψηφίσει τοὺς μόνιμους, κατά κανόνα, ἄχρωμους, ἄοσμους καί ἀτάλαντους πολιτικούς ἐπαγγελματίες καί νά ἀποδείξει στόν συνέλληνα πολιτικό του ἀντίπαλο, ὅτι διαθέτει ἐξουσία, ἐξαπατώντας ἑαυτόν. Καί τό σύστημα καλῶς κρατεῖ. Τί συμβαίνει λοιπόν;

Τούτων δοθέντων, ἀναδεικνύεται τό ἀπαύγασμα τῆς ἐλλειποῦς παιδείας, ἡ ὁποία μεθοδικῶς προσπαθεῖ νά ἀναστείλει στά σχολεῖα τήν κριτική σκέψη, ἀντί νά ἐμφυσήσῃ εἰς τοὺς μαθητάς ἀντικειμενική ἀξιολόγηση, εὐθυδικία καί εὐθυκρισία. Ἡ μερικῶς ἢ καί ὀλικῶς ἐξειδικευμένη γνώσις, οὐδόλως παρέχει ὀλοκληρωμένην μόρφωσιν, ἀκόμη καί σέ ἐπιστήμονας. Τό ὑπουργεῖο παιδείας πρωτοστατεῖ σ' αὐτή τήν ὑποβάθμιση. Ὁ μακαρίτης Καργάκος, ὁ τεράστιος

ἱστορικός, φιλόλογος, ἐρευνητής καί συγγραφεύς, ἀπεπέμφθη ὡς καθηγητής ἱστορίας, ἀπό τήν σχολή Εὐελπίδων, ἐπειδή δέν ἐνέδωσε, νά διδάσκει, σύμφωνα μέ τά σημερινῶς ἰσοπεδωτικά κρατοῦντα, δηλ. ἀποκρύπτοντας καί παραποιώντας τήν ἱστορική ἀλήθεια. Οἱ σύγχρονοι μαθηταὶ ἀγνοοῦν παντελῶς τήν ἀρχαία Ἑλληνική γραμματεία, ἐνῶ ἔχουν ἐξοβελιστεῖ ἀπό τά σύγχρονα βιβλία, ὅλοι οἱ μεγάλοι τῆς Ἑλλ. λογοτεχνίας. Παπαδιαμάντης, Βαλαωρίτης, Μυριβίλης, Καζαντζάκης, Ξενόπουλος, Ζαλοκώστας, Κρυστάλλης κ.λ.π. ἀγνοοῦνται, μηδέ τοῦ Κωστή Παλαμᾶ ἐξαιρουμένου. Διά τά συγγράμματα τῶν πατέρων τῆς Ὁρθοδοξίας, βριθόντα γνώσεως καί σοφίας, οὔτε λόγος νά γίνεται. Συνελόντι εἰπεῖν, ἡ ἀνασύνταξις καί ἡ ἀνασυγκρότησις μιᾶς χώρας, δέν ἐξαρτᾶται μόνον ἀπό τήν οἰκονομία ὡς κάκιστα προβάλλεται, ἀλλά πρωτίστως ἀπό τήν παιδεία καί τοῦτο ἀγνοεῖται συστηματικῶς καί ἀποκρύπτεται ἐπιμελῶς.

Θέλετε παραδείγματα τῆς κρατικῆς αὐθαιρεσίας καί ἀνευθυνότητας, ἰδοῦ:

Ἐντός ὀλίγων χρόνων ἐνασχόλησης μέ τήν πολιτική, οἱ μεγιστάνες τοῦ πλούτου δηλώνουν 40; 76; 136 ἀκίνητα καί βάλε, χωρίς νά αἰτιολογοῦν τό «πόθεν», διότι τό «ἔσχε» τό καλύπτουν μέ λογιστικά τερτίπια. Τεράστια ποσά ἀδήλωτα, κατατεθειμένα σέ τράπεζες τοῦ ἐξωτερικοῦ καί σέ offshore ἐταιρεῖες κατακλύζουν τήν ἀγορά, σέ ἐποχές ἰσχνῶν ἀγελάδων, «γιά ξέπλυμα», σέ κατ' ἐπίφασιν, δημιουργία νέων ἐταιρειῶν. Διά τήν λίστα Lagarde καί τίς λοιπές, τί ἀπέγινε μετά τόν ἔλεγχο καί τίς μεγαλόστομες διακηρύξεις; Ἄκρα τοῦ τάφου σιγή, καθ' ὅσον «φύσιν πονηράν μεταβαλεῖν οὐ ράδιον». Καί ὁ λαός ἐμπαίζεται βαναύσως.

Ἐξ ὅλων, ὅσων ἐν τάχει ἐξετέθησαν, καταδικνύεται περιτράνως, ὅτι ἡ αἰτία ὅλων τῶν δεινῶν εἶναι ἡ ΕΛΛΕΙΨΙΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ, ἀπό τόν καταστατικό χάρτη τῆς χώρας, ἡ ὁποία δημιουργεῖ ἔκπτωση δημοκρατίας ἀλλά καί ἐφαλτήριο αὐθαιρεσιῶν καί παρανομίας ἀπό τοὺς πολιτικούς ἡγήτορας. Παράδειγμα:

Ἡ περιουσία ἀνωτάτου πολιτικοῦ στελέχους τοῦ πρόσφατου παρελθόντος, ἔχει κατασχεθεῖ ἀπό τό κράτος, διά τοὺς γνωστοὺς λόγους ἀπιστίας, χρηματισμοῦ, καταχρήσεως ἐξουσίας κ.λ.π.

Ἐδῶ καί δέκα χρόνια, ἡ κατασχεθεῖσα περιουσία, δέν ἐκποιεῖται καί ξέρετε γιατί; Διότι χρειάζεται ὑπουργική ἀπόφασις διά νά γίνει ἡ ἐκποίηση καί νά περὶέλθουν τά χρήματα εἰς τό ταμεῖο τοῦ κράτους. Ἑρώτημα τοῦ πολίτη. Καλά, ἐσεῖς κύριοι ὑπουργοί, ἐν μιᾷ νυκτί ἐκδώσατε ἀπόφαση καί ψηφίσατε τά ἐπαίσχυνα νομοσχέδια τῶν μνημονίων, ἀγνοώντας μάλιστα τό περιεχόμενο τῶν χιλιάδων σελίδων (καθ' ὁμολογίαν) καί ὑποδουλώσατε τή χώρα διά 99 χρόνια καί τώρα; Τί ἀπαντᾶτε στόν πολίτη; Ὑπάρχουν ὑπεύθυνοι; Ἀσφαλῶς. Θά λογοδοτή-

σουν; ΠΟΤΕ... Ποιός τούς καλύπτει; Μά ή άτιμωρησία καί ή σαθρά δομή τοῦ συστήματος. Τό σύγχρονο κράτος δικαίου παρέχει εἰς τό 80% τῶν Ἑλλήνων συντάξεις εὔρους 320-800 ευρώ, πού κατά τούς πολιτικούς, πού τό ἀντιπροσωπεύουν ἀρκεῖ, διά νά ἐπιβιώνουν ἀξιοπρεπῶς οἱ Ἕλληνες πολίτες. Τό αἶσχος τῆς συλλογιστικῆς καί λογιστικῆς τους ἀνεπάρκειας τούς παρέχει τό ἀπύθμενο θράσος, νά μεταστρέφουν τήν ἀπολυτότητα τῶν ἀριθμῶν καί νά προσπαθοῦν νά μᾶς πείσουν ὅτι ζοῦμε σέ παράδεισο καί δέν τό ξέρουμε. Ὑπάρχει ἐλπίς; Τό κράτος καθεύδει...

Οἱ τράπεζες δέν χορηγοῦν πλέον βιβλιάρια καταθέσεων, διά νά ἔχει ὁ πολίτης-πελάτης τόν ἔλεγχο τῶν δεδομένων του, ἀλλά παραπέμπουν τόν παππού καί τή γιαγιά, νά κάνουν τίς συναλλαγές τους μέ e-banking... Φρίξον Οὐρανέ...!!! Καί τό κράτος ἀνύπαρκτο.

Μέ τά χρέη τῶν 700 ἑκατομμυρίων τῶν μεγάλων κομμάτων τί γίνεται; Θά τά ἐνσωματώσουν πάλι εἰς τόν προϋπολογισμό τοῦ κράτους, διά νά τά ἐπιβαρυνθεῖ πάλι ὁ Ἕλλην πολίτης; Πότε θά ἀνανήσουμε ἀπό τόν λήθαργο πού ἔχουμε περiéλθει καί θεωροῦμε τήν ἔκνομη δραστηριότητα, ὡς ἔκφραση νόμιμης πολιτικῆς;

Ἡ ἐξωτερική πολιτική, εἶναι πλέον παγιωμένη ἀντίληψις, ὅτι ἀσκεῖται ἐρασιτεχνικῶς τῷ τρόπῳ, ὄχι ἀπό διπλωμάτες καριέρας, πού γνωρίζουν εἰς βάθος τό ἀντικείμενο, ἀλλά ἀπό τυχάρπαστους φωστῆρες πού ὑπηρετοῦν καί ἐκτελοῦν ἐντολές τοῦ ἐντόπιου καί ξένου παράγοντα.

Ἡ Ἑλλάς, ἐρήμην τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν, στερεῖται πλέον περιουσιακῶν στοιχείων καθ' ὅσον, πλὴν τοῦ ὅτι εἶναι γενικῶς καί εἰδικῶς ὑποθηκευμένη, διά τά ἐπόμενα 99 χρόνια, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ἔχει ἀπωλέσει τήν κυριότητα ὅλων τῶν ἀεροδρομίων της, τῶν μεγαλυτέρων λιμένων, τῶν μεγάλων ἐθνικῶν ὁδῶν καί τῶν μέσων τηλεπικοινωνίας ξεπουλώντας τα ἐν κρυπτῷ σέ ξένα κεφάλαια, ἀπολέσασα διά παντός τήν οἰκονομική της ἰσχύ. Ὁ λαός βάλλεται ἀλλά καί προσβάλλεται βαναύσως. Ὑπάρχει ἐλπίς;

Ἡ δικαιοσύνη ἐν πολλοῖς χειραγωγεῖται καί εἰς τήν συνείδηση τῶν πολιτῶν ἔχει ἀπωλέσει τήν ἀξιοπιστίαν της.

Βιομηχανικοί κολοσσοί, ὅσοι ἀντεζαν τήν λαίλαπα τῆς οἰκονομικῆς ὑφέσεως, μέ τίς εὐλογίες τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους μεταστεγάσθηκαν σέ Βαλκανικές χῶρες στέλλοντας στήν ἀνεργία ἑκατοντάδες χιλιάδες ἐργατικά χέρια καί τελευταίως ἡ ΠΙΤΣΟΣ καί ἡ ΙΖΟΛΑ δραστηριοποιοῦνται εἰς τήν Τουρκία εἰσάγοντας ἑλληνικά προϊόντα στήν Ἑλλάδα... Τρελλά καί ἀνήκουστα στερούμενα πάσης στοιχειώδους λογικῆς.

Τό ΕΣΥ ἔχει καταρρεύσει, ἐνῶ διά τούς ἔχοντες καί κατέχοντες ἀνθίζουν καί

εὐημεροῦν τά ιδιωτικά θεραπευτήρια. Τό κράτος δέν τηρεῖ τίς συνταγματικές του ὑποχρεώσεις, νά στελεχώσει δηλαδή καί νά ἀνυψώσει τό ἐπίπεδο τῆς νοσοκομειακῆς ἱατρικῆς. Δέν ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἡ κοινωνική ἔκρηξις πλησιάζει;

Τό τέρας τῆς γραφειοκρατίας συνεχίζει ἀπτόητο νά καταταλαιπωρεῖ καθημερινῶς χιλιάδες πολίτες. Διά μία ὑπόθεση δύο λεπτῶν ταλαιπωροῦνται ἄνευ λόγου γιά ἐβδομάδες καί μήνες. Ὅσο διά τήν ἐφαρμογή τῆς ψηφιακῆς τάχα διακυβέρνησης, πού θά ἄμβλυνε δῆθεν τήν ταλαιπωρία τῶν πολιτῶν, ρωτήστε τόν λογιστή σας καί θά πάρετε τήν ἀπάντηση, πού δέν ἐπιτρέπεται νά ἀποδοθεῖ ἐδῶ...

Ἡ Ἑλληνική ἀκριτική γῆ τῶν συνόρων «ρήμαξε» καί οὐδεῖς συγκινεῖται.

Σέ 15 μέ 20 χρόνια στήν Κόνιτσα καί στό Πωγώνι, θά ὁμιλοῦμε γιά ἀμφισβητούμενες ἐθνικά περιοχές. Καί ἐπειδή οὐδαμόθεν διαφαίνεται στοιχεῖο ἀνάκαμψης, κλᾶψτε ἐκ προοιμίου. Ὑπάρχει ἐλπίς;

Ἐσχάτως κοπτόμεθα, πρωτοποροῦμε μάλιστα, διά τήν εἴσοδο τῆς Ἀλβανίας καί τῶν Σκοπίων εἰς το ΝΑΤΟ καί τήν Εὐρώπη. Πολύ παράδοξο. Ἀγωνιοῦμε σφόδρα, διά τήν τύχη τῆς Οὐκρανίας, ἀλλά ἀδιαφοροῦμε πλήρως, διά τήν Τουρκική κατοχή τῆς Κύπρου καί τήν ἀπάνθρωπη καταπίεση τῆς ἑλληνικῆς μειονότητας τῆς Βορ. Ἡπείρου. Διεθνισταί καί ἀπάτριδες καθορίζουν τήν τύχη τοῦ ἔθνους;

Τελευταίως ὑπάρχουν εἰς τό ἐξωτερικό ἀνθέλληνες, πού μάχονται μετά μανίας τόν Ἑλληνισμό, οἱ ὅποιοι κατηγοροῦν καί ὀνομάζουν τόν Μεγ. Ἀλέξανδρο, τόν μέγιστο ἐκπολιτιστή ὅλων τῶν αἰώνων καί ὅλων τῶν ἐποχῶν, τόν παμμέγιστο στρατηλάτη τῆς παγκόσμιας ἱστορίας, ὅστις δέν ἠττήθη ποτέ εἰς οὐδεμία μάχη, ὡς «δολοφόνο καί σφαγέα τῶν λαῶν». Τοῦ προσάπτουν δέ καί ἀρνητικές ιδιότητες καί ἀδυναμίες, διά νά μειώσουν τό κύρος τοῦ ἀνδρός, πρᾶγμα πού δέν ἀποδεικνύεται καί δέν ἀναφέρεται ἀπό πούθενά, ἀκόμα καί ἀπό μή συμπαθοῦντες αὐτόν ἱστορικούς καί βιογράφους, πού τόν συνόδευαν στήν ἐκστρατεία. Ἀποσιωποῦν ὅμως τό ἐξῆς καταπληκτικό γεγονός. Ὅταν ἡ μητέρα τοῦ Δαρείου, αἰχμάλωτη οὔσα τοῦ Μ. Ἀλέξανδρου, ἐπληροφορήθη τόν θάνατό του, ἐνεκλείσθη εἰς τά δώματά της, ἄσιτη καί ἄποτη καί μετά ἀπό μία ἐβδομάδα ἀνευρέθη νεκρά, μὴ δυνάμενη νά ἀντέξει τό χαμό του. Ἀγάπησε τόν Μ. Ἀλέξανδρο περισσότερο ἀπό τόν υἱό της, διά τό ἐξαίρετο ἦθος καί τήν εὐγένεια τοῦ χαρακτήρος του, ἀλλά καί τήν ἀπαράμιλλη διαγωγή πού ἐπέδειξε ἐναντι αὐτῆς καί τῶν λοιπῶν συγγενῶν.

Ἀπύθμενο ψυχικό μεγαλεῖο καί μοναδική προσάρτιση πληθώρας ἀρετῶν, πού ὁ θεῖος Ἀριστοτέλης ἐνεφύσησε καί ἐνέπνευσε στόν σπουδαῖο μαθητή του. Αὐτά ὅμως δέν τά λένε, κάνουν πῶς τάχα δέν τά γνωρίζουν. Καί ὑπάρχει δυστυχῶς μειοψηφία νεοελλήνων μορμολυκείων, πού ἀποδέχεται ἀνευθυρίαστα τίς δοξασίες

αυτές. Ντροπή... Ίδου και τό επιμύθιο.

Πρό έτών ο πολύς Oliver Stone, έζήτησε από την τότε Έλληνική κυβέρνηση την συνδρομή της, διά νά «γυριστεί» επίκό έργο για την ζωή του Μ. Αλέξανδρου και μάλιστα τό σενάριο, νά γραφεί από Έλληνες ιστορικούς, ώστε νά αποδοθεί ή ιστορική αλήθεια. Η Έλληνική κυβέρνηση άρνήθηκε και ό διάσημος σκηνοθέτης «γύρισε» στην Αμερική ένα κακόγουστο άνοσιούργημα, μέ σενάριο ενός άνθέλληνα ψευτοϊστορικού και μέ κακούς ήθοποιούς, πού μάλλον υποβιβάζουν και εκθέτουν παρά άναδεικνύουν τόν Μ. Αλέξανδρο, ως όμολόγησε εκ των υστέρων ό ίδιος ό Oliver Stone... Η όποια πνευματική ήγεσία της Ελλάδος έτήρησε σιγήν ιχθύος και απέδειξε διά μίαν εισέτι φορά, ότι άποτελεί διακοσμητικό στοιχείον και μόνον.

Τό σύγχρονο κράτος επιτρέπει σέ άσύδοτους Άλβανούς λαθρομετανάστες νά όργώνουν κατ' έτος τόν Σμόλικα και την Νεμέρτσικα και νά εκκρίζουν δεκάδες τόνους πολύτιμης έλληνικής χλωρίδος την όποία μεταπωλουν στην Ιταλία μέ υπέρογκο τίμημα. Ουδείς γνωρίζει τί είδους φυτά εκκρίζουν, τί ουσίες περιέχουν, πού χρησιμοποιούνται και γιατί μετά τόσης σπουδής τά ύφαρπάζει ή Ιταλική Βιομηχανία. Και ουδείς συγκινείται. Κατά τά άλλα Εύτυχείτε...!!! 'Υπάρχει έλπίς; Έξέστω μοι είπειν «ALEA JACTA EST» .

Σ.Σ. Την θαυμαστή και μοναδική χλωρίδα της χαράδρας του Βίκου και των λοιπών ύψιπέδων χρησιμοποίησαν οι περίφημοι Βικογιατροί οι όποιοι, μέ την έμπειρική των γνώση κατόρθωσαν, νά διεισδύσουν άκόμη και στην αυλή του Μεγάλου Ναπολέοντα και νά κυριαρχήσουν επί όλων των ήγεμονιών της Εύρώπης. Χαρακτηριστικά αναφέρει ό Άραβαντινός: «Περίφημοι κατά τόν 17ο και 18ο αιώνα, υπήρξαν οι Βικογιατροί, οΐτινες ούχι μόνον την ιατρικήν αλλά προσέτι την σοφιστείαν, την άγυρτείαν και την μαγγανείαν μετά τέχνης περισσής μετήρχοντο» υπονοώντας προφανώς και τούς τσαρλατάνους, οι όποιοι προσβλέποντες εις την δόξαν των Βικογιατρών και εκμεταλλεζόμενοι την άγνοια των λαών της τότε εποχής, προσπαθοΐσαν και αυτοί νά επιβιώσουν, υποσχόμενοι εις τούς άδαείς τεκνογονίαν, κατά τό δοκούν και κατά βούλησιν.

Αναφερόμενοι στά κυριώτατα της χλωρίδας του Βίκου εύρήματα, επισημαίνουμε, ότι, εις την όμώνυμον χαράδρα άνευρίσκονται αυτοφυώς, οι καρδιοτονωτικές γλυκοσίδες Digitalis purpurea και Digitalis lanata, εις τά φύλλα των όποίων ένυπάρχει ή φαρμακευτική ουσία διγιτοξίνη και λανατοσίδη αντίστοιχα. (Εμπορική φαρμακευτική όνομασία Digoxin και Lanoxin). Η φαρμακολογική των δράσις συνίσταται εις τό ότι, επί καρδιακής άνεπαρκείας, αυξάνουν την δύναμη συστολής του μυοκαρδίου (θετική ινότροπος δράσις), αυξάνουν την

αϊμάτωσιν (τήν παροχή αίματος) και την διούρησιν, περιορίζουν ή και εξαφανίζουν τά οιδήματα, βελτιώνουν την άναπνευστική λειτουργία (φουσκώματα), άνακουφίζοντας τόν άσθενή τόν όποιον επαναφέρουν εις τό κατά φύσιν. Ώστε οι Βικογιατροί είχαν την ικανότητα (όχι την γνώση) θεραπείας της καρδιακής άνεπαρκείας και συνοδών των μορφών καρδιακής άρρυθμίας.

Τό θαυμαστό σέ κάλλος δενδρύλλιο της μήκωνος της ύπνοφόρου (της παραπαρούνας του όπίου) μέχρι τό 1968 στην Κόνιτσα και στα Ζαγόρια έκαλλιεργείτο ως καλλωπιστικό φυτό, σέ όλες τις αυλές, χωρίς οι κάτοικοι νά γνωρίζουν, ότι έπρόκειτο περί της άπηγορευμένης ουσίας. Τό 1968 μέ προσωπική παρέμβαση της άστυνομίας, οι παπαρουνες ξεριζώθηκαν και άπαγορεύτηκε έφ' έξής ή καλλιέργειά τους.

Τόν άποξηραμμένο λοιπόν όπιο μαζί μέ τούς σπόρους τούς έβραζαν οι «μαμές» της προπολεμικής περιόδου και έδιναν τό άφέψημα στίς έπίτοκες, πού είχαν δύσκολο, έπώδυνο και επικίνδυνο τοκετό. Οι έπίτοκες λόγω του όπίου, περιήρχοντο σέ μία κατάσταση μέθης, ύπωσης και μερικής άναλγησίας, βοηθώντας έτσι την «μαμή», εις την άπελευθέρωση της νέας ζωής. Η φαρμακολογική θεραπευτική δόσης βεβαίως ήταν άγνωστος, διότι τό όπιο σέ μεγαλύτερη δόση επιφέρει τόν θάνατο, λόγω παραλύσεως του κέντρου της άναπνοής, αλλά παραδόξως οι «μαμές» είχαν έμπειρική γνώση της λελογισμένης δόσεως την όποία άσφαλώς εκληροδότησαν οι πανέξυπνοι Βικογιατροί. Αναφερθήκαμε ένδεικτικώς σέ δύο μόνο «φάρμακα» διά νά καταδείξουμε ότι ή φύσις, έφ' όσον της παρέχεται ό προσήκων σεβασμός, άφειδώς και άδιαλλείπτως και άνευ τιμήματος συνεχίζει νά παρέχει τόν τεράστιο πλοΐτο σέ γνωστά και άγνωστα στοιχεία τά όποια ή επιστημονική έρευνα, είχε νά διαλευκάνει, πρós όφελος της ανθρωπότητας.

Έρρωσθε...

Παρακαλούμε τους φίλους μας που στέλνουν εργασίες για δημοσίευση να τις ταχυδρομούν στη δ/ση του περιοδικού (Κόνιτσα 44100) ή ηλεκτρονικά στο periodiko-konitsa@hotmail.com ώστε να αποφεύγονται παραλείψεις και παρεξηγήσεις.

Η Συντ. Επιτροπή

Η ΠΑΙΔΟΚΤΟΝΙΑ

στη μυθολογία και στην κοινωνία

Με κανένα πραγματικό ή φανταστικό γεγονός δεν ασχολήθηκε η κοινή γνώμη τόσο όσο με την τραγωδία της οικογένειας του Μάνου Δασκαλάκη και της Ρούλας Πισπιρίγκου, από την Πάτρα.

Συνέδραμε προς τούτο η ακόρεστη δίψα των τηλεοπτικών μέσων για αύξηση του ακροατηρίου και η νοσηρή επιθυμία ανθρώπων με περγαμινές σπουδών για ανάδειξη και προβολή. Ωστόσο τα όντως κορυφαία ονόματα επιστημόνων διαλέγονται άνετα με τη Ρούλα και τον Μάνο. Αλήθεια τα υποκοριστικά ονόματα δίπλα στους κυρίους ερευνητές της τραγικής ιστορίας, δεν μειώνουν το κύρος και την σοβαρότητα της έρευνας;

Έστωσαν αυτά τα ολίγα δι' όσα στη συνέχεια θέλω να γράψω και που είναι γνωστά. Η παιδοκτονία εμφανίζεται από τότε που συμπύκνησαν οι ανθρώπινες κοινωνίες και ίσως πριν συγκροτηθεί ο θεσμός της οικογένειας πάντοτε υπήρχε το κίνητρο, το ωθούν στην αποτρόπαια πράξη.

Έτσι ο Κρόνος καταβροχθίζει τα παιδιά του, φοβούμενος μη χάσει την εξουσία από αυτά. Εντυπωσιακή είναι η διάσωση του Δια από την μητέρα του που τον έκρυψε στο Ιδαίον άντρο στην Κρή-

τη. Ο Αγαμέμνωνας θυσιάζει την κόρη του την Ιφιγένεια για να εκδικηθεί την τρωθείσα τιμή των Ατρείδων από τον Πάρη.

Η Μήδεια του Ευριπίδη θα σκοτώσει τα δυο παιδιά της για να εκδικηθεί τον άπιστο άντρα της, τον Ιάσωνα. Η μητρική αγάπη λύγισε στο εκδικητικό μένος της Μήδειας. Ποιο είναι το κίνητρο της πατραϊκής παιδοκτονίας (αν όντως αποδειχθεί ότι αυτή έστειλε στον άλλο κόσμο τα τρία αγγελούδια). Περί πολλών τυρβάζουν οι ερευνητές, ενώ το καίριο ερώτημα είναι να εντοπισθούν τα κίνητρα της αποτρόπαιας πράξης. Σεβόμενος την σοβαρότητα της προσπάθειας που καταβάλλεται για την αποκάλυψη της αλήθειας και την πάγια συμβουλή [των φρονίμων ολίγα] θα κλείσω την ανοικτή αυτή επιστολή μου με το ποίημα του Ζαλοκώστα [ο βοριάς που τα αρνάκια παγώνει], για να γίνει η σύγκριση της εκδήλωσης των συναισθημάτων των δυο Μανάδων μπροστά στο κρεβάτι του ψυχορραγούντος παιδιού τους.

Αγαθάγγελος Πολίτης
[Συνταξιούχος φιλόλογος]

Φίλε του περιοδικού θυμήσου, έστειλες τη συνδρομή σου;

Ο ΒΟΡΙΑΣ ΠΟΥ Τ' ΑΡΝΑΚΙΑ ΠΑΓΩΝΕΙ

Στου σπιτιού μας τη στέγη εβογγούσε
Ο βοριάς και ψιλό έπεφτε χιόνι
Αχ μεγάλο κακό μας μνηούσε
Ο βοριάς που τα' αρνάκια παγώνει.

Μες στο σπίτι μια χαροκαμένη
Μια μητέρα από πόνους γεμάτη
Στου παιδιού της την κούνια σκυμμένη
Δέκα νύχτες δεν έκλεγε μάτι.

Τα γογκύσματα εκείνα κ' οι θρήνοι
Επληγώναν βαθιά την ψυχή μου
Σύντροφός μου η ταλαίπωρη εκείνη
Αχ και το άρρωστο ήταν παιδί μου.

Το παιδί της με κλάμα εβογγούσε
Ως να εζήτη το δόλιο βοήθεια
Κι μητέρα σιμά του εθρηνούσε
Με λαχτάρα χτυπώντας τα στήθια.

Είχε τρία παιδιά πεθαμένα
Αγγελούδια, λευκά σαν τον κρίνο
Κι' ένα μόνο της έμεινε ένα
Και στον τάφο κοντά ήταν κι' εκείνο.

Τον γιατρό καθώς είδε, εσηκώθη
Σαν τρελλή. Όλλοι γύρω εσωπαίναν
Φλογεροί της ψυχής της οι πόθοι
Με τα λόγια απ' το στόμα της βγαίναν

Ω κακό που με βρήκε μεγάλο
Το παιδί μου, γιατρέ, το παιδί μου
Ένα τόχω, δεν μ' έμεινε άλλο
Σώσε μου το και πάρ' την ψυχή μου.

Κι ο γιατρός με τα μάτια σκυμμένα
Πολλήν ώρα δεν άνοιξε στόμα.
Τέλος πάντων, αχ λόγια χαμένα
Μη φοβάσαι της είπεν ακόμα.

Κι εκαμώθη πως θέλει να σκύψει
Στο παιδί για να ιδεί το σφυγμό του
Ένα δάκρυ προσπάθειε να κρύψει
Που κατέβη εις το ωχρό πρόσωπό του.

Στου σπιτιού μας τη στέγη εβογγούσε
Ο βοριάς και ψιλό έπεφτε χιόνι
Αχ, μεγάλο κακό μας μνηούσε
Ο βοριάς, που τα' αρνάκια παγώνει.

Η μητέρα ποτέ δακρυσμένο
Του γιατρού να μη νιώσει το μάτι
Όταν έχει βαριά ξαπλωμένο
Το παιδί της σε πόνου κρεβάτι.

Από την σοφία των προγόνων μας

“Κάλλος μεν ή χρόνος ανήλωσεν ή νόσος εμάρανε,
πλούτος δε κακίας μάλλον ή καλοκαγαθίας υπηρετής εστί”

Ισοκράτης

ΠΑΡΑΛΙΑΚΑ ΤΑΒΕΡΝΑΚΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Στο παρακάτω αρθράκι θα γνωρίσουμε επιστημονικές πιθανές εξελίξεις όπου η φύση μπορεί να εκδικηθεί την επιδιωκόμενη συνεχώς καταστροφή της από τον άνθρωπο. Πέρα από το γεγονός της υπερθέρμανσης του πλανήτη, της ανυδρίας, της ξηρασίας και της ελλείψεως τροφής που θα δημιουργήσει κύματα εκατομμυρίων προσφύγων, που δεν θα τους σταματήσουν φράγτες, ποτάμια και FRONTEX, θα δούμε και άλλα φαινόμενα που εξελίσσονται αργά αλλά σταθερά.

Αν κάποιος αναφέρει, ότι τα σημερινά λαμόγια έχουν ξεκινήσει να πουλάνε οικόπεδα στην Σελήνη και προβάλλουν για διαφήμιση έναντι τμήματος της αμοιβής τους για ταινίες που θα γυρίσουν, διάσημους ηθοποιούς δήθεν που τα αγοράζουν, δεν θα γίνει πιστευτό, αλλά είναι πραγματικότητα. Ήλθε λοιπόν η εποχή των ανατροπών σε όλους τους τομείς. Άς δούμε όμως παράλληλα τις αυτοπροωθούμενες μεταβολές στη ΦΥΣΗ, τον μοναδικό κοινό για όλους Θεό που

δέχθηκαν από γεννήσεως κόσμου όλοι οι λαοί σε όλες τις ηπείρους.

Στο χάρτη διακρίνουμε τον Γεωγραφικό Βορρά που είναι σταθερός. Όμως η κατεύθυνση που δείχνουν οι πυξίδες μας είναι προς τον Μαγνητικό Βορρά, που δεν είναι σταθερός αλλά έχει μία μεταβαλλόμενη απόκλιση από τον Γεωγραφικό. Έχει παρατηρηθεί ότι ο Μαγνητικός Βορράς κινείται αργά κατά μήκος της Αρκτικής προς την Ρωσία με μία ταχύτητα αυξανόμενη τα τελευταία χρόνια από 10 χιλιόμετρα το χρόνο σε 40 χιλιόμετρα το χρόνο. Έτσι όπως πάει το πράγμα, χρησιμοποιώντας την πυξίδα, μέχρι το 2040, ακολουθώντας την, αντί να πάμε στον Βόρειο Πόλο θα βρεθούμε πολύ πιο ανατολικά, στη Σιβηρία. Αντιλαμβανόμαστε ότι όσο πιο Βόρεια λειτουργούμε τόσο πιο έντονο είναι το φαινόμενο.

Μάλιστα οργανισμοί, τεχνικές εταιρείες, υπουργεία, αεροπορικές υπηρεσίες, πλοηγοί, λειτουργικά συστήματα κινητής τηλεφωνίας, συσκευές G.P.S., αεροπλάνα, σύγχρονα αυτοκίνητα, έρευνες υδρογονανθράκων, διάδρομοι αεροδρομίων, Εθνικά κέντρα Περιβαλλοντικών πληροφοριών, υπηρεσίες για πυρκαγιές, πλημμύρες, καταστροφές

από ρήγματα, κατολισθήσεις και σεισμούς λαμβάνουν υπόψη στα λογισμικά τους τον παράγοντα αυτόν. Η αιτία αυτού του φαινομένου, με βάσει τις έρευνες γεωφυσικών, είναι ότι η ανεξάρτητη μεταξύ τους, κίνηση των μαγνητικών πόλων, που μεταβάλλουν το μαγνητικό πεδίο της Γής οφείλεται στον λιωμένο συνεχώς μετακινούμενο σιδερένιο πυρήνα της Γής. Το μαγνητικό πεδίο της Γής αποτελεί παράλληλα ένα κλωβό από γεωμαγνητική ενέργεια, που προστατεύει τον πλανήτη μας από την ηλιακή ακτινοβολία.

Η φύση εκδικείται τον παραλογισμό του ανθρώπου, που είτε από ανωμαλία, είτε από απληστία και στον αγώνα του απεριόριστου κέρδους την κατέστρεψε. Το φαινόμενο της υπερθέρμανσης του πλανήτη μας, είτε αυτό οφείλεται στην εκπομπή αέριων ρύπων, είτε στην αποψίλωση των τροπικών δασών, είτε στην ηλιθιότητα των υπερδυνάμεων να μην υπογράφουν καν, πολύ περισσότερο βέβαια να μη τηρούν τα παγκόσμια αποδεκτά, σύμφωνα για το περιβάλλον. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι πάγοι της Ανταρκτικής, αλλά ειδικά της Αρκτικής λειώνουν. Οι πολικές αρκούδες που υπάρχουν αποκλειστικά και μόνο στην Αρκτική, και οι πιγκουίνοι που ζούν μόνο στην Ανταρκτική, χάνουν ζωτικό χώρο. Οι ορειβάτες οι χιονοδρόμοι και οι σκιέρ γνωρίζουν ότι τα χιόνια στα βουνά λιγοστεύουν και λιώνουν, με μικρότερη χρονικά σαιζόν χειμερινών σπόρ. Φέτος

η έκταση των πάγων στον πλανήτη μας, ήταν 7% μικρότερη από την περίοδο 1979-2000. Μάταια οι οικολογικές οργανώσεις προσπαθούν να μεταπείσουν τις κυβερνήσεις USA, Ρωσίας, Κίνας, Γαλλίας για απαγόρευση των Ατομικών και Πυρηνικών δοκιμών κυρίως στις αποικίες τους. Αλήθεια για εκείνο το περίφημο τσουνάμι που προκλήθηκε από τεράστια κατάπτωση του βυθού και έπνιξε χιλιάδες κόσμο στις περιοχές του Μπαλί, Σρί Λάνκα, Ινδίας, μήπως γνωρίζει τίποτε Ευρωπαϊκή χώρα που χρησιμοποιεί σαν πεδίο Ατομικών Δοκιμών την Πολυνησία;

Να πούμε ότι αν γίνει σήμερα, μια έκρηξη στο ενεργό ηφαίστειο της Σαντορίνης, πέρα από την καταστροφή στο ίδιο το νησί το τσουνάμι που θα χτυπήσει την Κρήτη και τα άλλα νησιά θα κινείται με 210 μ/δευτερόλεπτο και θα χτυπήσει δηλαδή όλες τις ακτές η θαλάσσια μάζα με 756 km / ώρα. Θα χρειαστεί 45 λεπτά για να χτυπήσει την Κρήτη, 26 λεπτά για την Ζάκυνθο και 56 λεπτά για την Ιταλία. Αντιλαμβανέστε ότι για τα διπλανά νησιά είναι υπόθεση ενός 15λεπτου. Άς μην ξεχνάμε ότι υπάρχει και το υποβρύχιο ηφαίστειο με το όνομα Κολούμπος 6,5 χιλιόμετρα βορειοανατολικά, γνωστό από την έκρηξη το 1650.

Τι τον νοιάζουν αυτά, τον ιδιοκτήτη καπετάνιο της ανεμότρατας, με το πληρώμά του από Αιγύπτιους, όταν η μαντεμένα τεράστια πορτάρα του που σέρνουν τα βίντσια του, οργώνει τον βυθό

καταστρέφοντας όλο τον γόνο, αφού το Ελληνικό κράτος τον αφήνει ελεύθερο ή κάνει τα στραβά μάτια για να μην ακριβύνει πολύ το λαϊκό ψάρι. Το ψάρι που θα αγοράσει το παραλιακό ταβερνάκι για να το χρυσοπουλήσει, στα <<τουριστικά νησιά μας>>. Τα νησιά που για 4-5 από αυτά, πλέον ιδιοκτησιακά μεγάλο ποσοστό τους ανήκει σε αλλοδαπούς, και που καθίσταται αδύνατο πλέον οικονομικά σε Έλληνες να βρεθούν εκεί με ξαπλώστρες από 60 μέχρι 800 ευρώ και δωμάτια όπως ανακοίνωσε η TV από 80 ευρώ έως χιλιάδες ευρώ το βράδυ, εκτός αν είναι Αλβανοί εργάτες και Έλληνες σερβιτόροι που στριμώνονται σε κοντέινερ.

Στα γραφικά σοκάκια τους στριμώνονται μόνο νεόπλουτοι, βιζιτούδες, περσόνες και play mate της τηλεόρασης, μόδιστροι με ιδιομορφίες, δημοσιογράφοι, κουτσομπόλες από μεσημεριανές και πρωινές εκπομπές που παρέχουν στο πόπολο πλούσια τα ελέη του θεού κάτω από τον οφθαλό τους, αλλοδαπές που βρήκαν τον παράδεισό τους για προβολή πουλώντας τρέλα, συμμετέχοντες στο gay pride, σύγχρονοι άφωνοι δήθεν τραγουδιστές που κατακρεουργούν το Ελληνικό τραγούδι και οδηγούν την μαυροντυμένη νεολαία μας στην <<ιδεολογία>> του να δέρνουν, εφοπλιστές και λεφτάδες, Άραβες που τρώνε τα λεφτά από τα πετρέλαια, ηθοποιοί που προβάλλονται για να βρουν δουλειά την επόμενη σεζόν, transsexual

drag queens που κάνουν πρόγραμμα στα μπαρ, μεσίτες, επενδυτικές εταιρείες που σου παρέχουν έναντι αντιτίμου οτιδήποτε έμβιο ή υλικό και νεολαίοι που ξοδεύουν σε μια βδομάδα ότι έβγαλαν σε ένα χρόνο για να τους δείξει η τηλεόραση.

Ας μιλήσουμε τώρα για το νησί που ξεκόλλησε από την Γροιλανδία και ήταν κολλημένο με αυτήν με πάγο που έλιωσε. Το νησί αυτό μήκους πολλών χιλιομέτρων και ονομάστηκε Warming Island (Ζεσταμένο Νησί). Υπάρχουν λοιπόν διάφοροι παράγοντες που στο μέλλον μπορεί να επηρεάσουν όσους <<κονομάνε>> από τον τουρισμό των αλλοδαπών στις ειδυλλιακές παραλίες με την ξανθή άμμο με τις ξαπλώστρες των 800 ευρώ για αλλοδαπούς μόνο. Από το λιώσιμο των πάγων η στάθμη του θαλασσί-ου ύδατος ανεβαίνει σταδιακά. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η μεγαλύτερη παλίρροια είναι στην θάλασσα της Μάγχης στο Ντόβερ και την Καλυδωνία με 14 μέτρα ύψος. Δηλαδή αν κάνεις το λάθος να πάς στην παραλία αυτή με άμπωτη, που τα νερά είναι κατεβασμένα, μέσα σε μερικές ώρες το νερό θα ανέβει όσο μια τετραώροφη πολυκατοικία με πυλωτή. Όταν έφθασε το τέλος της Εποχής των Παγετώνων το 10.000 π.χ. η θάλασσα ανέβηκε 20 μέτρα. Στον παρακάτω χάρτη, βλέπουμε με διαγράμμιση τις περιοχές που θα μετατραπούν σε θάλασσα, μαζί με την περιοχή Πάτρας και Ηλείας, όταν ανυψωθεί η στάθμη στο

εφιαλτικό σενάριο.

Του γιαλού τα βοτσαλάκια για να δεις θα χρειάζεται μάσκα. Οι σημερινοί παράκτιοι ιδιοκτήτες σπιτιών, εξοχικών, ταβερνών, μπαρ, ξενοδοχείων θα <<κλαίνε μαζί με τα καβουράκια>>. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις Επιτροπών για το Κλίμα η μέση άνοδος της θαλάσσιας στάθμης έως το τέλος του αιώνα κυμαίνεται στο 1 μέτρο, αν συνεχίσουν με τον ίδιο ρυθμό να λιώνουν οι πάγοι της Γροιλανδίας και της Αρκτικής. Το προβληματικό σενάριο αφορά την αύξηση του ρυθμού της μείωσης των πάγων της Γροιλανδίας με τριπλασιασμό του ποσοστού από το 2004. Τότε μιλάμε για άνοδο της στάθμης κατά 7 μέτρα μέχρι το 2100. Υπάρχει όμως και εφιαλτική πρόβλεψη. Αν στο θέμα του λιώσιματος των πάγων μπει και η Ανταρκτική στον Νότιο Πόλο για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, τότε μιλάμε για μία ήπειρο που όταν λειώσουν οι πάγοι θα σπάσει σε τρία τουλάχιστον μεγάλα νησιά ξηράς, που τώρα φαίνονται ενωμένα. Αυτή την στιγμή τα κομμάτια αυτά της ξηράς καλύπτονται

από στρώμα πάγου 2500 μέτρα πάχους. Αν λοιπόν λειώσουν αυτά τα κομμάτια πάγου θα ξεπεράσει η αύξηση της στάθμης κατά 80 μέτρα. Το πανεπιστήμιο του Κολοράντο δημοσίευσε έρευνα που δείχνει ότι η θερμοκρασία στην Αρκτική ανέβηκε 3 βαθμούς Κελσίου.

Ολόκληρο το Μπαγκλαντές θα εξαφανισθεί. Πρώτες στον κατάλογο του τρόμου η Βενετία και στις Ευρωπαϊκές χώρες είναι η Ολλανδία, η Γερμανία, η Γαλλία, η Βρετανία. Οι περιβαλλοντικοί πρόσφυγες θα απασχολήσουν έντονα στο μέλλον. Χιλιάδες στρέμματα γης θα χαθούν σταδιακά και αν λειώσουν οι πάγοι στην Ανταρκτική η καταστροφή θα είναι βιβλική. Η άνοδος της στάθμης είναι μαθηματικά βεβαιωμένη, το μόνο που μένει είναι το πότε και με ποιο ρυθμό. Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι όσο μικρότερη είναι η παγοκάλυψη του πλανήτη τόσο μεγαλύτερη είναι η απορρόφηση της ακτινοβολίας του ήλιου μια και δεν ανακλάται. Άρα λειώνουν περισσότεροι πάγοι.

Απολαύστε λοιπόν για την ώρα τα τραπεζάκια δίπλα στην θάλασσα και έχετε στο νού σας ότι η εσκεμμένα υποβαθμισμένη οικονομικά και διοικητικά από τις διάφορες κυβερνήσεις Κόνιτσα, δεν κινδυνεύει από ηφαίστεια, πλημμύρες, άνοδο της στάθμης της θάλασσας αλλά μόνο από ένα πιθανό σεισμό και κυρίως από την παντελή και απίστευτη αδράνεια

των κατοίκων της που δέχονται καρτερικά και χειροκροτούν, χωρίς να αντιδράσουν δραστικά και οργανωμένα σε όσα συμβαίνουν.

Σήφης Μανουσιουδάκης

Υδρογράφος Χαρτογράφος
Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.
Τοπογράφος Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Εύθυμα και σοβαρά

1) Ζητείται ψεύτης

Κατά καιρούς παίζεται στα διάφορα κανάλια της τηλεόρασης μια παλιά (γυρισμένη το 1961), αλλά θαυμάσια κινηματογραφική ταινία, γυρισμένη από τον Γιάννη Δαλιανίδη, με τον Παντελή Ζερβό και τον Ντίνο Ηλιοπούλου. Τίτλος της ταινίας «Ζητείται ψεύτης», γραμμένη από τον μοναδικό Δημήτρη Ψαθά. Εκεί ο βουλευτής Παντελής Ζερβός, έφαχνε απεγνωσμένα να βρει συνεργάτη για το πολιτικό του γραφείο. Όχι έναν σπουδασμένο π.χ. με πτυχίο πολιτικών επιστημών, κοινωνιολογίας κ.λπ., από Ελληνικό ή ξένο Πανεπιστήμιο, ούτε έναν πολύγλωσσο κάτοχο διδακτορικού με γνώσεις πολλές, αλλά κάποιον που να ξέρει να λέει ψέματα. «Έναν ψεύτη, βρε παιδιά! Έναν ψεύτη γυρεύω» ωρυόταν.

Και τον βρήκε στο πρόσωπο του αριστουργηματικού Ντίνου Ηλιοπούλου, ο οποίος έλεγε ψέματα με τόσο φυσικό τρόπο, ώστε έπειθε όλους εκείνους που είχαν πιστέψει τις ψεύτικες υποσχέσεις του βουλευτή.

Πολιτικός=Πεύτης. Αυτή είναι η πικρή αλήθεια. Γι' αυτό ακούγεται όλο και πιο συχνά από πολλούς πολίτες, «μη τους πιστεύεις» για τους πολιτικούς. Και να σκεφτεί κανείς ότι η «πολιτική» ήταν κάποτε λέξη και έννοια ιερή. Έχει γραφτεί: «Είναι εύκολο να διακρίνεις πότε ένας πολιτικός λέει ψέματα. Αν τα χείλη του κουνιούνται,

λέει ψέματα». Δυστυχώς η πολιτική και οι πολιτικοί, έχουν πάρει διαζύγιο από την ηθική και την Αλήθεια. Κοροϊδεύουν τον Θεό και κατ' επέκταση τον άνθρωπο που είναι «εικόνα» του.

Και η Δεξιά και η Αριστερή πολιτική στη καλύτερη περίπτωση λέει τη μισή αλήθεια. Και η μισή αλήθεια σε οτιδήποτε είναι ένα μεγάλο Ψέμα. Ο Θουκυδίδης είχε γράψει για τους πολιτικούς και όχι μόνο: «Άλλαξαν και τη σημασία των λέξεων για να πετύχουν τον σκοπό τους».

Για να «χαλαρώσουμε» κάπως, ας αναφέρουμε μερικές ακόμα «ατάκες» που έχουν ειπωθεί κατά καιρούς από διάφορους, για τους πολιτικούς και την πολιτική: α) «Τα λάθη είναι ανθρώπινα το να ρίχνεις το φταίξιμο στους άλλους, πολιτική», έγραψε ένας ανώνυμος σε τοίχο. β) Πολιτική είναι η ικανότητα να προλέγεις τι θα γίνει τον επόμενο χρόνο και μετά να εξηγείς γιατί δεν έγινε. γ) Το πρώτο καθήκον ενός πολιτικού είναι να είναι βραδύνους. Αυτό δεν είναι πολύ εύκολο να το επιτύχει κανείς. δ) Το να είσαι πολιτικά ορθός σημαίνει να λες συνεχώς «λυπάμαι». ε) Η πολιτική άλλαξε τελευταία. Δεν μπορώ πια να ξεχωρίσω τα «καλά» από τα κακά ψέματα. στ) Οι κακοί πολιτικοί εκλέγονται από τους καλούς ανθρώπους που δεν πάνε να ψηφίσουν. ζ) Στις ΗΠΑ μπορείς να βγεις στην τηλεόραση και να κοροϊδέψεις τους πολιτικούς και οι πολιτικοί μπορούν να

βγουν στην τηλεόραση και να κοροϊδίζουν τον κόσμο. η) Πολιτική είναι η τέχνη να εμποδίζεις τον κόσμο να κώνει τη μύτη του, σε πράγματα που τον αφορούν. θ) Στην πολιτική χρειάζεται φίλους, αλλά πάνω απ' όλα χρειάζεται έναν εχθρό. ι) Υποτίθεται ότι η πολιτική είναι το δεύτερο αρχαιότερο επάγγελμα του κόσμου. Τώρα συνειδητοποιώ ότι μοιάζει πολύ με το πρώτο. ια) Λέγεται συχνά από Αμερικανούς: «Όταν ήμουν παιδί, μου είχαν πει ότι οποιοσδήποτε μπορεί να γίνει πρόεδρος. Βλέποντας ποιον έχουμε πρόεδρο, αρχίζω να το πιστεύω». ιβ) Δεν ξέρει τίποτα και νομίζει ότι ξέρει τα πάντα. Αυτό δείχνει μια ξεκάθαρη κλίση στη πολιτική.

2) Τα τρία «Ο» (Οικονομία-Οικονομολόγοι-Οικονομικά μέτρα).

Ζούμε σε μια χώρα που διαχρονικά πήγαινε από το «κακό στο χειρότερο» στην οικονομία. Κατά καιρούς φτώχεια, μνημόνια, για δεκαετίες υποθηκευμένος ο εθνικός πλούτος κ.λπ. Όσο αυξάνουν οι οικονομολόγοι που βγαίνουν από τα Πανεπιστήμια τόσο η οικονομία πάει «κατά διαβόλου». Το κόστος ζωής ανεβαίνει, ενώ οι πιθανότητες επιβίωσης κατεβαίνουν. Ρώτα πέντε οικονομολόγους και θα πάρεις πέντε διαφορετικές απαντήσεις. Άντε έξι, αν κάποιος από αυτούς πήγε στο Χάρβαντ.

Ζούμε σ' ένα κόσμο που οι θεσμοθετημένες ανισότητες «βασιλεύουν» σ' όλα τα επίπεδα. Αν μια «ελεύθερη χώρα» δεν μπορεί να βοηθήσει τους πολλούς που είναι φτωχοί, τότε δεν μπορεί να σώσει τους λίγους πλούσιους, έλεγε ο αείμνηστος Τζον Κένεντυ.

Σε μια κοινωνία ανισοτήτων, οι οικονομολόγοι έχουν εφεύρει τα «οικονομικά μαθηματικά», για να μπερδεύουν τα πράγματα στην κατανομή του πλούτου, των μισθών κ.λπ. Ενώ αν είχαμε μια κοινωνία δικαιοσύνης, ισονομίας κ.λπ., απλές πράξεις της αριθμητικής θα χρειάζονταν, για να μοιραστεί ο πλούτος από τον κοινό κόπο και προσπάθεια των πολιτών.

Στην χώρα μας οικονομική πολιτική σημαίνει: Αν κινείται, φορολόγησέ το. Αν συνεχίζει να κινείται, ρύθμισέ το νομοθετικά. Αν σταματήσει να κινείται, επιδότησέ το.

Για να τελειώνουμε, βλέπουμε ότι οι Έλληνες με τη πάροδο του χρόνου γίνονται όλο και πιο δυνατοί. Δεκαπέντε χρόνια πριν, χρειάζονταν δύο άντρες για να σηκώσουν ψώνια πενήντα ευρώ. Σήμερα μπορεί να τα σηκώσει και ένας πεντάχρονος.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

**Μην ξεχνάτε
την συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας.**

ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗ

του Φωτίου Ζήση

Μεγαλοπρεπή, Σκανδαλώδη, Έρημοποίηση, Έγκατάλειψη, Υποβάθμιση, Αγνόηση, Περιθωριοποίηση παντελώς.

Άς επιτραπεί εις τόν συνάνθρωπόν σας της διπλανής πόρτας και της καθημερινότητας Φώτιον Ζήση τοῦ Ζήση καί της Δημητρούλας, προσωρινού, προσκαίρου, βραχυχρονίου κατοίκου της άκριτικής Κονίτσης, επί της οδού τοῦ Ἀγίου Νικολάου ἀρ. - 5-εις τό παραδοσιακό τμήμα της εις τήν Ἑνορίαν Ἀγίου Νικολάου της ἄνω Κονίτσης, νά μοῦ ἐπιτραπεί, ἐκμεταλλεύομαι μέ τήν καλήν ἔννοια τήν Ὑπερύψηλον παρουσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου-κυρίου ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ εις τήν πρωτεύουσαν της Ἡπείρου τά Ἰωάννινα, πού ἔμεινεν τρεῖς (3) τόν ἀριθμόν ἡμέρες, ὅπου εἶχεν τήν εὐκαιρίαν νά γνωρίσει καί νά τόν γνωρίσει καλά ὁ Τόπος μας ἀπό τήν Κιάφα ὅπου ἐγιναν τά θυρανοίξια τοῦ Ναοῦ Ἀγίου Παΐσιου ἑφτασεν εις τήν Ἱστορικήν Βελλά καί τό Καλπάκι ὅπου, ἡ ἔδρα Δήμου Πωγωνίου ἀλλά ΟΧΙ εις τήν ΚΟΝΙΤΣΑΝ, ὁ τόπος ὅπου μεγάλωσεν ὁ ΑΓΙΟΣ ΠΑΪΣΙΟΣ, δέν πῆγεν. Ἀλλά αὐτός γνωρίζει, ξέρει τούς λόγους.

Ἐμεῖς διαμαρτυρόμεθα, Ζητοῦμε νά μάθουμε τόν λόγον πού δέν ἐπισκεύθηκεν τήν Ἱστορικήν, Ἀνδρείαν, Ἀφοβον, Τολμηράν καί Γενναίαν Ἀκριτικήν κωμόπολιν ΚΟΝΙΤΣΗΣ, παρακαλῶ ἄς μείνουμε ὅμως εις τήν Ὑψηλήν Παρουσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ εις τόν εὐλογημένον τόπον μας καί εις τόν Ὑπερύψηλον Συμβολισμόν ὅπου ἔχει κ. ἐκδότα καί Διευθυντά, ἐπισκέψεις δέν γίνονται πολύ συχνά τέτοιου εἴδους, οὔτε ἔχουν τήν τιμήν πολλές περιοχές τέτοιου εἴδους Ὑψηλοτάτου παρουσίας ὅπως παρακαλῶ εἶναι Αὐτή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ της Ἀγίας Κωνσταντινουπόλεως συνάνθρωπέ μου Διευθυντά.

Σᾶς ὑπενθυμίζω πῶς ἡ τελευταία ἐπίσκεψη ἐκτός προγράμματος της Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ εις τό Μέτσοβον, ὑπῆρξεν ἄκρως ἐντυπωσιακή ὡς πρός τήν Ὑποδοχήν καί συμμετοχήν τοῦ κόσμου, εις τό Μέτσοβον. Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ ὁλοκλήρωσεν τήν πενθήμερον παραμονήν εις τά Ἰωάννινα καί ἀναχώρησεν διά τήν ΑΓΙΑΝ, ΙΕΡΑΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΝ.

Σᾶς ὑπενθυμίζω, πληροφορῶ καί γνωρίζω πῶς ἡ Ὑποδοχή ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ἐγένεν εις τήν κεντρικήν πλατείαν ἀπό ἑφιππους νεαροῦς Μετσοβίτες καί γυναῖκες ντυμένες μέ παραδοσιακές στολές, ὅπου τόν συνόδευαν εις τόν Ἱερόν Ναόν της Ἀγίας Παρασκευῆς βοήθειά μας. Ἐνῶ ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ ἀφού τίμησεν μέ τό ὀφίτσιο τόν ὁμότιμον καθηγητήν κύριον Μιχάλη Τρίτο ἀμέσως ἀνεχώρησεν διά Ἰωάννινα. Συνέχισεν τό ταξίδι του διά τήν Ἱεράν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΝ.

Σεβαστέ Διευθυντά κ. Σωτήριε Τουφίδη, κυρίες, κύριοι Ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ ΚΟΝΙΤΣΑ, συνεχίζοντας ἄς ἐπιτραπεί εις τόν συνάνθρωπόν σας της

διπλανής πόρτας αλλά και της καθημερινότητας, νά εκφράσει την ταπεινήν του άποψη-γνώμη του, πώς ή πολιτική εξουσία, ή θρησκευτική θεσμική εξουσία τά τελευταία τριάντα (30) συναπτά έτη, παρακαλώ πολύ τόν άριθμόν, είναι κατωτέρα των περιστάσεων, μέ τά όδυνηρά, δυσάρεστα γνωστά άποτέλεσματα της Μεγαλοπρεπούς έρημοποίησως, φυλλορροής, περιθωριοποίησως, έγκαταλείψεως και νά βυθίζεται μέ χαρακτηριστική, θαυμαστή άνεση εις τόν μαρασμόν και δέν σās κρύβω φίλες, φίλοι καλосυνάτοι άναγνώστες του φιλόξενου περιοδικου ΚΟΝΙΤΣΑ και άπανταχού Κονιτσιώτες, εξαιρετικώς άνησυχώ, φοβούμαι, όχι μόνον, άν ή Δημοτική, Έκκλησιαστική θεσμική εξουσία, μέ Αδιάσπαστη ένότητα, χέρι-χέρι και την ένεργόν συμπάραστασιν, παρουσίαν του κυριάρχου ΛΑΟΥ της Ακριτικής ΚΟΝΙΤΣΗΣ, ότι τά επόμενα ελάχιστα έτη, πού ίσως, νά μήν ύπάρχω-ζώ, νά έχω έγκαταλείψει τόν μάταιον τουτον κόσμον, έκτροχιασμένον κόσμον, εύχομαι από καρδιάς πιστέψτε με νά διαψευσθώ, θριαμβευτικώς και πανηγυρικώς ή Ακριτική ΚΟΝΙΤΣΑ θά καταλήξει, καταντήσεί ένα μικρόν χωριόν, άφου δέν θά ύπάρχει ούτε τό Ειρηνοδικείον, ούτε ή Μητρόπολη Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης. Παρακαλώ άφου θά ρυμουλκηθεί, ένσωματωθεί και συνενωθεί μέ την Ίεράν Μητρόπολην των Ίωαννίνων καλосυνάτοι άναγνώστες.

Φώτιος Ζήσης του Ζήση
Κόνιτσα, 04 Αυγούστου 2022

ΕΧΑΣΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Όλοι οι Δήμοι, Χωριά κ.λπ. όμορων περιοχών και όχι μόνον με τους Συλλόγους, Αδελφότητες, προσπαθούν να αναβαθμίσουν τον τόπο τους και να φέρουν κόσμο με ό,τι καλά επακόλουθο συνεπάγεται. Εμείς, τώρα μένουμε στάσιμοι. Αρκούμαστε στο σήμερα (φάγομεν, πίομεν και απολαύσομεν) και όχι στο αύριο. Όλοι μας φταίμε. Αρχοντες και αρχόμενοι. Τόσες ευκαιρίες παρουσιάστηκαν, ώστε ο τόπος μας να βγει από την απομόνωση. Εμείς όμως, από στενοκεφαλιά, μιζέρια και ωχαδερφισμό, όχι μόνο δεν τις εκμεταλλευτήκαμε, αλλά πολλές φορές εναντιωθήκαμε. Θα απαριθμήσω μερικά τρανταχτά παραδείγματα.

Όταν ο αείμνηστος Φρόντζος, μεσουρανούσε, στα Γιάννενα με τις δραστηριότητές του, θέλησε να κάνει κάτι, για να

μείνει και στο Δήμο μας. Επειδή όμως δεν έβρισκε ανταπόκριση από το τότε Δημοτικό Συμβούλιο, απευθύνθηκε στον νεοοσύστατο Εξωραϊστικό Σύλλογο του οποίου Πρόεδρος ήταν ο αείμνηστος Ι. Παπαϊωάννου. Ηθελε να κατασκευαστεί ένα υπαίθριο θέατρο πίσω από το νυν Δημαρχείο στο λάκκο του Κρυστάλλη. Όταν πήγαμε στο Δημοτικό Συμβούλιο για να εγκρίνουν, όλοι ομόφωνα αντέδρασαν λέγοντας: «Αυτός θα μας χαλάσει το όμορφο τοιχίο που ακούμε κάθε πρωί τα κελαηδίσματα, βάζοντας τεράστια μάρμαρα;» φυσικά το πράγμα σταμάτησε!!!

Μια εταιρεία, ήθελε να χτίσει στο Λιατοβούνι, ένα μικρό ξύλινο χωριό, φυσικά τουριστικό προς εκμετάλλευση. Έψαχναν να βρουν την κατάλληλη έκταση, είτε από ιδιώτες είτε από το κράτος-Δήμο. Μόλις το

μάθανε ορισμένοι εξυπνάκηδες αυτό, προσπάθησαν να το ματαιώσουν με το αιτιολογικό πως δεν συνάδει ξύλινο χωριό στο μέρος αυτό. Φυσικά οι άνθρωποι φύγανε.

Σε μια ορειβατική εξόρμηση στα Τζουμερκα και συγκεκριμένα στα Άγναντα, έξω από το χωριό και στις παρυφές ενός λόφου βρεθήκαμε σ' ένα ξύλινο χωριό πολύ όμορφο με αθλοπαιδιές και ένα ξύλινο υπαίθριο θέατρο. Κόσμος πολός, κυρίως ξένοι, λάτρες της εξοχής και του βουνού. Ήταν η ίδια εταιρεία.

Ο Αθ. Μίσιος αφού έφτιαξε ένα μικρό ελικοδρόμιο προς τα Σέρβινα, ήρθε και εγκατέστησε ένα ελικοπτερο που εκτελούσε περιηγητικές διαδρομές στις εδώ βουνοκορφές. Μελλοντικά θα εκτελούσε δρομολόγια στις παραλίες Πρέβεζας, Ηγουμενίτσας, Κέρκυρας και Λευκάδας. Εμείς αντί να αγκαλιάσουμε αυτή την προσπάθεια, τον διώξαμε με το αιτιολογικό πως ο θόρυβος του ελικοπτερου διαταράσσει την ησυχία των άγριων ζώων και γενικώς όλου του οικολογικού συστήματος. Δεν ξέρω αν κάνανε διάβημα οι κύριοι αυτοί και προς την πολεμική Αεροπορία, να μην πετούν τα πολεμικά αεροσκάφη στη χαράδρα του Αώου. Αυτή είναι η κατάντια μας. Όταν γνωστοποιήθηκε ότι θα εγκατασταθεί στην Κόνιτσα ο «ΝΟΣΤΟΣ», μαζευτήκανε εκατοντάδες υπογραφές για τη ματαίωση του. Ευτυχώς, τόσο ο «ΝΟΣΤΟΣ» όσο και η «ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ», λειτουργούν κανονικά στον τόπο μας. Αναλογιστήκαμε ποτέ, πόσες οικογένειες εργάζονται εκεί και πόσα καταστήματα είναι προμηθευτές;

Είχαμε την ευλογία του Θεού να γεννηθεί ένας Άγιος στον τόπο μας. Καθημερινά και κυρίως τα Σαββατοκύριακα πολλές δεκάδες ανθρώπων ανηφορίζουν προς την Ι.Μ. Στομίου να προσκυνήσουν τον

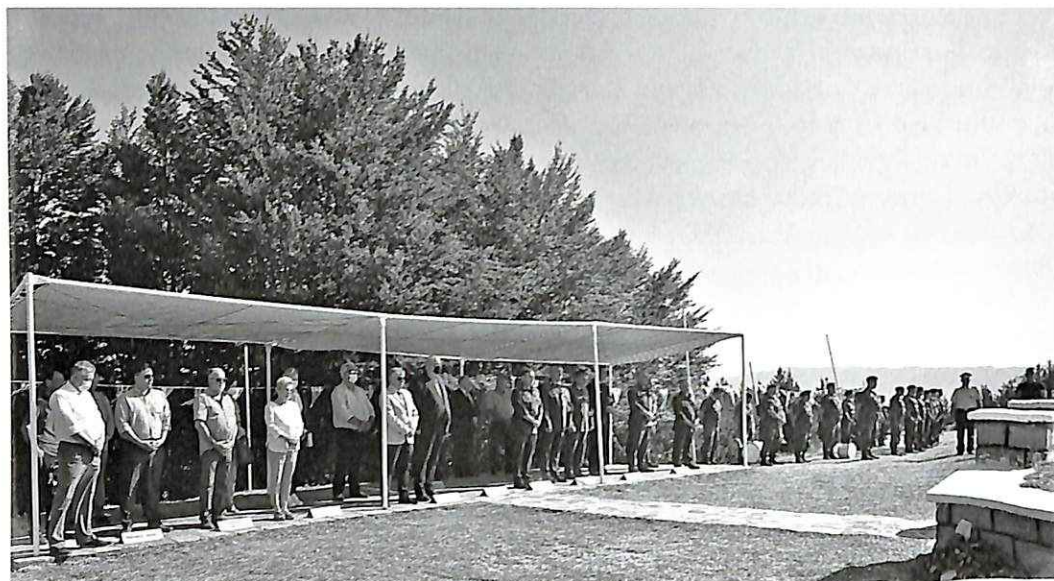
Άγιο Παΐσιο. Εμείς τι κάναμε; Δεν γνωρίζω ποιας υπηρεσίας ήταν η φαινή ιδέα να κλειδωθεί η πόρτα στο γεφύρι, με αποτέλεσμα να μειωθεί αισθητά η επισκεψιμότητα. Πολλοί και κυρίως άνθρωποι περασμένης ηλικίας, πηγαίνανε μέχρι το φράγμα με αυτοκίνητο, φανταστείτε να συμβεί κάποιο ατύχημα και να ψάχνουμε να βρούμε κλειδί για να μεταφερθεί ο άρρωστος στο Νοσοκομείο. Το κτίριο που είναι δίπλα στην πόρτα, δεν έγινε για έλεγχο; Ας τοποθετήσει ο Δήμος έναν από τους εξαμηνίτες για έλεγχο των αυτοκινήτων και της προσβασιμότητας.

Αυτά τα περιβόητα λουτρά Καβασιλών θα αξιοποιηθούν ποτέ; Όλοι οι υποψήφιοι Δήμαρχοι με σημαία τα Καβάσιλα ξεκινάγανε την ομιλία τους. Δυο φορές δρομολογήθηκε η ανασυγκρότησή τους, αλλά την τελευταία στιγμή ματαιώθηκε. Ο λόγος; Είναι γραμμένος στα πρακτικά του Δήμου. Σήμερα (δυστυχώς) ο δήμος παραχώρησε την εκμετάλλευσή τους σε ιδιώτη μέσα από δημοπράτηση. Στα Μ.Μ.Ε σχεδόν καθημερινά διαφημίζονται τα Ζαγοροχώρια. Τελευταία και τα Τζουμερκα. Η Κόνιτσα με τα τόσα παραδοσιακά χωριά, με ωραίους ξενώνες, με βρύσες και γεφύρια πέτρινα μικρά μουσεία, κτλ, είναι άγνωστη στον πολύ κόσμο γιατί δεν υπάρχει η σχετική διαφήμιση από το Δήμο, από τους επαγγελματίες - η μόνη πόλη που δεν έχει Εμπορικό Σύλλογο. Στο αεροδρόμιο Ιωαννίνων ούτε μια φωτογραφία της Κόνιτσας δεν υπάρχει, ενώ άλλες περιοχές μέχρι λεπτομερείς χάρτες έχουν αναρτημένους. Με τέτοια μυαλά, με τη νωχελικότητα την καχυποψία για τον πλησίον μας και γενικά τον ωχαδερφισμό, τόπος μας ποτέ δε θα πάει μπροστά.

Ε. Ευαγγελίδης
Μόνιμος κάτοικος Κόνιτσας

ΦΟΥΡΚΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ:

Εκδηλώσεις μνήμης για την Γυναίκα της Πίνδου,
τους αξιωματικούς Κων/νο Δαβάκη, Αλέξανδρο Διάκο
και όλους τους ήρωες του έπους του 1940

Τη μνήμη της γυναίκας της Πίνδου, των αξιωματικών Κωνσταντίνου Δαβάκη, Αλέξανδρου Διάκου και όλων των ηρώων του έπους του 1940, παρουσία του Περιφερειάρχη Ηπείρου και του Δημάρχου Κόνιτσας, τίμησαν η Περιφέρεια Ηπείρου, ο Δήμος Κόνιτσας και η Κοινότητα Φούρκας με τη διοργάνωση επετειακών εκδηλώσεων στη Φούρκα Κόνιτσας την Τετάρτη 20 Ιουλίου 2022.

Στο εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία ύψωμα του Προφήτη Ηλία στη Φούρκα τελέσθηκε Θεία Λειτουργία και στο μνημείο των πεσόντων εψάλη δοξολογία και επιμνημόσυνη δέηση, χοροστατούν-

τος του Μητροπολίτη Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέα. Ακολούθησε στέψη προτομών των ηρώων Κωνσταντίνου Δαβάκη και Αλέξανδρου Διάκου, κατάθεση στεφάνων, σύντομη τοπογραφική ενημέρωση από τον Υποδιοικητή του 583 Τάγματος Προκαλύψεως Ταγματάρχη Γεώργιο Ντόνα, ενώ τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε η φιλόλογος Γιάννα Νίκου με θέμα «Το έπος του '40 μας καθοδηγεί».

Στη συνέχεια ακολούθησε μικρή δέξιση από την Περιφέρεια Ηπείρου και το Δήμο Κόνιτσας στην πλατεία της Κοινότητας Φούρκας, όπου ο Δήμαρχος

Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου απηύθυνε χαιρετισμό και υποδέχτηκε τους προσκεκλημένους, ενώ χαιρετισμό απηύθυνε και ο Περιφερειάρχης Ηπείρου Αλέξανδρος Κακριμάνης.

Ως εκπρόσωπος της Κυβέρνησης είχε οριστεί ο Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη Ελευθέριος Οικονόμου, αλλά δεν κατέστη δυνατό να παρευθύνει λόγω έκτακτων ανειλημμένων κυβερνητικών υποχρεώσεων. Τις εκδηλώσεις τίμησαν με την παρουσία τους ο Περιφερειάρχης Ηπείρου Αλέξανδρος Κακριμάνης, ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, ο Διοικητής της 8ης Ταξιαρχίας Ταξιαρ-

χος Παππάς Γεώργιος, ο Γενικός Περιφερειακός Αστυνομικός Διευθυντής Περιφέρειας Ηπείρου Υποσπράτηγος Κωνσταντίνος Δούβαλης, ο Αστυνομικός Διευθυντής Ιωαννίνων Βασίλειος Μουσελίμης, ο Διοικητής του 583 Τ.Π. Αντισυνταγματάρχης Χαλάστρας Περικλής, ο Διοικητής του Τάγματος Εθνοφυλακής Κόνιτσας Αντισυνταγματάρχης Τεθωρακισμένων Ζιώγας Ιωάννης, ο Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος Κόνιτσας Υπαστυνόμος Β' Παναγιώτης Νάκος, ο Διοικητής της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κόνιτσας Αντιπύραρχος Κωνσταντίνος Κίτσιος, η Αντιπεριφερειάρχης Αγνή Νάκου, ο Περιφερειακός Σύμβουλος Πρόδρομος Γαϊτανίδης, ο Πρόεδρος της Ένωσης

Αποστράτων Στρατού Νομού Ιωαννίνων Σχης ε.α. Δημήτριος Καλησπεράτης και ο Αντιπρόεδρος Σχης ε.α. Γεράκης Δημήτριος, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Εφέδρων Αξιωματικών Νομού Ιωαννίνων Οδυσσέας Κιτσάκης, ο Αντιδήμαρχος Νικόλαος Τσιλιαμάνης και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι του Δήμου Κόνιτσας Βασίλειος Σπανός, Κατερίνα Δημάρατου, Νικόλαος Καλτσούνης και Δημήτριος Γρημότσος. Ο Πρόεδρος της Κοινότητας Φούρκας Θεόδωρος Ράδος, ως εκπρόσωπος της οικογένειας Δαβάκη ο Δημήτρης Δαβάκης, εκπρόσωποι στρα-

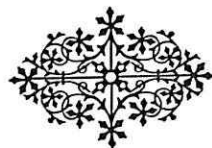

τιωτικών, αστυνομικών, πυροσβεστικών, τοπικών αρχών, κομμάτων και φορέων, κάτοικοι της Φούρκας και των όμορων Κοινοτήτων.

Στην εκδήλωση διαβάστηκε χαιρετισμός των Βουλευτών Ιωαννίνων Μαρίας Κεφάλαι και Σταύρου Καλογιάννη, που απουσίασαν λόγω ανειλημμένων κοινοβουλευτικών υποχρεώσεων και στο τέλος έκλεισε ο Ηπειρώτης τραγουδιστής δημοτικών παραδοσιακών τραγουδιών Σάββας

Σιάτρας με ένα μοιρολόι, τιμώντας τους νεκρούς του έπους του 1940.

Ο Δήμαρχος ευχαρίστησε την Περιφέρεια για τη συμβολή της στην υλοποίηση των εκδηλώσεων, τους συντελεστές τους, τον Διοικητή της 8ης Ταξιαρχίας, τους Διοικητές του 583 Τ.Π. και Τ.Ε., την Αστυνομία, τους κατοίκους της Κοινότητας Φούρκας και όσους τίμησαν με την παρουσία τους την ημέρα τιμής και μνήμης.

Αηδονοχώρι - Μαρτυρικό χωριό Δήμου Κόνιτσας 79 χρόνια από το Ολοκαύτωμα του Αηδονοχωρίου

Το Σάββατο 9 Ιουλίου 2022, με τη συμπλήρωση 79 ετών από το Ολοκαύτωμα του μαρτυρικού χωριού Αηδονοχωρίου του Δήμου Κόνιτσας, με ιδιαίτερο σεβασμό πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις μνήμης για τους εκτελεσθέντες κατοίκους του Αηδονοχωρίου που βίωσαν τη ναζιστική θηριωδία από την 1η Ορεινή Μεραρχία Καταδρομών «Εντελβάις» του γερμανικού στρατού.

Τις εκδηλώσεις διοργάνωσε ο Δήμος Κόνιτσας, η Κοινότητα Αηδονοχωρίου και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Αηδονοχωρίου «Το Βορτόπι». Την 9η Ιουλίου 1943 οι Γερμανοί κατακτητές πυρπόλησαν το Αηδονοχώρι και εκτέλεσαν 22 από τους κατοίκους του, σε αντίποινα για την συμμετοχή τους στην αντίσταση κατά τη διάρκεια της κατοχής. Οι εκδηλώσεις περιελάμβαναν Όρθρο, Θεία Λειτουργία και

Δοξολογία στον Ιερό ναό του χωριού χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέα, ενώ ακολούθησε επιμνημόσυνη δέηση στο Μνημείο των Ηρώων στην πλατεία του Αηδονοχωρίου, κατάθεση στεφάνων, ομιλία και μικρή δεξίωση.

Στην εκδήλωση απύθυνε χαιρετισμό ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, ο Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου Οδυσσέας Πότσης, ενώ διαβάστηκε χαιρετισμός της Βουλευτή Ιωαννίνων Μαρίας Κεφάλαι, που δεν παρέστη λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων.

Συντονιστής της εκδήλωσης ήταν ο ερευνητής - εκπρόσωπος του Πολιτιστικού Συλλόγου Αηδονοχωρίου Χριστόφορος Βλάχος με βάση το ιστορικό αρχείο του οποίου εκφωνήθηκε η κεντρική

ομιλία από τη φιλόλογο Γιάννα Νίκου, με την οποία παρουσιάστηκαν ιστορικά στοιχεία της περιοχής, καταδεικνύοντας τα ανεξίτηλα αποτυπώματα της γερμανικής βαρβαρότητας στο Αηδονοχώρι. Η εκδήλωση έκλεισε με έναν ιδιαίτερο τρόπο με ένα μοιρολόι από τον Ηπειρώτη τραγουδιστή δημοτικών παραδοσιακών τραγουδιών Σάββα Σιάτρα.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέας, ο Δήμαρχος Κονίτσας Νικόλαος Εξάρχου, ο Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου Οδυσσεάς Πότσης, ο Αστυνομικός Υποδιευθυντής Δημήτριος Διαμάντης ως εκπρόσωπος της Διεύθυνσης Αστυνομίας Ιωαννίνων, ο Διοικητής του 583 Τάγματος Κονίτσας Αντισυνταγματάρχης Χαλάστρας Περικλής, ο Διοικητής του Τάγματος Εθνοφυλακής Κονίτσας Αντισυνταγματάρχης Τεθωρακισμένων Ζιώγας Ιωάννης, ο Διοικητής του

Αστυνομικού Τμήματος Κονίτσας Παναγιώτης Νάκος, ο τέως Δήμαρχος Κονίτσας Ανδρέας Παπασπύρου, η Δημοτική Σύμβουλος Κατερίνα Δημάρατου, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κονίτσας Πρόδρομος Χατζνεφραιμίδης, ο Μιχάλης Οικονομίδης καθηγητής Καλών Τεχνών και γλύπτης, ο Πρόεδρος του Εκπολιτιστικού Συλλόγου Κεφαλοβρύσου Γεώργιος Μάνης, οι κάτοικοι του Αηδονοχωρίου και της ευρύτερης περιοχής.

Ο Δήμαρχος ευχαριστεί θερμά όσους τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση μνήμης, τους συντελεστές της και κυρίως τον Χριστόφορο Βλάχο, με τις ενέργειες του οποίου το Αηδονοχώρι εντάχθηκε επίσημα με ΦΕΚ στον κατάλογο των Μαρτυρικών Πόλεων και Χωριών της Ελλάδας, την Πρόεδρο της Κοινότητας Στυλιανή Τάσσου και τις γυναίκες του χωριού που φρόντισαν για τα υπέροχα εδέσματα της δεξίωσης.

79η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΟΥ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟΥ 9 ΙΟΥΛΙΟΥ 1943

Ο πρόεδρος του Δ.Δ. και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Μολυβδοσκεπάστου, διοργάνωσαν την Κυριακή 10 Ιουλίου 2022, εκδήλωση τιμής και μνήμης για την 79η επέτειο του ολοκαυτώματος του χωριού από τις ναζιστικές Γερμανικές δυνάμεις στις 9 Ιουλίου 1943.

Το πρωί της Κυριακής στον ιστορικό και περικαλλή ιερό ναό των Αγίων Αποστόλων, τελέστηκε από τον Αιδεσιμότατο π. Απόστολο Νάκο, Θεία Λειτουργία και μνημόσυνο για τους εκτελεσθέντες από τους Γερμανούς, ομιλία από τον εκπρόσωπο του Συλλόγου Απόστολο Τσίπη, επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνων στο Ηρώο πεσόντων του Μολυβδοσκεπάστου, από τις παρευρισκόμενες πολιτικές και στρατιωτικές αρχές. Ακολούθησε δεξίωση όλων των παρευρισκόμενων, στις πηγές του Αγίου Γεωργίου.

Από τον ομιλητή έγινε ιδιαίτερη αναφορά για το ιστορικό του ολοκαυτώματος του χωριού στις 9 Ιουλίου 1943, και για τους εκτελεσθέντες : Γόρα Ερμανουήλ, Τζιάτσο Σπυρίδωνα, Ροΐδη Νικόλαο, Μπέρτζο Απόστολο, και Τζιαβάρια Κωνσταντίνο, από ναζιστική Γερμανική ομάδα της 1ης Ορεινής Μεραρχίας «Εντελβαίς».

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους, ο Δήμαρχος Κονίτσας κ. Νικό-

λαος Εξάρχου, ο Υποδιοικητής του 583 Τ.Π. Ταγματάρχης Γεώργιος Ντόνας, ο τέως Δήμαρχος Ιωαννίνων κ. Φίλιππος Φίλιος, ο τέως Δήμαρχος Κονίτσας κ. Ανδρέας Παπασπύρου, ο πρόεδρος του Δ.Δ. Μολυβδοσκεπάστου κ. Πρόκος Σταμάτιος, ο πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου κ. Μάνης Μιχαήλ, φίλοι προσκεκλημένοι, και πολλοί χωριανοί.

Ο πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου ευχαρίστησε τους προσκεκλημένους και τους χωριανούς για την τιμητική παρουσία τους στην εκδήλωση τιμής και μνήμης του ολοκαυτώματος του χωριού. Ιδιαίτερα ευχαρίστησε τις γυναίκες του χωριού οι οποίες οργάνωσαν την δεξίωση στις πηγές του Αγίου Γεωργίου και παρασκεύασαν τα προσφερόμενα εδέσματα.

Ομιλία Αποστόλου Τσίπη
Αιδεσιμότατε,

Κύριοι εκπρόσωποι των πολιτικών και στρατιωτικών αρχών,

Φίλοι προσκεκλημένοι, Αγαπητοί Χωριανοί.

Σαν σήμερα, στις 10 Ιουλίου 1943, σ' αυτόν εδώ τον πολύπαθο τόπο, την Μολυβδοσκεπάστο, την ιστορική Διπαλίτσα, οι πυκνοί καπνοί απ' τα πυρπολημένα σπίτια κρύβανε ακόμη και τον ήλιο, παντού μαύρα ντουβάρια. Θρήνοι γοεροί και μοιρολόγια δυστυχισμένων ανθρώπων

ακούγονται πάνω στα αποκαΐδια των νοικοκυριών. Η θλίψη και ο πόνος κυριαρχεί στις καρδιές των ανθρώπων. Τρία μικρά κορίτσια, θρηνολογούν πάνω στο πτώμα του εκτελεσμένου από τους Γερμανούς πατέρα τους, και μια νιόπαντρη κοπελιά, κρατά απαρηγόρητη στην αγκαλιά της τον νεκρό εικοσάχρονο άνδρα της, θύμα της Γερμανικής βαρβαρότητας, όπως και άλλοι τρεις Μολυβδοσκεπαστινοί που οι συγγενείς τους, τους βρήκαν εκτελεσμένους έξω από το χωριό.

Αυτή η зоφερή και καταθλιπτική εικόνα του Χωριού και των δυστυχισμένων κατοίκων που μόλις περιέγραψα, ήταν το αποτέλεσμα της βάρβαρης και ανελέητης στρατιωτικής επιδρομής κατά αμάχων και ανυπεράσπιστου χωριού, από τμήμα των ναζιστικών δυνάμεων της Ινς Ορεινής Γερμανικής Μεραρχίας, γνωστής με το όνομα «Έντελβαϊς», την 9η Ιουλίου 1943. Αυτή η αποφράδα ημέρα, σ' αυτόν τον αιματοβαμμένο και πολυστέφανο τόπο, δεν έσβησε ποτέ από την μνήμη των Μολυβδοσκεπαστινών. Η μνήμη του πόνου, του θανάτου, της φρίκης και του ολέθρου, που άφησε σ' αυτόν τον τόπο η ναζιστική στρατιωτική βαρβαρότητα δεν σβήνει και δεν θα σβήσει ποτέ, γιατί οι κάτοικοι της ακριτικής αυτής έπαλξης δεν ξεχνούν. Δεν ξεχνούν ποτέ τους ήρωές τους, δεν ξεχνούν τους φασίστες Γερμανούς που τους δολοφόνησαν. Και δεν ξεχνούν γιατί αιώνες τώρα, σ' αυτήν την εσχατιά της γης, δίνουν αγώνες για την πατρίδα και την ελευθερία. Στην συνειδητοποίηση των κατοίκων, του χρέους απέναντι

στους ήρωες και αγωνιστές αυτού του τόπου, αλλά και την πατρίδα, οφείλεται η καθιέρωση της επετείου του ολοκαυτώματος του χωριού στις 9 Ιουλίου κάθε χρόνου, ως ημέρα τιμής και μνήμης. Επιτρέψτε μου, για λόγους μνημοσύνης και ευγνωμοσύνης, ν' αναφέρω ότι πρωτεργάτες για την θεσμική καθιέρωση της ημέρας αυτής ως τοπικής εθνικής γιορτής, ήταν οι αείμνηστοι Θωμάς Δάφνης, πρόεδρος του χωριού και ο δάσκαλος Ριστάνης Απόστολος. Να επισημάνω επίσης ότι ο εορτασμός της επετείου αυτής στηρίχθηκε και εμπλουτίσθηκε ως προς το ιστορικό, μορφωτικό και πατριωτικό περιεχόμενο από τον Πολιτιστικό Σύλλογο του χωριού. Θεωρώ υποχρέωσή μου να επισημάνω ότι η επέτειος του ολοκαυτώματος, δεν είναι μια εθιμοτυπική υποχρέωση, με ένα δεδομένο και επαναλαμβανόμενο τελετουργικό. Όσοι έτσι το εκλαμβάνουν δεν τους έχει διδάξει τίποτε η ιστορία του τόπου, δεν έχουν κατανοήσει το ουσιαστικό περιεχόμενο της θυσίας των ηρώων και των αγώνων του λαού μας.

Κυρίες και κύριοι,

Αναμφίβολα το ουσιαστικό περιεχόμενο της επετείου αυτής, αξιακό, ιδεολογικό και πατριωτικό, είναι απόλυτα συνδεδεμένο με τα ιστορικά γεγονότα του ολοκαυτώματος και κυρίως με τις φασιστικές και απάνθρωπες επιχειρησιακές δράσεις των ναζιστικών Γερμανικών στρατευμάτων. Είναι λοιπόν χρήσιμο να γνωρίσουμε έστω και συνοπτικά τα ιστορικά γεγονότα του ολοκαυτώματος της

Μολυβδοσκεπάστου, από τις ναζιστικές Γερμανικές δυνάμεις της Ινς Ορεινής Μεραρχίας (Εντελβαϊς), και όλοι θα αντιληφθούμε γιατί στο πέρασμά της με ιδιαίτερη σκληρότητα, χωρίς οίκτο και έλεος, πυρπολούσαν, κατέστρεφαν, λεηλατούσαν και εκτελούσαν αναίτια αμάχους.

Η Γερμανική Ιν Ορεινή Μεραρχία δημιουργήθηκε την 31η Μαΐου 1938 από την Βέρμαχτ, ως αναβάθμιση της προϋπάρχουσας Ορεινής Ταξιαρχίας, μετά από την αναίμακτο κατάκτηση της Αυστρίας. Ως διακριτικό της Ινς Ο. Μ. ορίστηκε το άνθος του αλπικού φυτού Εντελβαϊς, το οποίο και όλοι φέρουν ως σήμα στο πηλήκιο και τα μανίκια. Η Ιν Ο.Μ. έλαβε μέρος σε όλες της μάχες του Γ' Ράιχ. Στις αρχές του 1943, μετά και την αποτυχία των Γερμανικών δυνάμεων στο μέτωπο της Ρωσίας - επιχείρηση «Μπαρμπαρόσα» - με εντολή του Χίτλερ η Ιν Ο.Μ. αποσπάται από το μέτωπο της Ρωσίας και υπό την διοίκηση του νέου διοικητή στρατηγού Στέπνερ μεταφέρεται στην πόλη της Σερβίας Μιτρόβιτσα. Ο Χίτλερ υποχρεώθηκε στην απόφαση αυτή, γιατί διαπίστωσε ότι οι Ιταλοί ως κατοχική δύναμη είχαν χάσει την μάχη του ελέγχου, στα Βαλκάνια έχει φουντώσει το αντάρτικο κίνημα και γιατί πίστεψε στις παραπλανητικές κινήσεις των Συμμαχικών Δυνάμεων για απόβαση στα παράλια της Δυτικής Ελλάδας. (Σχέδιο Animals). Η εντολή που δόθηκε στην Ιν Ο.Μ. ήταν να εκτελούνται επί τόπου οι στασιαστές, οι ένοπλοι αιχμάλωτοι και οι υποστηρικτές τους. Να καταστρέφουν και να πυρπολούν κάθε χωριό

και οικισμό στο διάβα τους. Μετά τις επιχειρήσεις στην Σερβία, Μαυροβούνιο και Βόρεια Αλβανία (επιχείρηση Μαύρο) ο Χίτλερ δίνει εντολή να κινηθεί αμέσως η Μεραρχία προς Σκόπια - Φλώρινα - Ερσέκα - Λεσκοβίκι - Ιωάννινα. Πρόκειται για το σχέδιο «Δέλτα», το οποίο προέβλεπε την εκκαθάριση της Ηπείρου από τις αντάρτικες ομάδες και την εξασφάλιση της ελεύθερης διακίνησης των Γερμανικών δυνάμεων επι των οδικών αξόνων προς Ιωάννινα, Αρτα και Ηγουμενίτσα. Παρά την αντίσταση των Αλβανικών αντάρτικων δυνάμεων η Γερμανική εμπροσθοφυλακή υπό τον συνταγματάρχη Ζόμμερ φθάνει νότια της Ερσέκας προς το Λεσκοβίκι και ζητά ενισχύσεις γιατί πληροφορείται ότι το Λεσκοβίκι είναι έδρα ανταρτών. Αμέσως δίνεται εντολή στον Συνταγματάρχη Ζάλμινγκερ να σπεύσει με το 2° Τάγμα και μια μονάδα Μηχανικού και με εντολή να εξοντώσει τους αντάρτες στο Λεσκοβίκι, να καταλάβει την γέφυρα στο Περάτι (Μέρτζιανη) και να την επισκευάσει. Το Λεσκοβίκι, μετά από πολύνεκρες μάχες στις 7 και 8 Ιουλίου καταλαμβάνεται από τους Γερμανούς. Η καταστροφή είναι ολοκληρωτική.

Οι Μολυβδοσκεπαστινοί βλέπανε το βράδυ της 7ης Ιουλίου το Λεσκοβίκι να καίγεται. Είχαν όμως την κρυφή ελπίδα ότι οι Γερμανοί δεν θα έλθουν στο χωριό γιατί δεν υπήρχαν ανταρτικές ομάδες. Το απόγευμα της 8ης Ιουλίου οι Γερμανοί περνάνε την Μέρτζιανη και στρατοπεδεύουν στην θέση «Παζάρια» της Μελισσόπετρας. Το πρωί της 9ης Ιουλίου με εν-

τολή του συνταγματάρχη Ζόμμερ οι Γερμανοί πυρπολούν το χωριό Καλόβρυση και εκτελούν 6 κατοίκους. Ταυτόχρονα μια ομάδα του 6^{ου} Λόχου περνά την Μεσογέφυρα και κατευθύνεται προς την Ι. Μ. Μολυβδοσκεπάστου. Οι κάτοικοι του χωριού βλέπουν καθαρά ότι διατρέχουν σοβαρό κίνδυνο και σπεύδουν, όσοι δεν είχαν ήδη φύγει, να κρυφτούν στα ριζά του βουνού και στο ρέμα του Αγίου Χριστόφορου στην θέση Βαρλαάμ. Οι Γερμανοί φθάνοντας στο Μοναστήρι βάζουν φωτιά στα κελιά της Μονής και στις θημωνιές των σιτηρών. Στην συνέχεια πεζοί ανεβαίνουν στο χωριό. Στην είσοδο του χωριού, στο αλώνι, βρίσκουν τον Σπύρο Τζιάτζο που δεν έφυγε, πιστεύοντας ότι θα διασώσει το βιός του. Τον βάζουν να φωνάζει τους χωριανούς να επιστρέψουν στο χωριό. Με τρεμάμενη φωνή καλεί τρεις φορές τους χωριανούς και μετά επιστρέφει στο σπίτι του. Οι Γερμανοί βλέποντας ότι το χωριό είναι άδειο, διασκορπίζονται μέσα στο χωριό και βάζουν φωτιά σ' όλα τα σπίτια, σε τρεις εκκλησίες και εκτελούν όποιον βρίσκουν μπροστά τους. Πρώτον εκτέλεσαν τον Σπύρο Τζιάτζο που τον συνάντησαν έξω από το σπίτι του, μπροστά στα έντρομα μάτια των παιδιών του και της γυναίκας του, που ακούγοντας την φωνή του να τους καλεί, έσπευσαν να επιστρέψουν και γίνανε μάρτυρες της εκτέλεσής του. Δεύτερος εκτελείται στο κέντρο του χωριού, ο νεαρός και νιόπαντρος Μανόλης Γόρας, μόλις είκοσι ετών. Οι Γερμανοί λεηλατώντας και πυρπολώντας μέχρι την κορυφή του χωριού όλα τα σπίτια και τρεις εκκλησίες,

συλλαμβάνουν τρεις κατοίκους, τον Ροΐδη Νικόλαο, τον Μπέρτζο Απόστολο και τον Τζιαβάρα Κωνσταντίνο, δάσκαλο και ιεροψάλτη που ήδη είχε χάσει το παιδί του Αριστείδη, 31 ετών, στις μάχες του Αλβανικού μετώπου το 1940. Τους τρεις συλληφθέντες τους φορτώνουν βαριά κιβώτια με οπλισμό και πυρομαχικά, τους οδηγούν προς την Ψηλοτέρα και λίγο πριν φθάσουν, στην θέση Μαντασίνια τους εκτελούν.

Έτσι οι Γερμανοί φασίστες, αναίτια, αδίστακτα, και ανελέητα ολοκλήρωσαν την ολοσχερή καταστροφή της Μολυβδοσκεπάστου. Η ιστορική Διπαλίτσα, για μια ακόμη φορά καταστρέφεται, για μια ακόμη φορά, θρήνοι, κλαυθμοί και μοιρολόγια ηχούν και κυριαρχούν παντού. Για μια ακόμη φορά οι Μολυβδοσκεπαστινοί χάνουν τα παιδιά τους, τα σπίτια τους, το βιό τους από βάρβαρους κατακτητές. Οι τραγικές εικόνες της καταστροφής δεν θα σβήσουν ποτέ από την μνήμη τους και η πίκρα και ο πόνος γίνονται μοιρολόι με τους στίχους του Διπαλιτσιώτη Τάκη Πρόκου και το κλαρίνο του ξακουστού στο Πωγώνι Κουλού.

*«... Μαύρα ντουβάρια μείνανε και
σπίτια γκρεμισμένα*

*Κ' οι Διπαλιτσιώτες πήραν τον δρόμο
για τα ξένα....*

*Σήκω Κουλέ για να το πεις, σήκω να
το λαλήσεις*

*Της Διπαλίτσας το Χαμό να τον μοι-
ρολογήσεις»*

Κυρίες και κύριοι.

Από την συνοπτική αυτή εξιστόρηση του ολοκαυτώματος της Μολυβδοσκεπάστου, όλοι πιστεύω αντιλαμβανόμαστε ότι το φρικτό αυτό ραντεβού του χωριού μας με τον θάνατο και την καταστροφή, που κανείς δεν φανταζόταν ότι θα γίνει εκείνο το πρωινό της 9ης Ιουλίου 1943, δεν είναι ένα τυχαίο πολεμικό γεγονός, δεν οφείλεται σε προσωπικές πρωτοβουλίες και δεν είναι μια πράξη εκδίκησης ή αντεκδίκησης. Η βία που σημάδεψε τον μαρτυρικό αυτό τόπο, είναι η έκφραση και πραγμάτωση μιας φασιστικής ιδεολογίας που διακατέχει όλο το τρίτο Ράϊχ στην πορεία του για την δημιουργία της Μεγάλης Γερμανίας. Η χρήση από τον Γερμανικό Στρατό της ακραίας βίας για την καθυπόταξη του αντιπάλου και την επιβολή της ειρήνης του τρόμου, είναι μια κεντρική ελεγχόμενη επιλογή του τρίτου Ράϊχ με ιδεολογικό - ναζιστικό πνεύμα που έχει διαπεράσει και εδραιωθεί σε θεσμούς και συνειδήσεις. Το πνεύμα αυτό της φασιστικής βίας είναι απολύτως διακριτό στην δράση της Ιns O.M. Έντελβαϊς, η οποία ακολουθώντας την διαδρομή Σερβία, Μαυροβούνιο, Σκόπια, Αλβανία, Ήπειρο, σκορπά παντού τον θάνατο, την καταστροφή, εκτελεί εν ψυχρώ αμάχους, αιχμαλώτους, και κρατά ομήρους. Παντού αφήνει το αίμα, τηρό της στίγμα και μια πύρινη κόλαση που κατακαίει σπίτια, περιουσίες, ζωές και ανθρώπους.

Να γιατί εκείνο το πρωινό της 9ης Ιουλίου 1943 οι Μολυβδοσκεπαστινοί δεν συναντήθηκαν με έναν συμβατικό αντίπαλο στο πλαίσιο ενός παραδοσιακού

πολέμου, αλλά με έναν εκθρόνιστο και αποφασισμένο να παραβιάσει συνειδητά κάθε γραπτό και εθιμικό δίκαιο, να σκοτώσει, να πυρπολήσει, να καταστρέψει.

Να γιατί η θυσία των Μολυβδοσκεπαστινών δεν ήταν απλά μια πράξη αντίστασης σ' ένα πολεμικό επεισόδιο, αλλά πράξη αντίστασης στον Γερμανοφασισμό, μια ουσιαστική συνεισφορά στον αγώνα για την υπεράσπιση της ελευθερίας, της εθνικής ανεξαρτησίας και της δημοκρατίας.

Να γιατί η σημερινή ημέρα και η κάθε επέτειος αυτής της ημέρας, δεν είναι μια εθιμοτυπική υποχρέωση, αλλά μια ημέρα που το ουσιαστικό της περιεχόμενο ταυτίζεται με τις αξίες της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της πατρίδας, του πολιτισμού.

Να γιατί η συμμετοχή μας, σ' αυτές τις εκδηλώσεις τιμής και μνήμης των ηρωικών στιγμών του λαού μας, γίνεται, ιδιαίτερα για τους νέους, βιωματική διαπαιδαγωγική διαδικασία που μας μορφώνει, ενισχύει την ιστορική μας μνήμη, μας εξυψώνει πνευματικά και μας κάνει εθνικά υπερήφανους.

Κυρίες και κύριοι,

Σήμερα που η ειρήνη ματώνει σε πολλά μέρη του κόσμου, σήμερα που ανθρώπινα δικαιώματα καταπατώνται, σήμερα που κράτη διαμελίζονται και λαοί αναζητούν την ελευθερία τους, τα θύματα της φασιστικής Γερμανικής θηριωδίας, μας κάνουν να κατανοήσουμε καλύτερα την διαχρονική αξία της ελευθε-

ρίας, της ειρήνης και της πατρίδας, αλλά και την αναγκαιότητα του διαρκούς και καθημερινού αγώνα όλων μας για την διατήρηση και διαφύλαξη αυτών των αξιών και αγαθών. Μιλώ για καθημερινό αγώνα, γιατί η ελευθερία ενός λαού, η ειρηνική διαβίωση και η κοινωνική γαλήνη, δεν κινδυνεύουν μόνο από εξωτερικούς εχθρούς, που κάποτε μπορεί να κληθούμε να αντιμετωπίσουμε, αλλά και από εσωτερικούς. Και εννοώ όλους αυτούς που στο όνομα μιας δήθεν ιδεολογίας, πατριωτισμού και εθνικισμού, δολοφονούν, πυρπολούν, καταστρέφουν και εκβιάζουν. Όλοι αυτοί συνειδητά ή όχι είναι εχθροί της ελευθερίας και της δημοκρατίας. Δυστυχώς και σήμερα ο φασισμός και οι εκφραστές τους είναι δίπλα μας, στη γειτονιά μας, στη πόλη μας, στην Ελλάδα, στην Ευρώπη, παντού. Αμετανόητοι για τα όσα δεινά έζησε η ανθρωπότητα από τις φασιστικές πολιτικές και στρατιωτικές επιχειρήσεις (πραξικοπήματα, δικτατορίες, παγκόσμιοι πόλεμοι, εξορίες και εκτελέσεις πολιτών) οραματίζονται να επανέλθουν και να κυριαρχήσουν στο κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο των κρατών με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ζωή των πολιτών και της δημοκρατίας. Τέτοιες προσπάθειες τις ζήσαμε στην χώρα μας, ευτυχώς για λίγο γιατί ο λαός τους έβαλε και πάλι στο περιθώριο. Τέτοιες προσπάθειες γνωρίζουμε όλοι ότι γίνονται σε πολλά ευρωπαϊκά κράτη. Για να κατανοήσουμε ότι ο κίνδυνος της επικράτησης του φασισμού είναι υπαρκτός, θα σας αναφέρω μια ετήσια πανη-

γυρική εκδήλωση ναζιστών στην Γερμανία.¹ Κάθε χρόνο, την Πεντηκοστή, στο Μίτενβαλντ της Βαυαρίας, βετεράνοι του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και νοσιαλγοί του ναζιστικού παρελθόντος, συναντιούνται και θυμούνται τα «ηρωικά» κατορθώματα της Γερμανικής μεραρχίας Εντελβάις. Φυσικά, αυτά τα κατορθώματα δεν είναι τίποτα άλλο από τα ατιμώρητα εγκλήματα πολέμου κατά του άμαχου πληθυσμού. Να θυμίσω, ότι στην περιοχή αυτή υπήρξε Δήμαρχος ο γιός του αιμοσταγούς συνταγματάρχη Ζάλμινγκερ της Ιns O.M. Εντελβάις, ο οποίος ευθύνεται για τις περισσότερες σφαγές στην Ήπειρο. Ο δήμαρχος αυτός αρνήθηκε να δεχθεί αντιπροσωπεία Ηπειρωτών από τα μαρτυρικά χωριά. Όλοι πια αντιλαμβανόμαστε, ότι ο αγώνας μας κατά του φασισμού δεν είναι μόνο αναγκαίο να είναι καθημερινός είναι και μια πράξη ευθύνης και χρέους απέναντι στην πατρίδα μας και την δημοκρατία.

Κυρίες και κύριοι,

Σε λίγο θα βρεθούμε όλοι στο Ηρώο του χωριού μας, ταπεινοί προσκυνητές, και με περηφάνεια για τον πολιτισμό μας και την πατρίδα, θα καταθέσουμε ένα δάφνινο στεφάνι και ένα δάκρυ στην μνήμη των αθάνατων νεκρών μας. Για μας όμως τους Μολυβδοσκεπαστινούς το χρέος μας δεν τελειώνει εδώ. Είναι απαράδεκτο, το ιστορικό χωριό μας, μια ζωντανή έπαλξη Ελληνισμού και Ορθοδοξίας ανά τους αιώνες, μετά από τόσες καταστροφές και θυσίες για

¹ ΕΡΤ, «ΜΗΧΑΝΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ»

τα ιερά και τα όσια της πατρίδας, να μην έχει αναγνωριστεί ακόμη ως «Μαρτυρικό Χωριό». Γνωρίζω ότι η αναγνώριση αυτή δεν χορηγείται αυτοδικαίως από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς. Όμως είναι ιστορικά απαράδεκτο και ηθικά ανεπίτρεπτο να υπάρχουν στην χώρα μας χωριά που υπέστησαν την ναζιστική θηριωδία και ακόμη δεν έχουν αναγνωριστεί ως Μαρτυρικά. Η κατάσταση αυτή δεν πρέπει να συνεχισθεί γιατί είναι σαν να αγνοούμε ή ν' αρνούμαστε την ιστορική πραγματικότητα και βέβαια να περιορίζουμε τις απαιτήσεις μας για τις πολεμικές αποζημιώσεις, που ήδη η χώρα μας τα τελευταία χρόνια με ομόφωνη απόφαση της Ελληνικής Βουλής έχει επαναφέρει στο προσκήνιο των διεκδικήσεων από την Γερμανία. Ας το συνειδητοποιήσουμε εμείς οι Μολυβδοσκεπαστινοί, η ευθύνη μας για την καθυστέρηση αυτή της αναγνώρισης είναι πολύ βαριά και θα μας σιγματίζει ηθικά και ιοπορικά. Το χρέος μας απέναντι στην ιστορία του χωριού δεν μπορεί και δε πρέπει να εξαντλείται με την αυτονόητη υποχρέωση απόδοσης τιμής και ευγνωμοσύνης στις επετείους. Πρέπει όλοι μαζί συντονισμένα, κάτοικοι και φορείς, να ενεργοποιηθούμε για την καταγραφή και ανάδειξη των ιστορικών στοιχείων του ολοκαυτώματος του χωριού, να διορθώσουμε ακόμη και λανθασμένες καταγραφές στα κρατικά αρχεία, όπως του Μανόλη Γόρα που εκτελέστηκε από τους Γερμανούς και τα στρατολογικά έγγραφα αναγράφουν ότι «πέθανε εν τη οικία του», να

συγκροτήσουμε έναν πλήρη φάκελο και να ζητήσουμε από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς την αναγνώριση του χωριού μας ως «Μαρτυρικού Χωριού»

Η αναγνώριση αυτή του χωριού μας, ως μαρτυρικού τόπου δεν θα είναι απλά και μόνο μια ιστορική δικαίωση των κατοίκων που υπήρξαν θύματα της ναζιστικής θηριωδίας. Θα είναι και μια συμβολή στη διαπαιδαγώγηση της νέας γενιάς στις αξίες της ειρηνικής συμβίωσης και της ευρωπαϊκής συνεργασίας βασισμένης πάνω σε έναν κοινό κώδικα αξιών, στοιχείο του οποίου θα είναι, ανάμεσα στα άλλα, η ειλικρινής αναγνώριση των σφαλμάτων του παρελθόντος και κυρίως των παραβιάσεων των πανανθρώπινων κανόνων της ηθικής, με την ελπίδα ότι θα αποφύγουμε την επανάληψή τους στο μέλλον. Να μην ξεχνάμε, ότι έτσι κ' αλλιώς στις νεότερες γενιές θα καταλήξει η διαχείριση της ιστορικής μνήμης των αγώνων και των θυσιών των κατοίκων αυτού του τόπου. Και βέβαια σ' όλους εμάς που κατοικούμε ή καταγόμαστε από την Μολυβδοσκεπαστη, ανήκει η ιστορική ευθύνη να κρατήσουμε άσβεστη τη φλόγα της μνήμης, να αναζητήσουμε δικαίωση για τα θύματα της γερμανικής θηριωδίας και να αναγνωρίσουμε την Μολυβδοσκεπαστη ως «Μαρτυρικό Χωριό». Ας το προσπαθήσουμε όλοι μαζί. Σας ευχαριστώ.

Μολυβδοσκεπαστός
10/07/ 2022
Τσίπης Κ. Απόστολος

ΚΟΝΙΤΣΑ: ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΑΝ ΟΙ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΪΣΙΟΥ

Οι εκδηλώσεις ξεκίνησαν την Κυριακή 10 Ιουλίου 2022 με επίσκεψη και ξενάγηση στην πατρική οικία του Αγίου Παΐσιου και παράκληση στο εξωκλήσι της Αγίας Βαρβάρας, παρουσία του Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων Κωνσταντίνου Τασούλα.

Τη Δευτέρα 11 Ιουλίου 2022 τελέσθηκε Θεία Λειτουργία στην Ιερά Μονή Στοιμίου, όπου μόνασε ο Άγιος και το απόγευμα της ίδιας μέρας Μέγας Πολυαρχιερατικός Εσπερινός στον Ιερό Προσκυνηματικό Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού, παρουσία του Υφυπουργού Προστασίας του Πολίτη Ελευθερίου Οικονόμου, ιερουργούντων των Μητροπολιτών Σισανίου και Σιατίστης Αθανασίου, Καστορίας κ.κ. Καλλίνικου, Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέας, ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων Κωνσταντίνος Τασούλας, ο Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Γεώργιος Αμυράς ως εκπρόσωπος της Κυβέρνησης, ο συντοπίτης μας Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη Ελευθέριος Οικονόμου, ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, η Βουλευτής Ιωαννίνων Μαρία Κεφάλαια, ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας Αντιστράτηγος Κωνσταντίνος Σκούμας, ο Διευθυντής Διαβιβάσεων του Γ' Σώματος Στρατού Συνταγματάρχης Σγουρίδης Αστέριος ως εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ Στρατηγού Κωνσταντίνου Φλώρου, ο Αστυνομικός Διευθυντής Ιωαννίνων κ. Βασίλειος Μουσελίνης, ο Αστυνομικός Υποδιευθυντής Λαγός Βασίλειος ως εκπρόσωπος της Περιφερειακής

ζητήματα που αφορούν στην περιοχή και προσφέρθηκαν αναμνηστικά δώρα.

Οι επίσημοι προσκεκλημένοι επισκέφθηκαν την Έκθεση Ζωγραφικής και την Έκθεση Αγιογραφίας του Δήμου, όπου προσφέρθηκαν εικόνες του Αγίου Παΐσιου στον Πρόεδρο της Βουλής Κων/νο Τασούλα και στον Υφυπουργό Περιβάλλοντος Γεώργιο Αμυρά.

Στις εκδηλώσεις παρέστησαν και οι Μητροπολίτες Σισανίου και Σιατίστης κ.κ. Αθανάσιος, Καστορίας κ.κ. Καλλίνικος, Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέας, ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων Κωνσταντίνος Τασούλας, ο Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Γεώργιος Αμυράς ως εκπρόσωπος της Κυβέρνησης, ο συντοπίτης μας Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη Ελευθέριος Οικονόμου, ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, η Βουλευτής Ιωαννίνων Μαρία Κεφάλαια, ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας Αντιστράτηγος Κωνσταντίνος Σκούμας, ο Διευθυντής Διαβιβάσεων του Γ' Σώματος Στρατού Συνταγματάρχης Σγουρίδης Αστέριος ως εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ Στρατηγού Κωνσταντίνου Φλώρου, ο Αστυνομικός Διευθυντής Ιωαννίνων κ. Βασίλειος Μουσελίνης, ο Αστυνομικός Υποδιευθυντής Λαγός Βασίλειος ως εκπρόσωπος της Περιφερειακής

Οι εκδηλώσεις ολοκληρώθηκαν την Τρίτη 12 Ιουλίου 2022 με πανηγυρική Πολυαρχιερατική Θεία Λειτουργία στο Ναό του Αγίου Κοσμά, παρουσία του Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας Γεωργίου Αμυρά.

Στη συνέχεια ο Δήμαρχος Κόνιτσας κ. Νικόλαος Εξάρχου δεξιώθηκε τους δημότες στο προαύλιο του Δημαρχείου και τις Αρχές στο γραφείο του, όπου τέθηκαν

©raptis lampros

Αστυνομικής Διεύθυνσης Ιωαννίνων, ο Αστυνομικός Υποδιευθυντής της Διεύθυνσης Αστυνομίας Ιωαννίνων Δημήτριος Διαμάντης, ο Διοικητής του 583 Τ.Π. Αντισυνταγματάρχης Περικλής Χαλάστρας, ο Διοικητής του Τάγματος Εθνοφυλακής Κόνιτσας Αντισυνταγματάρχης Τεθωρακισμένων Ζιώγας Ιωάννης, ο Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος Κόνιτσας Υπαστυνόμος Β' Παναγιώτης Νάκος, ο Διοικητής της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κόνιτσας Αντιπύραρχος Κωνσταντίνος Κίτσιος, ο Πρόεδρος Σχης ε.α. Δημήτριος Καλησπεράτης και μέλη της Ένωσης Αποστράτων Στρατού Νομού Ιωαννίνων, ως εκπρόσωποι της Περιφέρειας Ηπείρου οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι Γιούλα Μητρο-

κώστα και Πρόδρομος Γαϊτανίδης, οι πρώην Δήμαρχοι Κόνιτσας Παναγιώτης Γαργάλας, Πρόδρομος Χατζνεφραϊμίδης (Πρόεδρος Κοινότητας Κόνιτσας) και Ανδρέας Παπασπύρου, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Γεώργιος Σπανός και οι Αντιδήμαρχοι Νικόλαος Τσιαλιαμάνης και Αριστείδης Λαζογιάννης, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι του Δήμου Κόνιτσας Κατερίνα Δημάρατου, Ελένη Νίνου και Γεώργιος Ρόμπολος, εκπρόσωποι στρατιωτικών, αστυνομικών, πυροσβεστικών και τοπικών αρχών και πλήθος πιστών τιμώντας τον Άγιο. Μετά το πέρας των εκδηλώσεων προσφέρθηκε γεύμα στις αρχές στο εξοχικό κέντρο «Βοϊδομάτης».

ΓΙΟΡΤΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ στην ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΑ

του **Κώστα Γ. Παγανιά**

Μετά από δύο χρόνια αναγκαστικής διακοπής πραγματοποιήθηκαν φέτος στην Αετομηλίτσα οι εκδηλώσεις για την κτηνοτροφία και για τον εορτασμό της Παναγίας, της επωνομαζόμενης από τους Ντενισκιώτες Βλάχους Sumulaia (Σουμουλάια), δηλαδή Μελαχροινή.

Το τριήμερο 6, 7 και 8 Αυγούστου όλοι οι Ντενισκιώτες αλλά και πλήθος επισκεπτών από την ευρύτερη περιοχή, με τους πρώτους να εργάζονται εθελον-

τικά και τους δεύτερους να απολαμβάνουν την γνωστή σε όλους Βλάχικη φιλοξενία.

Ψητές προβατίνες, αρνιά, κοτόπουλα, πίτες, τυριά, κρασιά όλα προσφορά των χωριανών, διατέθηκαν δωρεάν σε πλήρη αφθονία σε όλους.

Το όλο χαρούμενο και όμορφο σκηνικό συμπλήρωσε το κλαρίνο του Κώστα Σμόλικά που αντηχούσε στις καταπράσινες πλαγιές του Γράμμου με τον χορό

των παρευρισκομένων σε πλήρη έξαρση.

Η φετινή γιορτή ήταν αφιερωμένη στον μεγάλο απόντα και ευεργέτη της περιοχής Θόδωρο Νιτσιάκο και σε όλους τους χωριανούς που έφυγαν από κοντά μας Τουλίκας... των οποίων τα ονόματα αναφέρθηκαν πολλάκις στις εκδηλώσεις.

Σημαντική, σημειολογική και αισιόδοξη η συνέχεια της προσφοράς αλλά και η φυσική παρουσία των απογόνων τους... Ισχυρός ο μεταλαμπαδευμένος πατριωτισμός από τους γονείς τους...

Στις εκδηλώσεις παραβρέθηκαν ο Περιφερειάρχης κ. Κακριμάνης, η βου-

λευτής κ. Κεφάλα, ο δήμαρχος Κόνιτσας κ. Εξάρχου, δημοτικοί σύμβουλοι, ο τυρέμπορος κ. Καράλης, ο πρόεδρος των μετακινούμενων κτηνοτρόφων κ. Δεκόλης, πρόεδροι συλλόγων, Κοινοτήτων κ.α.

Μπράβο σε όλους τους Ντενισκιώτες για την περιποίηση και κυρίως για τον εθελοντισμό.

Μεγάλη κοσμοσυρροή παρατηρήθηκε και τον 15Αύγουστο όπου γιορτάστηκε και τιμήθηκε η Παναγία η Σουμουλάια. Άλλο ένα τριήμερο γιορτής, χαράς και χορού με την ορχήστρα του Κοκκινόπουλου.

Καλή αντάμωση του χρόνου.

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ ΤΟΥ ΑΙΤΩΛΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Καστορίας κ.κ. Καλλινίκου και Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέα.

Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας, ο Δήμαρχος παρέθεσε δεξίωση στο Δημαρχείο Κόνιτσας για τους πολίτες και τις αρχές, όπου τέθηκαν πολλά θέματα που αφορούν στην περιοχή.

Στις θρησκευτικές εκδηλώσεις παρέστησαν ο Δήμαρχος Κόνιτσας, οι Μητροπολίτες Φθιώτιδος, Καστορίας και Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης, ο Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου Οδυσσέας Πότσης, ο Διοικητής της 8ης Μηχανοποιημένης (Μ/Π) Ταξιαρχίας Ταξίαρχος Παππάς Γεώργιος, ο Διοικητής του 583 ΤΠ Αντισυνταγματάρχης Πεζικού Χαλάστρας Περικλής, ο Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος Κόνιτσας Παναγιώτης Νάκος, ο Υποδιοικητής ΤΕΘ Κόνιτσας Ταγματάρχης Πεζικού Ρούκος Ευάγγελος, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Γεώργιος Σπανός και οι Αντιδήμαρχοι Δημήτριος Χήρας και Αριστείδης Λαζογιάννης, οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι Πρόδρομος Γαϊτανίδης και Γιούλα Μητροκώστα, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι Ανδρέας Παπασπύρου, Δημήτριος Νιτσιάκος, Κατερίνα Δημάρατου και Νικόλαος Καλτσούνης, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κόνιτσας Πρόδρομος Χατζηγεφραιμίδης, Πρόεδροι των λοιπών Κοινοτήτων του Δήμου μας, εκπρόσωποι τοπικών φορέων και πλήθος κόσμου.

Την Τρίτη 23 Αυγούστου και Τετάρτη 24 Αυγούστου 2022 πραγματοποιήθηκαν εορταστικές εκδηλώσεις από την Ιερά Μητρόπολη Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης και το Δήμο Κόνιτσας προς τιμήν του Εθναποστόλου Αγίου Κοσμά του Αιτωλού στην Κόνιτσα.

Την Τρίτη 23 Αυγούστου τελέστηκε πολυαρχιερατικός πανηγυρικός εσπερινός και την Τετάρτη 24 Αυγούστου πανηγυρική Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού χοροστατούντων των Σεβασμιωτάτων Αρχιερέων Φθιώτιδος κ.κ. Συμεών,

Η βαλανιδιά

Η Βαλανιδιά είναι δασικό δέντρο, που αναπτύσσεται ή φυτρώνει μόνη της. Αρχαία δρυς, πηγαίνοντας προς την Κεντρική Εκκλησία του χωριού μου, πιο κάτω από τον Γερο Πλάτανο, είναι η βελανιδιά, στην άκρη του δρόμου, δυστυχώς ακόμη, όχι σε καλό δρόμο, παρά τις υποσχέσεις των εκάστοτε προέδρων. Λοιπόν βαλανιδιά ή το δέντρο = αρχαία δρυς, η αγριοβελανιδιά. Σημείο αναφοράς του χωριού μας (Γεροπλάτανος).

Τι δεν είδε αυτή και τι δεν ξέρει! Φόνους, κρεμάλες, καρές, κρυφές αγάπες, ραντεβού κ.λπ.-κ.λπ.

Πολλές βαλανιδιές σχηματίζουν στα ισώματα και τις πλαγιές δρυμώνες όπως λέγονται. Τα βελανίδια είναι τροφή των ζώων. Η ρίζα της διακλαδίζεται βαθιά στο χώμα και ο κορμός της ορθώνεται ψηλός, σκεπασμένος με σκληρό φλοιό. Από τον κορμό της διακλαδίζονται ακανόνιστα τα μεγάλα κλαδιά της και με την πυκνή της φυλλωσιά της παρουσιάζει μεγαλοπρέπεια.

Γι' αυτό λέγεται και «βασιλίσσα του δάσους». Είναι δέντρο φυλλοβόλο, κι ανήκει στην κατηγορία των «διακλίνων φυτών» όπως λένε οι δασολόγοι. Ζει πολλά χρόνια. Η ξυλεία της είναι σκληρή, βαριά, η καλύτερη ξυλεία για οικοδομές και πατώματα. Η δική μας η βελανιδιά καθώς έλεγαν οι παλιοί φυτρώσε από ένα βελανίδι μόνη της το 1750 και

σιγά-σιγά μεγάλωσε. Όλοι την προσέχαναν και την προσέχουμε. Είναι από την αρχαία εποχή ιερό δέντρο. Στο μαντείο της Δωδώνης φανέρωνε τη θέληση, ο Δίας, στους ιερείς.

Από το ξύλο της βαλανιδιάς της Δωδώνης πήραν ένα κομμάτι οι Αργοναύτες και το έβαλαν στην πλώρα της Αργούς για φυλαχτό. Μύθοι πολλοί. Όλοι τους την ύμνησαν, ιδιαιτέρως όμως ο Α. Παπαδιαμάντης με τον υπέροχο λογοτέχνημά του «Υπό την Βασιλικήν Δρυν».

Σκεφτήκαμε να της κάνουμε ένα σοφά. Οι γεωπόνοι μας είπαν ΟΧΙ. Θέλει νάναι ελεύθερη να ρουφάει από παντού το νερό.

Όλοι μας την καμαρώνουμε. Και καθώς, είπαμε σχηματίζει τεράστιους κορμούς και πελώριες διακλαδώσεις. Σκέφτηκα, ως λαογράφος να γράψω μια μαρμάρινη πλάκα να την εντοιχίσω. ΟΧΙ μου είπαν οι δασολόγοι. Δίπλα να κάνεις ένα στύλο μικρό κι εκεί να τοποθετήσεις αυτή την μαρμάρινη πλάκα να θυμούνται οι παλιοί και να μαθαίνουν οι νέοι. Όλβιοι είναι εκείνοι που μαθαίνουν την ιστορία του τόπου τους.

«Όλβιος εστίν όστις γνωρίζει την Ιστορία».

Ελπίζω πολλά χρόνια θα ζήσει ακόμη η γέρικη αυτή βελανιδιά μας.

Σωκράτης Μ. Οικονόμου

Τῇ Ἀγνώστῳ Γυναικί

του Νικολάου Ντάγκα

μαθητής της Σχολής Ι.Μ.Παναγιωτόπουλου (Γ' Γυμνασίου)

Κίτρινο το σούρουπο, η ματιά σου αδειανή
Τρεις ώρες δρόμο ως τη Φούρκα, λογαριάζεις σιωπηλή
Νοέμβρης μήνας, το ψύχος είν' δριμύ
Το φορτίο σου δυσβάσταχτο μα συ κάνεις υπομονή

Ο ήχος απ' τα φτυαρίσματα μέχρι εσένα αντηχεί
Η Ευθαλία ακούραστη μπροστά παλεύει μονοπάτι να φανεί
Η διαταγή του Δαβάκη ξεκάθαρη, λιτή
Τη Μεραρχία Τζούλια να προφθάσουμε, πριν το χάραμα να 'ρθει

Μισό μέτρο χιόνι, χάμω γλιστρά, στο πλάι ο γκρεμός караδοκεί
Είκοσι γυναίκες σύνολο, συ 'σαι η πιο μικρή
Αγκομαχώντας τη Λυκόρραχη ανεβαίνετε, το βήμα σας βαρύ
Τα κασόνια γιομάτα οβίδες, σχηματίζετε μιαν αλλόκοτη πομπή

Βρεγμένη ως το κόκαλο, η ζαλωμένη πλάτη σου κυρτή
Σφίγγεις τα δόντια, προχωράς κι η νύχτα αγροικεί
Στο νου σου ο Χαριλάκης σου, βυζανιάρικο παιδί
Με τη μπάμπω στη μπίμτσα τ' άφησες για να προστατευτεί

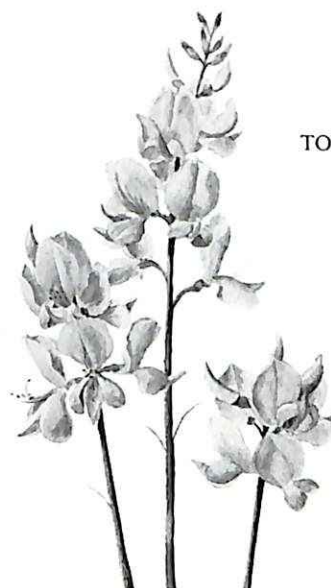
Σφαλίζεις τα βλέφαρα, τη φρίκη να ξορκίσεις μονάχα μια στιγμή
Ψες da ένας φαντάρος ανάσκελα με τρεμάμενη φωνή
Κάτω απ' τα κέδρα βόγγηξε «Μάνα, φοβάμαι πολύ»
Σ' ένα κορίτσι μόλις εικοσιδυό χρονών, κι ήσουν... εσύ

Βαθιά ανάσα παίρνεις, κλειδώνεις την ψυχή
Την μπότα του Ιταλού συνθλίβεις, σπουδαία εσύ άγνωστη γυνή.

*Το ποίημα βραβεύθηκε στον 23ο Μαθητικό Διαγωνισμό
της Πανελλήνιας Ένωσης Λογοτεχνών

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΣΠΑΡΤΟΥ ΤΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑ

ΜΙΧΑΛΗΣ Α. ΜΗΛΙΩΝΗΣ

ΤΟΥ ΣΠΑΡΤΟΥ
ΤΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑ

ΙΔΡΥΜΑ ΑΚΤΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΙΣ
ΠΡΕΒΕΖΑ 2021

Από τον φίλο Μιχάλη Μηλιώνη λάβα-
με πρόσφατα το βιβλίο του με τον πιο
πάνω τίτλο.

Ο συγγραφέας είναι γνωστός στην
Κόνιτσα όπου για αρκετά χρόνια υπρέ-
τησε ως δ/ντής στο υποκατάστημα της
Εθνικής Τραπέζης Ελλάδας. Κατάγεται
από τον Τσαμαντά Θεσπρωτίας.

Συνταξιούχος τώρα θυμήθηκε μια πα-
λιά ασχολία των κατοίκων του χωριού του
και την παρουσιάζει περιγράφοντάς την

με γλαφυρό και κατατοπιστικό τρόπο.

Τα παλιότερα χρόνια, λόγω από-
στασης από τα κέντρα, αλλά και
ισχνών οικονομικών, επιννοούσαν
διάφορους τρόπους για την κάλυψη
των αναγκών τους. Στον Τσαμαντά,
που υπήρχαν αρκετές εκτάσεις με
σπάρτα¹, οι κάτοικοι μεταξύ των άλ-
λων καταγίνονταν με την επεξεργα-
σία του σπάρτου για να φτιάχνουν
διάφορα υφαντά (μαξιλάρια, χαλά-
κια) σκοινιά, τριχές κ.ά. Ήταν μια
πολύωρη και κοπιαστική εργασία
και ο Μιχάλης, με την περιγραφή
και τις έγκυμες φωτογραφίες και
αναπαράσταση, ζωντανεύει «τα κα-
μώματα του σπάρτου». Όπως είναι
και ο τίτλος του βιβλίου.

Είναι επαινετή η προσπάθεια του
συγγραφέα να θυμίσει κάτι στους
παλιούς και να ενημερώσει τους νέ-
ους για τη ζωή των προγόνων. Το βι-
βλίο περιέχει και πλήθος λαογραφικών
στοιχείων που είναι χρήσιμα για τους
μελετητές, αλλά και τους φιλομαθείς
αναγνώστες.

Σ.Τ.

1. σπάρτο=θάμνος με πολλούς πράσι-
νους λεπτούς βλαστούς και κίτρινα άνθη.

ΠΑΔΕΣ

Περασμένα αλλά αξέχαστα

Μαγδαληνή Τσουμάνη-Παππά

Στα ενενήντα και χρόνια μου νοστάλγησα να βρεθώ έστω και νοερά στην πατρίδα μου την Ήπειρο, στο χωριό Πάδες.

Ζήσαμε εκεί τα χρόνια της κατοχής μαζί με τους παππούδες μας. Ο παππούς Τάσης (Κόκκινος), παρατσούκλι λόγω του πυρόξανθου χρώματος των μαλλιών, ήταν γόνος της οικογένειας Ντουμπέσα που ήτανε ξενιτεμένοι στην Δράμα όπου και διέπρεψαν. Η γιαγιά απόγονος της οικογένειας Ροκά που ήταν και αυτοί ξενιτεμένοι στην Ρουμανία από πολλά χρόνια, ασχολήθηκαν με το εμπόριο και την ιατρική επιστήμη.

Ζήσαμε σε μια ωραία γειτονιά με πετρόκτιστα σπίτια, σκεπές γκρίζες από πέτρινες πλάκες. Μέσα σε καταπράσινη φύση. Δρόμοι ολοκάθαροι σκουπισμένοι από σπίτι σε σπίτι.

Η όμορφη βρύση «Μπάλα» άφηνε να τρέχει άφθονο νερό κελарύζοντας προς το μεγάλο ρέμα. Κοντά μας το παλιό εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής, άφηνε συχνά το θυμίαμα να φτάνει στις ψυχές μας και το καντηλάκι να ακνοφωτίζει. Παλιά το συντηρούσε ένας καλόγερος.

Σ' αυτή τη γειτονιά ήτανε και τα σπίτια της οικογένειας Ντουμπέσα. Με τις αναμνήσεις μου θα τα περιγράψω όπως τα θυμάμαι και όπως άκουγα τις ιστορίες τους.

Εικόνα 1: Το σπίτι του αδελφού Ντουμπέσα.

Από τον δρόμο ξεκινούσε ένα μονοπάτι στρωμένο με πέτρες. Μια μεγάλη πόρτα δίφυλλη από ξύλο ρόμπολο και τοιχοποιία από κτυπητές πέτρες και αγκωνάρια κάνανε εσώκλειστη την αυλή. Σκέπαστρο ξύλινο και πέτρινες γκρίζες πλάκες. Στην άκρη αυτής ήταν κτισμένο το σπίτι ενός εκ των αδελφών Ντουμπέσα, πετρόκτιστο σε νεότερο ρυθμό είχε ευρύχωρα δωμάτια για όλες τις ανάγκες της οικογενειακής ζωής (Εικόνα 2).

Προχωρώντας πιο πέρα κτισμένο σε ανατολίτικο κάπως ρυθμό ήταν το αρχοντικό της γενιάς Ντουμπέσα (Εικόνα 3), ενωμένο με το αρχοντικό των Μακρήδων. Όλοι εγκατεστημένοι στην Δράμα από πολύ παλιά. Ήταν οικογένειες με ισχύ και λόγο για τα πεπραγμέ-

να στην γενέτειρά των. Οι δυσκολίες της ζωής και ο φόβος από τους ληστές που έκαναν συχνά επιδρομές στα χωριά για την απαγωγή κατοίκων με σκοπό να ζητήσουν λύτρα τους έκανε να ξενιτευτούν οριστικά.

Στο σπίτι αυτό των Ντουμπεσέων γεννήθηκε ο παππούς μας, Τάσης. Αφού ξενιτεύτηκε για πολλά χρόνια στην Δράμα, επανήλθε στο χωριό για λόγους υγείας. Σ' αυτό το σπίτι έκανε οικογένεια και απέκτησε δύο παιδιά ένα αγόρι και ένα κορίτσι, την Μητέρα μας. Εκεί έζησε τις χαρές της ζωής του, αλλά και τον μεγάλο πόνο από τον χαμό του αγαπημένου του γιου, από ατύχημα. Φίλος του παλικάριού, μη γνωρίζοντας ότι το κυνηγετικό όπλο ήταν οπλισμένο πάτησε την σκανδάλη και χάθηκε άδικα ο γιος του. Δεν άντεχε άλλο το σπίτι αυτό. Αποφάσισε και έκτισε άλλο λίγο πιο μακριά, όπου ζήσαμε και εμείς στα δύσκολα χρόνια της κατοχής.

Εγώ επισκεπτόμουν συχνά το παλιό σπίτι. Μου άρεζε να το περιεργάζομαι και να θαυμάζω την αρχοντιά του. Με τις αφηγήσεις της γιαγιάς μου, δημιουργούσα ένα σωρό εικόνες γύρω από τη ζωή των κατοίκων του σπιτιού αυτού. Τριώροφο το σπίτι. Ο πρώτος κάτω, σε χαμηλότερο επίπεδο είχε πρόσβαση προς την αυλή και ήταν για τα ζώα και την τροφή τους. Είχε επικοινωνία με εσωτερική σκάλα με τον πιο επάνω όροφο. Το άνοιγμα της σκάλας έκλεινε με ξύλινο σκέπαστρο. Ο δεύτερος ήτανε το μαγειρείο με μεγάλο τζάκι για να χωρά την γάστρα. Στην άκρη υπήρχε φούρνος

και πολλά σεντούκια για διάφορες χρήσεις. Δίπλα ήτανε το κελάρι με πολλά βαρέλια και ξύλινα δοχεία. Ο επάνω τελευταίος όροφος είχε μεγάλα δωμάτια με ξύλινες ντουλάπες σκαλισμένες με σχέδια και διάφορες εσοχές για μικροαντικείμενα.

Κοντά στο τζάκι υψωμένο ξύλινο μεντέρι. Το πιο εντυπωσιακό ήταν ο εξώστης με τα καφασωτά παράθυρα που σου δημιουργούσαν πολλές φαντασίες. Όλα τα δωμάτια είχαν ξύλινα νταβάνια σε διάφορα σχέδια και μερικά χρωματισμένα. Έξω από το σπίτι υπήρχε λίγο πιο πέρα μια βρύση. Το νερό που αναπηδούσε από τη γη συγκεντρωνόταν σε μια γουρνίτσα πέτρινη. Ο διαμορφωμένος χώρος της βρύσης ήταν ένα πετρόκτιστο τετράγωνο χαμηλότερο του αυλόγυρου και με δύο σκαλιά παίρνανε το νερό. Το τρεχούμενο νερό απομακρυνόταν με κτιστό αυλάκι προς το μεγάλο ρέμα (βάλυ). Σιγά - σιγά η περήφανη χρήση να υποδέχεται ανθρώπους υψηλής κοινωνικής τάξης μεταβλήθηκε σε αποθήκη. Τελευταία, σιωπηλά και μελαγχολικά απόκτησε κάποια ιδιόρρυθμη ζωή. Πάνω σε απλωμένα κλαδιά μουριάς μικροσκοπικές ψυχές δημιουργούσαν έργο. Οι μεταξοσκώληκες. Ο παππούς ασχολήθηκε για λίγο με την σπρωτοφία. Τα δωμάτια είχαν γεμίσει κλαδιά μουριάς και στα κηπάδια γύρω - γύρω στις άκρες είχαν φυτευτεί μουριές. Δεν μπορώ να περιγράψω τις κινήσεις αυτών των πλασμάτων και την μεγάλη λαιμαργία τους για τα φύλλα της μουριάς.

(Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ

• ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΝΗΜΗΣ ΓΙΑ ΤΑ 100 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Με μεγάλη επιτυχία και με πολύ μεγάλη προσέλευση κόσμου πραγματοποιήθηκε από τον Δήμο Κόνιτσας την Πέμπτη 17 Αυγούστου 2022 εκδήλωση μνήμης για τα 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή στην κεντρική πλατεία της Κόνιτσας.

Οι κορυφαίοι καλλιτέχνες της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής Νίκος Φιλιππίδης και Γιώργος Κωτσίνης με τα μουσικά συγκροτήματά τους (Κώστας Φιλιππίδης στο λαούτο, Παναγιώτης Δημητρακόπουλος στο κανονάκι, Κώστας Καραπάνος στο βιολί, Πέτρος Παπαγεωργίου στα κρουστά, Κατερίνα Τσιβίλογλου και Λευκοθέα Φιλιππίδη στο τραγούδι) σε μια μοναδική σύμπραξη μας ταξίδεψαν με τραγούδια, σκοπούς και χορούς στο Μισί και στα Φάρσα της Καππαδοκίας, από όπου κατά-

γονται οι πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν στην Κόνιτσα το 1924 μετά την υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών.

Το Τμήμα Λαογραφίας της Κοινωφελούς Επιχείρησης Πολλαπλής Ανάπτυξης Βέροιας και ο Χορευτικός Όμιλος Κόνιτσας, με χοροδιδασκάλους τον συντοπίτη μας Σάκη Σταυρίδη και Γιάννη Κατσιλή αντίστοιχα, εντυπωσίασαν το κοινό με χορούς της Καππαδοκίας, της ευρύτερης περιοχής της Μικράς Ασίας και της Κόνιτσας. Την εκδήλωση παρουσίασαν οι υπάλληλοι του Δήμου Ντίνα Πύρσου και Γιάννα Νίκου, η οποία ανέλαβε και τη φιλολογική επιμέλεια.

Στην εκδήλωση απηύθυνε χαιρετισμό ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου και τίμησε με αναμνηστική πλακέτα τους σπουδαίους μουσικούς Νίκο Φιλιππίδη, Γιώργο Κωτσίνη, Κώστα Φιλιππίδη, τον συντοπίτη μας μουσικό της Κονιτσιώτικης παραδοσιακής μουσικής Θανάση Χριστό-

πουλο, τους χοροδιδασκάλους Σάκη Σταυρίδη και Γιάννη Κατσιλή, καθώς και τον βραβευμένο με Grammy Αμερικανό εθνομουσικολόγο και λάτρη της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής Κρίστοφερ

Κινγκ, που διαμένει στην Κόνιτσα τον τελευταίο χρόνο, ενώ στις κυρίες Κατερίνα Τσιβίλογλου και Λευκοθέα Φιλιππίδη που μας μάγεψαν με τις υπέροχες φωνές τους, πρόσφερε λουλούδια.

Με την παρουσία τους τίμησαν την εκδήλωση ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, η Βουλευτής Ιωαννίνων του ΣΥΡΙΖΑ και τέως Υφυπουργός Παιδείας Μερóπη Τζούφη, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Γεώργιος Σπανός, οι Αντιδήμαρχοι Νικόλαος Τσιαλιαμάνης, Δημήτριος Χήρας και Αριστείδης Λαζογιάννης, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι Κατερίνα Δημάρατου και Παναγιώτης Τσιγκούλης, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κόνιτσας Πρόδρομος Χατζνεφραιμίδης και Πρόεδροι λοιπών Κοινοτήτων του Δήμου μας, εκπρόσωποι τοπικών φορέων και πλήθος κόσμου.

Μετά το πέρας της εκδήλωσης ακολούθησε παραδοσιακό ηπειρώτικο γλέντι.

• Μάγεψε η Κατερίνα Ντίνου

Με μεγάλη επιτυχία και με μαζική συμμετοχή του κόσμου πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 10 Αυγούστου 2022 στην κεντρική πλατεία της Κόνιτσας η συναυλία της χαρισματικής ερμηνεύτριας Κατερίνας Ντίνου. Η τραγουδίστρια με την αυθεντική φωνή της και οι ταλαντούχοι μουσικοί που τη συνόδευαν - Ανδρέας Βουντούρης στο πιάνο, Νίκος Καινούργιος στην κιθάρα, Άρης Κούκος στο μπουζούκι, Νίκος Νταρίλας στα κρουστά - μάγεψαν το κοινό με ένα πρόγραμμα με γνωστά τραγούδια μεγάλων Ελλήνων συνθετών, λαϊκά, έντε-

χνα, αλλά και δικές της επιτυχίες.

Τη συναυλία διοργάνωσε ο Δήμος Κόνιτσας στο πλαίσιο των καλοκαιρινών πολιτιστικών εκδηλώσεων 2022.

Πριν από την έναρξη της συναυλίας, χαιρετισμό απηύθυνε ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, ο οποίος πρόσφερε αναμνηστικά δώρα στην ερμηνεύτρια.

Στη συναυλία παρευρέθηκαν οι Αντιδήμαρχοι Δημήτριος Χήρας, Νικόλαος Τσιαλιαμάνης και Αριστείδης Λαζογιάννης, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι Κατερίνα Δημάρατου, Ελένη Νίνου και Παναγιώτης Τσιγκούλης και πλήθος κόσμου.

• ΕΚΔΗΛΩΣΗ – ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΚΕΡΑΣΟΒΙΤΗ ΗΡΩΑ

Τη Δευτέρα 8 Αυγούστου 2022 πραγματοποιήθηκε στην Αγία Παρασκευή Δήμου Κόνιτσας εκδήλωση-αφιέρωμα στον Κερασοβίτη Ήρωα που αγωνίστηκε για την απελευθέρωση του χωριού από τους Οθωμανούς το 1913. Την εκδήλωση τιμής και μνήμης συνδιοργάνωσαν ο Δήμος Κόνιτσας και η Αδελφότητα Αγίας Παρασκευής «Το Κεράσσοβο».

Μετά το πέρας της θείας Λειτουργίας και της επιμνημόσυνης δέησης, έγιναν τα αποκαλυπτήρια της προτομής του Κερασοβίτη Ήρωα, που φιλοτεχνήθηκε με τη συνδρομή των Κερασοβιτών Νικολάου και Ιωάννη Τσούτση, τους οποίους ο Δήμαρχος ευχαριστεί ιδιαίτερα για τη σημαντική δωρεά τους.

Ακολούθησε κατάθεση στεφάνων και χαιρετισμοί από τον Δήμαρχο Κόνιτσας, τη Βουλευτή Ιωαννίνων Μαρία Κεφάλα, την

Πρόεδρο της Αδελφότητας, τον Πρόεδρο της Κοινότητας, τον εκπρόσωπο της Αστυνομίας και τον δωρητή Νικόλαο Τσούτση. Η εκδήλωση έκλεισε με ανάγνωση του

ιστορικού της επετείου της απελευθέρωσης του χωριού από τον Γραμματέα της Αδελφότητας Γεώργιο Σιάφη και με ένα τραγούδι μνήμης για τους αγωνιστές από την χορωδία των γυναικών της Αγίας Παρασκευής. Ο Δήμαρχος πρόσφερε τιμητική πλακέτα στον δωρητή Νικόλαο Τσούτση, εκφράζοντας την ευγνωμοσύνη του εκ μέρους όλων. Μετά το πέρας της εκδήλωσης, πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στο Λαογραφικό Μουσείο του χωριού και προσφέρθηκε γεύμα.

Στην εκδήλωση παρέστησαν ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, η Βουλευτής Μαρία Κεφάλα, ο τέως Πρύτανης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών Κωνσταντίνος Γάτσιος, ο Διοικητής του Τάγματος Εθνοφυλακής Κόνιτσας Αντισυνταγματάρχης Τεθωρακισμένων Ζιώγας Ιωάννης, ως εκπρόσωπος του Αστυνομικού Τμήματος Κόνιτσας Τσάντας Ιωάννης, ο Αντιδήμαρχος Αριστείδης Λαζογιάννης, η Δημοτική Σύμβουλος Κατερίνα Δημάρατου, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Αγίας Παρασκευής Βασίλειος Σαμαράς, η Πρόεδρος της Αδελφότητας Αγίας Παρασκευής Ελένη Σιάφη και μέλη της, οι κάτοικοι της Κοινότητας και της ευρύτερης περιοχής.

Θερμές ευχαριστίες σε όλους τους συντελεστές της εκδήλωσης τιμής και μνήμης.

• ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Χ. ΠΑΓΓΕΣ» - ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΕ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΝΘΕΤΕΣ

Με μεγάλη συμμετοχή κοινού πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 24 Ιουλίου 2022 στην κεντρική πλατεία της Κόνιτσας στο πλαίσιο των πολιτιστικών εκδηλώσεων του Δήμου Κόνιτσας, η καλοκαιρινή συναυλία – αφιέρωμα στους Έλληνες συνθέτες της Φιλαρμονικής του Δήμου Κόνιτσας «Ελευθέριος Χ. Παγγές» υπό τη διεύθυνση του Αρχιμουσικού Χρήστου Γεωργάνου.

Το πρόγραμμα περιλάμβανε κομμάτια του Σταύρου Ξαρχάκου, Μίκη Θεοδωράκη, Μάνου Χατζιδάκι, Γιώργου Ζαμπέτα, Διονύση Σαββόπουλου, Απόστολου Χατζηνήστου, Κώστα Χατζή, Γιώργου Κατσαρού και άλλων σπουδαίων Ελλήνων συνθετών. Η Φιλαρμονική απέσπασε το θερμό χειροκρότημα του κοινού για το υπέροχο μουσικό αποτέλεσμα.

Στην εκδήλωση απηύθυνε χαιρετισμό ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, ο οποίος συνεχάρη τον μαέστρο Χρήστο Γεωργάνο και τα μέλη της Φιλαρμονικής για την προσφορά τους στα πολιτιστικά δρώμενα του Δήμου Κόνιτσας και πρόσφερε τιμητική πλακέτα τόσο στον μαέστρο, όσο και στην κυρία Τζένη Παγγέ, κόρη του Ελευθέριου Παγγέ, που υπήρξε ο πρώτος

μουσικός – δάσκαλος της Φιλαρμονικής του Κέντρου Παιδικής Μέριμνας Αρρένων Κόνιτσας κατά τη δεκαετία του '50.

Στη συναυλία παρευρέθηκαν ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, ο τέως Δήμαρχος Κόνιτσας Ανδρέας Παπασπύρου, οι Αντιδήμαρχοι Δημήτριος Χήρας και Νικόλαος Τσιαλιαμάνης, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι Βασίλειος Σπανός, Κατερίνα Δημάρατου και Μιχάλης Μιχαλόπουλος, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κόνιτσας Πρόδρομος Χατζνεφραιμίδης, εκπρόσωποι των τοπικών φορέων, πλήθος επισκεπτών και δημοτών.

• ΚΟΝΙΤΣΑ: ΜΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ Η ΔΡΑΣΗ: ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ.

Με επιτυχία ολοκληρώθηκε η καλοκαιρινή δράση του Δήμου Κόνιτσας «Παιχνίδια στην Πλατεία» την Παρασκευή 15 και το Σάββατο 16 Ιουλίου 2022 στην κεντρική πλατεία Κόνιτσας.

Μικρά και μεγάλα παιδιά ενθουσιάστηκαν και διασκέδασαν με διάφορα ομαδικά παιχνίδια από το απόγευμα έως αργά το βράδυ. Ευχαριστούμε τους συντελεστές της διοργάνωσης, τους γονείς και τα παιδιά για τη μεγάλη ανταπόκριση.

• ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΕΡΓΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Σε μια προσπάθεια ενημέρωσης των συνδημοτών μας για τα έργα- υπηρεσίες - προμήθειες καθημερινότητας ετών 2020-2022, που έχουν υλοποιηθεί από την παρούσα διοίκηση του Δήμου, από την ανάληψη των καθηκόντων μας και αφορούν τους τομείς ύδρευσης - αποχέτευσης μέσω συγκεκριμένων χρηματοδοτικών εργαλείων (Πρόγραμμα ΣΑΤΑ - Λειψυδρία), παραθέτουμε ενδεικτικά τα ακόλουθα στοιχεία. Πρόκειται για έργα που διακρίνονται για το έντονο αποτύπωμα στην ποιότητα ζωής των δημοτών και καταδεικνύουν, σε πολλές περιπτώσεις, στοχευμένες κινήσεις, ώστε να κλείσουν πληγές ετών.

Ο Δήμαρχος και η παράταξη που ασκεί τη διοίκηση του Δήμου κατέβαλαν προσπάθειες για να ξεπεραστούν οι δυσκολίες και οι ελλείψεις που κληροδοτήθηκαν από την προηγούμενη δημοτική αρχή, και κάτω από πρωτόγνωρες συνθήκες, που δημιούργησε η πανδημία, για πρώτη φορά εκτελούνται ή πρόκειται να εκτελεστούν έργα καθημερινότητας σε σύνολο 2.064.570,64 ευρώ, καταμερισμένα σε όλες τις Κοινότητες του Δήμου και στην πόλη της Κόνιτσας, με μελέτες που, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, εκπονήθηκαν επί της παρούσας δημοκρατικής περιόδου και δημοπρατήθηκαν άμεσα.

Επιπλέον, με νεότερη ανακοίνωση θα γίνει ενημέρωση για έργα και παρεμβάσεις που αφορούν άλλες πηγές χρη-

ματοδότησης (Φιλόδημος - Α. Τρίσης - Πράσινο Ταμείο - Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων κλπ).

Σαφώς οι συνθήκες δεν είναι πάντοτε ευνοϊκές και κάποιες φορές υπάρχουν χρονικές υστερήσεις σε στόχους που έχουμε θέσει. Ωστόσο, θα δείξουμε την ίδια ευθύνη και στη συνέχεια για τη συνεχή ενεργοποίηση του Δήμου, ως προς την αντιμετώπιση των προβλημάτων της καθημερινότητας, τον αναπτυξιακό σχεδιασμό, τη στήριξη της κοινωνίας και της τοπικής οικονομίας και τη βελτίωση, γενικά, της ποιότητας ζωής των δημοτών.

• ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2022
ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ]
ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Τετάρτη 10/08/2022:

Συναυλία με την ερμηνεύτρια - στιχουργό Κατερίνα Ντίνου στην Κεντρική Πλατεία της Κόνιτσας.

Ώρα Έναρξης: 21:00

Σάββατο 13/08/2022:

Θεατρική παράσταση στο πλαίσιο του προγράμματος ΤΕΒΑ με το έργο: «2096: Μια ιστορία από το Μέλλον» στην Κεντρική Πλατεία της Κόνιτσας.

Ώρα Έναρξης: 20:30

Τετάρτη 17/08/2022:

Συναυλία και πανηγυρική εκδήλωση με παραδοσιακά τραγούδια Ηπείρου,

Καπαδοκίας και Ανατολικής Ρωμυλίας με τα μουσικά συγκροτήματα του Νίκου Φιλιππίδη και του Γιώργου Κωτσίνη. Μια μοναδική σύμπραξη με τραγούδια, σκοπούς και χορούς στην Κεντρική Πλατεία της Κόνιτσας.

Ώρα Έναρξης: 21:00

Πέμπτη 18/08/2022:

Προβολή κινηματογραφικής ταινίας «Χενία» από το ΚΕΘΕΑ στην Κεντρική Πλατεία Κόνιτσας.

Ώρα Έναρξης: 21:00

Τρίτη 23/08/2022:

Εορτασμός του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού - Πανηγυρικός εσπερινός και λιτανεία της εικόνας του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού.

Τετάρτη 24/08/2022:

Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού.

Παρασκευή 26/08/2022:

Θεατρική παράσταση «Μάθημα Ιστορίας» από το ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων στην Κεντρική Πλατεία Κόνιτσας.

Ώρα Έναρξης: 21:00

• ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Νιώθουμε την ανάγκη να ευχαριστήσουμε τον Πρόεδρο της Βουλής Κωνσταντίνο Τασούλα για την άμεση ανταπόκρισή του στο αίτημα του Δημάρχου Κόνιτσας σχετικά με την χρηματοδότηση του Στρατιωτικού Μουσείου Κόνιτσας, σε συνέχεια της πρόσφατης επί-

σκεψής του στο γραφείο του στην Αθήνα, συνοδευόμενος από τον Υφυπουργό Προστασίας του Πολίτη Ελευθέριο Οικονόμου.

Με ενέργειες του Προέδρου κατατέθηκαν ήδη 65.000 ευρώ σε λογαριασμό του Δήμου για τον συγκεκριμένο σκοπό. Θερμές ευχαριστίες προς τον Πρόεδρο και τη Βουλή των Ελλήνων για την πολύτιμη αρωγή, προκειμένου να προχωρήσουμε σταδιακά στην υλοποίηση

αυτού του σημαντικού έργου για τον τόπο μας. Με τη συγκεκριμένη ενέργεια επιβεβαιώνεται για άλλη μια φορά το ενδιαφέρον και η αμέριστη συμπαράσταση του Προέδρου Κωνσταντίνου Τασούλα για την περιοχή μας.

Από τον Δήμο

• Ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου και το Δημοτικό Συμβούλιο εκφράζουν τη βαθιά θλίψη για την απώλεια του Γεωργίου Μπασά σπουδαίου ανθρώπου, που διετελέσε χρόνια εκπρόσωπος Ιδρύματος στην Κόνιτσα και συνεργάστηκε με τις διοικήσεις του Δήμου μας προς όφελος της περιοχής.

• Συγχαρητήρια απύθυνη ο Δήμαρχος στους επιτυχόντες του ΓΕΛ και ΕΠΑΛ Κόνιτσας για την εισαγωγή τους; στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

ΝΕΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ

Σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς ένας χρυσός νέος όνομα και καρδιά ο Χρυσοβαλάντιος Ζηκάκης πήρε την απόφαση και έκανε την επιλογή να ασκήσει στο τόπο του το επάγγελμα του κουρέα. Είναι ευχάριστο γεγονός το ότι η Κόνιτσα κράτησε κοντά της έναν νέο ενώ τόσοι άλλοι επιλέγουν να δραστηριοποιηθούν μακριά από την γενέτειρα στην οποία μορφώθηκαν και ανδρώθηκαν. Και δικαίως τον λόγο. Η Κόνιτσα αδυνατεί να κρατήσει τους νέους και ειδικά εκείνους με πανεπιστημιακή παιδεία.

Όσοι διαχειρίζονται τις υποθέσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ας αναλογισθούν το χρέος που τους βαρύνει απέναντι στους νέους οι οποίοι εναγωνίως αποζητούν εν πρώτοις την επαγγελματική αποκατάσταση και ακολούθως την δημιουργία οικογένειας. Αγαπητέ Χρυσοβαλάντιε οι ευχές όλων μας σε συνοδεύουν να είσαι πάντα γερός, καλοσυνάτος και καλές υπηρεσίες στους πελάτες σου.

Η.Α

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Αρκετός κόσμος κινήθηκε στην Κόνιτσα και σε όλη την περιοχή και τα πανηγύρια ξαναζωντάνεψαν μετά τον περιορισμό λόγω της πανδημίας. Ιούλιος και Αύγουστος «κοσμοπλημμύρα» ειδικά το Δεκαπενταύγουστο, της Παναγίας, το «δεύτερο Πάσχα» που λέει ο λαός. Την τιμητική της, όπως πάντα, έχει η Μολυβδοσκέπαστη. Στην Κόνιτσα αρκετός ήταν ο κόσμος που γιόρτασε στο εκκλησιάκι στην Α. Κόνιτσα, χωρίς βέβαια τις «δόξες» των περασμένων χρόνων με κλαρίνα και βιολιά...

- Οι πανηγυρισμοί έκλεισαν με το γλέντι στην κεντρική πλατεία της Κόνιτσας 17/8 (βλ. άλλη σελ.).

- Το Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Κόνιτσας στις 11-12 Αυγούστου πραγματοποίησε την 54η διανομή διαφόρων προϊόντων στους ωφελουμένους του. Τα προϊόντα που διανεμήθηκαν συγκεντρώθηκαν με τις ευγενικές χορηγίες των εταιρειών: «ΑΒ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ» - «ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ ΑΒΕΕ» «ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗ ΕΠΑ. Σ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ».

- Με πλούσιο περιεχόμενο, όπως κάθε φορά, κυκλοφόρησε το 29ο τεύχος της Ενημερωτικής και Πολιτιστικής Έκδοσης «τα Καντισιώτικα» από την Αδελφότητα Δροσοπηγιωτών.

- 35άχρονος ορειβάτης που έκα-

νε αναρρίχηση στην «Αστράκα» Παπίγκου, έπεσε και τραυματίστηκε σοβαρά στις 18/8. Με τη βοήθεια ανδρών της ΕΜΑΚ και τη μεταφορά του με ελικόπτερο «ΠΟΥΜΑ» έφτασε έγκαιρα στο Νοσοκομείο «Χατζηκώστα».

- Μεγάλη κίνηση Ιούλιο και Αύγουστο στην Κόνιτσα και στα χωριά της επαρχίας από τους συμπατριώτες που επισκέφτηκαν τον γενέθλιο τόπο, αλλά και επισκέπτες (τουρίστες που ήρθαν να γνωρίσουν την περιοχή μας).

- Με κολύμπι στα δροσερά νερά του Αώου αντιμετώπισαν οι Κονιτσιώτες, αλλά και οι πολυάριθμοι επισκέπτες, την ανυπόφορη ζέση του καλοκαιριού. Δεκάδες και εκατοντάδες κάθε μέρα στο πέτρινο γεφύρι, εύρισκαν δροσιά.

- Η μνήμη του Αγ. Κοσμά γιορτάστηκε φέτος με λειτουργία στο Ναό που είναι αφιερωμένος σ' αυτόν χωρίς την καθιερωμένη λιτανεία που ματαιώθηκε λόγω της βροχής.

- Με άνοδο της θερμοκρασίας άνω των 35ο μας ήρθε ο φετινός Ιούλιος.

- Στις 12/7 άνοιξε η έκθεση αγιογραφίας με έργα καλλιτεχνών του τμήματος Αγιογραφίας του Δήμου με θέμα «Άγιος Παΐσιος» στο ισόγειο του παλιού Δημαρχείου. Στη διάρκεια της έκθεσης το κοινό είχε την ευκαιρία να θαυμάσει τα έργα των δημιουργών που δείχνουν το εξαιρετικό ταλέντο τους.

- Στις 10/7 πραγματοποιήθηκαν

εκδηλώσεις μνήμης στη Μολυβδοσκέπαστη τιμώντας τα θύματα από τη ναζιστική θηριωδία το καλοκαίρι του 1943.

- Την ίδια μέρα πραγματοποιήθηκε στο Κεφαλόβρυσο Πωγωνίου παρόμοια εκδήλωση μνήμης για τη φρικτική δολοφονία 22 κατοίκων του χωριού από τους Ναζί που τους έκαψαν ζωντανούς στις 10/7/43.

- Στις 15-16/7 πραγματοποιήθηκε η καλοκαιρινή δράση του Δήμου Κόνιτσας «Παιχνίδια στην Πλατεία» στην κεντρική πλατεία.

Μικρά και μεγάλα παιδιά ενθουσιάστηκαν και διασκέδασαν με διάφορα ομαδικά παιχνίδια.

- Πυρκαγιά που προήλθε από κεραυνό εκδηλώθηκε στη Βάλια Κάλντα αλλά μετά από συντονισμένες προσπάθειες σβήστηκε.

- Άλλη πυρκαγιά στην περιοχή Αμάραντου εκδηλώθηκε, αλλά επίγειες δυνάμεις πυρόσβεσης, ελικόπτερα και μια βροχή έφεραν το προσδοκώμενο αποτέλεσμα.

- Μια έκθεση φωτογραφιών στον προθάλαμο του Δημαρχείου με θέμα τα ραδιόφωνα και άλλη μια στο Κούρειο εκθετήριο με φωτογραφίες κεντημάτων και υφαντών από την περιοχή μας και άλλες περιοχές, πραγματοποίησε ο ακούραστος συλλέκτης Τάκης Φασούλης. Παράλληλα στον άνω όροφο εκτέθηκαν αναπτήρες από τους πρωτόγονους μέχρι τους σημερινούς. Η υπομο-

νή και η εφευρετικότητα του Τάκη είναι αξιοθαύμαστη.

- **Δελτίο Τύπου ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ:** Σας γνωρίζουμε ότι στην περιοχή ευθύνης της Π.Υ. Κόνιτσας, για το χρονικό διάστημα από 01-06-2022 έως 23-08-2022, εκδηλώθηκαν δέκα τρεις (13) Δασικές-Αγροτικές πυρκαγιές με τις σημαντικότερες αυτών:

- Στις 6-8-22 στην Τ.Κ. Αμαράντου θέση "Λεύκα" έκτασης πεντακοσίων (500) στρεμμάτων.

- Στις 18-8-22 στην Τ.Κ. Αγίας Παρασκευής θέση "Πάδη", έκτασης είκοσι πέντε (25) στρεμμάτων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

- Ο π. Ηλίας Νάτσος και η Παναγιώτα Σκούρη απόκτησαν στις 19/6/22 στην Ηλιόρραχη το τρίτο παιδί τους, κοριτσάκι.

Βαπτίσεις:

- Στις 20/8/22 βαπτίστηκε στην Κόνιτσα η Αριάδνη-Ασπασία Βλάχου του Χαρίση και της Σουλτάνας.

Ανάδοχοι: Νικόλαος Παπαβασιλείου και Λύτος Κων/νος.

Γάμοι:

- Στις 20/8/22 έγιναν στην Κόνι-

τσα οι γάμοι του Χαρίση Βλάχου και Σουλτάνας Παπαθεοδώρου.

- Στις 23/8/22 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Κων/νου Νικολάου και της Μαρίας Γαργάλα.
- Στις 27/8/22 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Άγγελου Κατωπόδη και της Δήμητρας Γιαννούλη.

Απεβίωσαν:

- Στις 3/7/22 η Εριφύλλη Γαϊτανίδη, ετών 92, στην Κόνιτσα
- Στις 3/7/22 ο Κώστας Τέλλης, ετών 89, στην Κόνιτσα.
- Στις 4/7/22 η Περσεφόνη Αντωνίου, ετών 84, στην Κόνιτσα.
- Στις 12/7/22 ο Σπυρίδων Ζαχαράκης, ετών 84, στην Κόνιτσα.
- Στις 13/7/22 ο Σωτήριος Ντίβος, ετών 85, στην Καλλιθέα.
- Στις 16/7/22 ο Παναγιώτης Μπουζούλας, ετών 64, στην Εξοχή.
- Στις 16/7/22 η Δημητρούλα Στράτου, ετών 98, στην Κόνιτσα.
- Στις 18/7/22 ο Ανδρέας Στράτος, ετών 63, στο Μάτι.
- Στις 23/7/22 η Ευανθία Μυλωνά, ετών 82, στην Κόνιτσα.
- Στις 27/7/22 η Ελένη Λάππα, ετών 100, στην Καλλιθέα.
- Στις 27/7/22 η Δημητρούλα Διαμάντη, ετών 85, στο Μάτι.
- Στις 28/7/22 η Βασιλική Κουκέση, ετών 72, στην Κόνιτσα.
- Στις 5/8/22 η Σοφία Φατέ, ετών 78, στην Κόνιτσα.

- Στις 11/8/22 η Γαρουφαλιά Πάντου, ετών 103 στην Κόνιτσα.
- Στις 10/8/22 η Δημητρούλα Λάππα, ετών 78, στην Ηλιόρραχη.
- Στις 13/8/22 η Αισκέ Καζάκη, ετών 90, στην Κόνιτσα.
- Στις 18/8/22 η Χρυσανθής Τζέτη, ετών 90 στην Κόνιτσα.
- Στις 20/8/22 ο Βασίλειος Κολόκας, ετών 63, στην Αετόπετρα.
- Στις 23/8/22 η Βασιλική Χήρα, ετών 88, στο Γαναδιό.
- Στις 13/7/22 η Αικατερίνη Τράντα, ετών 91, στη Βούρμπιανη.
- Στην Δροσοπηγή, η Μαγδαληνή Σπέλλα, ετών 94.
- Στις 27/7/22, η Ειρήνη Ντίνη, ετών 93, στη Βούρμπιανη.
- Στις 4/8/22, η Έλλη Χασαπίδου, ετών 95, στο Αδημοχώρι.
- Στις 8/8/22, ο Ερωτόκριτος Κωλύνης, ετών 74, στην Πυρσόγιαννη.
- Στις 14/8/22, ο Κων/νος Βασιλάκος, ετών 64, στην Καστάνιανη.

ΜΝΗΜΕΣ

• Η Αφροδίτη Πορφυριάδη από την Εξοχή, στη μνήμη του αδελφού της Τάκη Πορφυριάδη, στη μνήμη του προσφέρει 50 Ευρώ στο Γηροκομείο Κόνιτσας.

• ΗΛΙΑΣ ΖΙΩΓΑΣ

Στις 21 Ιουλίου 22, την άλλη μέρα από την ονομαστική γιορτή του, έφυγε από τη ζωή ο αγαπητός φίλος και κουμπάρος μου Ηλίας στο Νεοχωρόπουλο Ιωαννίνων όπου κατοικούσε.

Ο εκλιπών γεννήθηκε στον Ελαφότοπο Ζαγορίου το 1935. Εργάστηκε ένα διάστημα στο ΚΤΕΛ Ιωαννίνων από το 1958-1963. Προσλήφθηκε στην Εθν. Τράπεζα Ιωαννίνων αρχικά και κατόπιν μετατέθηκε στο υποκατάστημα Κόνιτσας όπου αργότερα προήχθηκε δ/ντης και το 1979 μετατεθείς ανέλαβε το υποκατάστημα της Εθνικής στην Ιστιαία Εύβοιας μέχρι το 1982 που μετατέθηκε στο Διδυμότειχο.

Το 1984 στην Ηγουμενίτσα και το 1988 στην Εθν. Τράπεζα Ιωαννίνων μέχρι το 1992 που συνταξιοδοτήθηκε.

Ο Ηλίας στην Κόνιτσα γνώρισε και παντρεύτηκε την Αγγελική Τζέφου. Απόκτησαν δύο αγόρια, τον Δημοσθένη και

τον Βασίλη που τα σπούδασαν, ο Δημοσθένης ιατρική και σήμερα είναι χειρουργός στο Νοσοκομείο "Χατζηκώστα" και ο Βασίλης Πληροφορική. Ο Ηλίας είχε την ευτυχία να καμαρώσει τα εγγονάκια του που τον λάτρευαν και ήταν η μεγάλη του χαρά.

Ήταν λάτρης του βουνού και στην Κόνιτσα συμμετείχε σε όλες τις εξορμήσεις του Ορειβ. Συλλόγου.

Η εξόδιος ακολουθία έγινε στις 22 Ιουλίου στην Εκκλησία του Νεοχωρόπουλου όπου συγγενείς, φίλοι, πρώην συνάδελφοι του και γνωστοί τον αποχαιρέτησαμε για το τελευταίο ταξίδι στην αιωνιότητα.

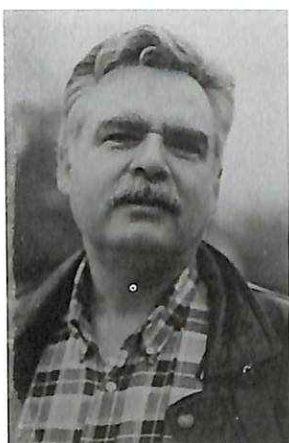
Η οικογένειά του ας νοιώθει παρηγοριά γιατί ο εκλιπών ήταν υπόδειγμα οικογενειάρχη και η αγαπημένη του γυναίκα να είναι περήφανη για τη διοικητική φροντίδα και την υπομονή της όλο το διάστημα που αντιμετώπιζε προβλήματα υγείας.

Ας είναι ελαφρό το κόμα του Νεοχωρόπουλου που σε σκεπάζει αγαπητέ Ηλία.

Θα σε θυμούμαστε πάντα.

Σωτήρης

• ΜΝΗΜΟΣΥΝΗ ΒΑΣΙΛΗ ΤΣΙΑΛΑΜΑΝΗ

Διερωτώμαι:
Όντως πέρασαν πέντε χρόνια που ανάμεσα μας δεν ζει, δεν μας συντροφεύει ο αείμνηστος Βασίλης Τσιαλαμάνης!

Και όμως πέρασαν και εδώ και κάποιους μήνες αναπαύεται στο οστεοφυλάκιο της Ενορίας Αγίου Κωνσταντίνου και Αγίας Ελένης της Κάτω Κονίτσας. Θα ήταν αδιανόητο να βρίσκεται μακριά από την προσφιλέστατη γενέθλια γη. Ο Βασίλης δεν ήταν απλώς ένας εμβριθής νομικός αλλά και ένας

διανοητής. Την ιδιάζουσα αγάπη για την Κόνιτσα την αποδίδω στον υπερβολικό σεβασμό που έδειχνε ο Βασίλης στον ενάρετο Λαό του μόχθου και της βιοπάλης όπως τον έζησε στα μαθητικά και φοιτητικά του χρόνια εδώ στην Κόνιτσα. Ζώντας την ερήμωση της υπαίθρου και την εξαφάνιση του υπέροχου αυτού λαϊκού κόσμου στο χωνευτήρι των αστικών κέντρων προβληματιζόταν σε υπερθετικό βαθμό. Δεν πρόλαβε να προσφέρει σε αυτόν τον κόσμο αυτά που ποθούσε.

Στη Μνήμη του η καλή του σύζυγος Κατερίνα και τα παιδιά του Πέτρος-Σωτήρης-Αφροδίτη προσφέρουν το χρηματικό ποσό των εκατό ευρώ στο Περιοδικό «Κόνιτσα» Η.Α.

Σ.Σ. Ο αείμνηστος Βασίλης ήταν πολύτιμος βοηθός και συνεργάτης του περιοδικού μας!...

Ερείπια από το αρχοντικό Χάμκως στην Άνω Κόνιτσα. Φωτ.: Σ.Τ. 1976

Συνδρομές

Πρίτσης Χρήστος Η.Π.Α.	200 €	Παπαλάμπρου Αλίκη Αθήνα	20
ΙΩΝ ΔΙΜΙΤΡΙΟΥ Αυστραλία	129	Λιάτσης Νικ. Αθήνα	20
Τρομπούκης Αντώνης Καναδάς	75	Τσούκα Ουρανία Αθήνα	20
Τρομπούκης Δημ. Καναδάς	75	Σταυρίδου Σωτηρία Θεσ/νίκη	20
Πορφυριάδη Αφροδίτη Γαλλία	50	Βλάχου Βασιλική Θεσ/νίκη	30
Κοτσίνης Βασ. Γερμανία	30	Χαρίσης Νικ. Θεσ/νίκη	15
Ντούτης Παναγ. U.S.A.	300	Ξεφτέρη Πηνελόπη Θεσ/νίκη	15
Ντούτης Γεωργ. DUBAI	300	Χριστοδουλίδου Όλγα Θεσ/νίκη	15
Ντούτης Δημ. Θεσ/νίκη	30	Χριστοδουλίδου Φρόσω Θεσ/νίκη	15
Κελαϊδή Αρετή Αθήνα	20	ΕΠΙΠΛΑ ΠΑΠΠΑΣ Γιάννινα	20
Τσιαλιαμάνη Χαρίκλεια Αθήνα	20	Βλάχος Χριστοφ. Γιάννινα	20
Ζιώγας Γιάννης Αθήνα	50	Κουκέσης Βασ. Γιάννινα	50
Φασούλης Δημ. Αθήνα	20	Γιαννούσης Χρήστος Γιάννινα	100
Παπανώτης Πέτρος Αθήνα	50	Τσιαλιαμάνης Πέτρος Γιάννινα	20
Σχοινάς Νίκος Αθήνα	50	Τσιαλιαμάνη Αικ. Γιάννινα	20
Λασπονίκος Γεωργ. Αθήνα	15	Μηλιώνη Τάνια Αλεξανδρούπολη	20
Λασπονίκου Λουκία Αθήνα	15	Τσόγκας Σπύρος Λάρισα	25
Γκότζος Θωμάς Αθήνα	20	Σουφλέρης Κων. Χαλκίδα	40
Σπανός Σπύρος Αθήνα	15	Καραγιώργος Κων. Βέροια	20
Γκούτσιος Αντώνης Αθήνα	20	Μεσσής Ανδρέας Λάρισα	15
Μούχος Νικ. Αθήνα	20	Γιάκκας Γεώργ. Λάρισα	20
Μπλιθικιώτη Κυράτσω Αθήνα	20	Φασούλης Κων. Πάτρα	20
Μπούσμπουλας Σταύρος Αθήνα	50	Παπακώστα Ρίτσα Κοζάνη	20
Στεφάνου Δημ. Αθήνα	20	Πηγαδά Χαρίκλεια Λαμία	20
Στεφάνου Αναστασία Αθήνα	20	Πρίντζος Δημ. Σαλαμίνα	15
Χαραλαμπίδου Σοφία Αθήνα	20	Καλογήρου Πηνελόπη Λάρισα	20
Τζάτζιου Ανθούλα Αθήνα	15	Λαμπρινού Άννα Μεσσηνία	15
Γαϊτανίδου Ελπίδα Αθήνα	40	Νάνου Άννα Ξυλόκαστρο	20
Στεργίου Γεώργ. Αθήνα	20	Γαλάτουλας Ιωάν. Πειραιάς	30
Παπασπύρου Ελένη Αθήνα	30	Κολοκυθά Αικ. Καλαμάτα	20
Σουφλέρης Ιωάν. Αθήνα	40	Καφετζή Ράνια Κόνιτσα	20
Χαβά Ελένη Αθήνα	20	Ευαγγέλου Ουρανία Κόνιτσα	15
Φασούλης Β. Νικ. Αθήνα	20	Κρυστάλλης Θεοδ. Κόνιτσα	20
Σώρου Ειρήνη Αθήνα	20	Ντάφλης Δημ. Κόνιτσα	50
Αθανασόπουλος Απόστ. Αθήνα	15	Πασχάλης Αθαν. Καλλιθέα	15
Χατζή Σπυριδούλα Αθήνα	20	Χρηστίδου Ειρήνη Αηδονοχώρι	30
Γκούτος Χαρίλαος Αθήνα	50	Στεργίου Κων. Καστανιάνη	70
Πρ. Β. Τασούλας Κώστας Αθήνα	100	Λαζαρίδης Δημ. Α. Ραβένια	15
Μπλιθικιώτης Σπύρος Αθήνα	20		

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν πάντα τις απόψεις αυτών που τα υπογράφουν.

"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ 4
454 44 ΓΙΑΝΝΙΝΑ

Ευαγγελίστρια στο Καστράκι (Άγιος Μηνάς), 1576.

ΥΠΟΔ.1031 ΚΑΥ.25.90.09.0010
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR

Άγνωστος	☐ Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐ Adresse insuffisante
Απαράδεκτο	☐ Refusé
Απεβίωσε	☐ Décédé
Συνωνυμία	☐ Synonymie
Δ/ση δυσανάγνωστη	☐ Adresse illisible
Αζητητο	☐ Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐ Parti sans laisser d'adresse

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

ΠΑΡΛΗΡΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Αρ. Αδείας
2573

